

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félfévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	--	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Finom história.

Egy angol lapban megjelent fényképet közölünk a mult számunkban. Azt ábrázolta, hogy egy magyar csendőr Siófokon elővezet két hölgyet, mert a fürdőruhájukat nem találta elég erkölcsösnek.

Hadd mondjuk el ennek a fényképnek a történetét.

Grósz Bernát fotóriporter az elmúlt nyáron Siófokon tartózkodott. Többek között egy angol lapvállalat részére is fényképeket szállítván, szeretett volna Siófokról is elhelyezni valamit a lapjában. De mit? Javában töprengett és portyázott felajzott masinájával a strandon, amikor egyszerre — óh, Gondviselés! — csendőr jelent meg a látóhatáron. Petrák Miklós őrmester hajtársunk közeledett fürdőüyeleti szolgálatban.

Grósz mesternek mentőötlele támadt. Le fog fényképezni az angoloknak egy magyar csendőri brutalitást. Legalább meglátja a külföld, mi minden lehetséges azon a Magyarországon. Hogy a csendőr nem hajlandó az ő kedvéért botrányt rendezni? Ugyan kérem, ki fog ilyen csekélysegeken fennakadni ma, a fototechnika századában?

Grósz Bernát úr odalépett két fürdőruhás hölgyhöz, akiknek a fürdőruháját még Siófokon is elég liberálisnak találta. Közölte velük zseniális tervét s felkérte őket, sétáljanak a csendőr mögött s amikor a fényképezőgép elé érnek, lépjenek hirtelen kétoldalt melléje, mintha előzni akarnák. A pillanat alatt, amíg egy vonalban lesznek a csendőrrel, ő le fogja őket hátulról fényképezni.

Igy is történt. Petrák őrmester a második fordulónál két hölgyet hallott maga mögött beszélgetni. Élénkebben haladtak, mint ő s annyira el voltak merülve a beszélgetésbe, hogy talán észre sem vették őt, csak az utolsó pillanatban váltak széjjel, hogy megelőzzék. Egy kissé mintha meg is lökték volna a karját, Grósz úr pedig, gyakorlott fotográfus letére, nagyszerűen eltalálta a másodpercnek azt a századrészt, amikor a pillanatzár kiváltóját meg kellett nyomnia.

A vállalkozó szellemű hölgyek egyike Neumann Regina budapesti kisasszony volt, a másiknak a nevét nem sikerült megállapítani. Kikérdezése alkalmával a kisasszony beismerte, hogy az egész csak ügynevezett „trükkfelvétel” volt s arról a csendőrnek egyáltalán nem volt tudomása. Beismerte, hogy

őt soha csendőr elő nem vezette, egyébként pedig hivatalosan is megállapítást nyert, hogy Siófokon sem az idén, sem pedig tavaly fürdőruha miatt nem hogy elővezetés, de még figyelmeztetés sem történt.

Rólunk, magyarokról az utolsó tíz esztendőben annyi hazugságot terjesztettek külföldön, hogy azok között ez a legújabb siófoki hazugságocska már igazán semmiséggé törpül. Túlságosan veszélyesnek sem tartjuk, mert bizonyos, hogy legalább kétszerannyi angol helyeselt a csendőrnek, mint ahány a bekísért hölgyeken sajnálkozott. Közérlétségeinket sem féltjük a fürdőruhától. Ha rajtunk állana, megengednők, hogy mindenki addig vetkőzödjék, amíg az ízlése, jobban mondva, az ízléstelensége megengedi. A közöndor, amelyet így lehetne a leghamarább felébreszteni, hatásosabb lenne minden erkölcsrendeletnél. Nem foghatja tehát senki reánk, hogy ósdi, ásatag elvek beszélnek belőlünk és hogy maradi ellenségei vagyunk a modern higiéniaivá előlépett közpucérságnak. Egyet azonban mégsem értünk. Mit akart Grósz Bernát úr elérni ezzel a felvétellel?

Ha öt vagy tíz sillinget akart vele keresni, máris belátjuk, hogy ebbe nem lehet beleszólásunk. Az üzlet — üzlet. Ma, amikor világnézetté emelték az élet minden erkölcsi és anyagi javainak abból az egyetlenegy szempontból való kettéosztását és értékelését, hogy lehet-e rajtuk keresni vagy sem, akkor igazán nem lenne életrevaló dolog akár csak egy tízsillinges üzletről is lemondani, csak azért, mert akadhat valaki, aki nem fog miatta kezét az emberrel.

De az is lehet, hogy Grósz úr valóban kevesli a kilencvenöt százalékos meztelenséget, amit Siófokon látni lehet és az angol közvélemény útján akart nyomást gyakorolni a magyar kormányra mindenemű közszemérem sürgős hatályon kívül helyezése érdekében. Értésünkre kívánta adni, hogy Magyarországnak nincs helye addig a kultúr nemzetek sorában, amíg Schwarczné nem mutogathatja azt a testrészét, amelyiket akarja. Ebben az esetben is élénken helyeselünk. Valóban hallatlan korlátozása ez a Schwarczné emberi méltóságának. Bezzeg Angliában! Ott, ugyebár, a ladyk már fügefalevelet is csak télen viselnek, a gentleman pedig, ha nagyon elegánsan akar egy fürdőhelyen vacsorázni, este is legfeljebb zoknit vesz és cilindert. Tökéletesen igazat adunk Grósz úrnak: hol vagyunk mi ettől — még Siófokon is!

Lehetséges aztán még egy harmadik eset is: Grósz úrnak nem volt más célja, mint rossz hírt kelteni Magyarországnak. Ha így van, ügyesen csinálta: nincs paragrafus, amit ráhúzhatnánk. Kár.

A nyomozás oktatásáról.

írta: MILVIUS ATTILA százados.

A nyomozás oktatása oktatási módszer szempontjából teljesen különálló helyet foglal el. A helyes oktatási mód megválasztásához úgy juthatunk el, ha feltesszük azt a kérdést, hogy a nyomozás milyen kvalitásokat követel meg a nyomozó személyétől? A választ röviden a következőkben foglalhatjuk össze: a) szaktudást, b) különleges képességeket és c) gyakorlatot.

A modern nyomozáshoz a szakismeretek egész légiója szükséges: kriminalisztikai elmélet, taktika, technika, törvényszéki orvostani, bűnügyi vegyészeti ismeretek stb. Világos, hogy annak, aki nyomozni akar, otthonosnak kell lennie ezekben a tárgyakban, ismernie kell tanítási-ait, szabályait. Más szóval a nyomozónak egész csomó, ebbe a körbe vágó elméletet kell megtanulnia, épen úgy, mint bármely más tárgynál. Ez képezi az alapot.

Aki ilyen szakismeretekkel már rendelkezik, még koránt sem tud nyomozni. A nyomozáshoz nem csak ismeretek, hanem rátermettség is szükséges, a rátermettséget olyan értelemben véve, hogy a nyomozónak bizonyos képességeinek kell lenniük, melyek nélkül eredményes működést nem tud kifejtteni. Ilyenek a jó megfigyelő-, ítélő-, elhatározó-, elképzelő-, gonólatösszpontosító-, kombináló- és emlékezőképesség, illetve tehetség. Elképezhető-e az, hogy olyan kriminalista, akinek nincsen jó megfigyelő-képessége, eredményes működést tudjon kifejtteni? Milyen lesz egy ilyen csendőr által végrehajtott helyszíni szemle eredménye, hogyan fogja a jelentéktelennek látszó részleteket, a legapróbb elváltozásokat észrevenni? Pedig jól tudjuk, hogy bűnügyek kiderítése gyakran éppen ezeken a részleteken múlik. Vagy gondoljunk egy minden elképzelő és kombináló képességet nélkülöző

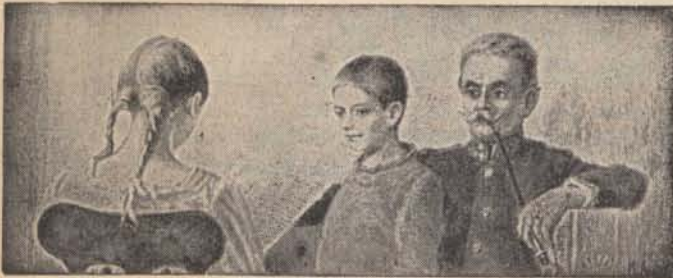
csendőrré, akinek szórványos adatokból rekonstruálni kellene egy bűncselekmény lejátszódását. Ezeknek a képességeknek vele kell születniök az emberrel, megtanulni őket nem lehet. Megfelelő oktatási módszerrel azonban tökéletesíteni és fejleszteni lehet minden meglévő képességet, tehát ezeket is. A pszichotechnikai képességi vizsgák feladata kiselejtezni minden olyan jelentkezőt, aki ezeknek a képességeknek teljesen híján van.

Szakismereteken és képességeken kívül a gyakorlat a harmadik tényező, melyet a nyomozó nem nélkülözhet. A gyakorlat az egyedüli eszköz, mely a szakismeretek felhasználására, alkalmazására megtanít, de nélküle egyes képességek (pl. a megfigyelőképesség) nem is fejleszthetők. A nyomozás veszélyes foglalkozás. Nem lehet egy teljesen gyakorlatlan csendőrt nekiszabadítani, hogy csak nyomozzon, ahogy jónak látja, hisz ismeretei, képességei vannak, a gyakorlatot meg majd megszerzi kint az életben, vagyis a nyomozó szolgálatban. Egyrészt kiderítetlen bűncselekmények, másrészt ártatlanul meghurcolt emberek jeleznek az ilyen nyomozó gyakorlati idejét. Ez olyan drága tandíj, melyet nem szabad, de nem is kell megfizetni. Az oktatásnak kell olyan jelleget adni, mely a hallgatónak gyakorlati tevékenységre is bőséges alkalmat nyújt.

A nyomozás támasztotta három követelményből le lehet vezetni a nyomozás oktatásánál kitűzendő tancélt. Ez: elméleti ismeretek elsajátítása, gyakorlati kiképzés és a képességek fejlesztése.

A tancélból viszont levezethető az oktatási módszer. A tancél első követelménye: az elméleti ismeretek elsajátítása, nem okozna nehézséget. Ezt előadással, magyarázatokkal és a pozitív tudás egyszerű visszakövetelésével meg lehet oldani.

Különleges, de egyben igen egyszerűen megoldható

Kakasszó.

írta: ENGELMANN ANDOR g. hadnagy.

Ő is volt egyszer fiatal, mint mondani szokás. Ő is kapott egyszer egy homályos szárnyraktárban tolas kalapot és a balvállára jelsípszínórt. Ő is esküdte egyszer felemelt ujjal a csendőrök esküjét. Megtanulta kívülről a fegyverhasználatot, harmincöt esztendeig tartott lest, kopogtatott éjfelenkint magányos tereptárgynál és írta elgémberedett kézzel az őrzőlap igazolási rovatába: „aludtak”. Ő is beadta egyszer a nősülési kérvényét és ő is igen hosszúnak találta a várakozási időt. Járt csapkodó esőben, farsangi hóviharakban messzi utakon s hányszor vágta készbe a puskát és kiáltott erős hangon: a törvény nevében! Aztán megállapította, hogy öszülni kezd a halántéka, deresedni a bajusza és kétszer is pihenni kell, ha ellenőrzőben a Molnárok dombján kell átmennie...

Simon Péternek hívták.

Csak ilyen egyszerű neve volt. Csak ilyen egyszerű életet élt. Pihenni készült és a Szamaras Szabó házát

akarta megvenni, a széles utcában. Cserepes teteje volt a háznak, a falon sok vadszőlő és tavaszonkint tizenegy almafa virágozott a kertben. Simon Péter nagyon szerette az almafákat.

Nyugdíjba ment.

A százados úr a kihallgatáson röviden beszélt. Csak annyit, hogy megérdemli a pihenést, becsületesen végezte a kötelességét, maradjon meg mindig ezen az úton... És megrázta a kezét.

Simon Péternek csattant a csizmasarka:

— Igenis! Mindig ezen az úton...

A szárnyraktárban lekapcsolta a vállszalagjából a jelsípszínórt és lehántotta magáról a zöld zubbonyt. A raktár homályos volt és naftalinszagú, a szárnyszámvivő vonalakat húzott egy nagy könyvbe:

— Egy vadászkalap teljes... egy tollforgó tokkal...

A polcra került a vadászkalap, hogy holnap jöjjön egy ifjú ember, aki majd helyette esküdni fogja felemelt ujjakkal a csendőrök esküjét, aki helyette fejére teszi a kalapot és lobogó tollakkal tovább fogja járni farsangi hóviharakban a határt.

Simon Péter pedig jobbszemre húzta a civilkalapot és hazament. Most már nem parancsol neki senki. Talán ki fogja bírni. Talán. Mert keserves dolog az, amikor az embernek nem parancsol senki...

Filagóriát ácsolt a kertkapu mellé, méhezt a kertbe... És délutánonkint ott olvasta az ujságot.

Volt egy kis földje, csak olyan szegletföld a Kádár-major mellett, közel a folyóhoz. Kiadta felesbe, mert nem volt ki művelje. A fia elment csendőrnek. Fogarásban szolgál egy havasi őrsön.

helyzetet csak a másik két követelmény teremt. Előrebocsátom, hogy alábbi fejtegetéseim a nyomozásnak csak az őrsőkön, a nyomozó alosztályoknál és tanfolyamokon való oktatására vonatkoznak, nem pedig a próbacsendőrök első elméleti kiképzésére. Utóbbiaknál ezt a módszert csak az alapismeretek elsajátítása után lehetne alkalmazni.

A nyomozás oktatásának támpontjául két oktatási módszert ajánlok. Az egyik a bűnügytörténetnek (Kriminalgeschichte) oktatási célokra megfelelő módon való felhasználása, a másik a rendszeres nyomozási gyakorlatok meghonosítása.

Elsősorban tisztázzuk azt a kérdést, hogy áll-e megfelelő bűnügytörténeti gyűjtemény rendelkezésünkre. A Csendőrségi Lapok huszonnégy évfolyamában s azok közül is főképpen a háború utáni évfolyamokban közölt tanulmányos és érdekes nyomozások, továbbá az oktatólagos parancsokban feldolgozott nyomozások ennek a célnak teljesen megfelelnek. Hátrányuk, hogy leírásuk az érdekesség szempontjai miatt nem mindig teljesen szakszerű és kissé hosszadalmas, továbbá, hogy széjjel vannak szórva. Előnyük: hogy valóságot tartalmaznak és hazai, vidéken elkövetett bűnesetekkel foglalkoznak, vagyis olyanokkal, amilyenekkel jelenleg is dolgnak van. (Itt jegyzem meg, hogy ezt a sok széjjelszórta darabot érdemes volna egy-két könyvbe összefoglalni. Az egyes leírások átdolgozása felesleges, nem szorosan a tárgyhoz tartozó részek elhagyása, továbbá különleges tárgymutató szerkesztése mellett ez a könyv a bűnügyeknek — legalább is a magyar könyvpiacon — teljesen új és egyedülálló gyűjteményét képviselné és amelletts elsődrendű oktatási segédletet képezne. A különleges tárgymutatót olyképen vélném megszerkeszteni, hogy a könyvet oktatásnál példatárként lehessen használni. Ha az oktató, mondjuk, a hamis alibi-

bizonyítékokra akar példát mondani, a tárgymutató segítségével pillanatok alatt a valóságból vett példák egész tömegét tudná kikeresni.)

A bűnügytörténeti gyűjtemény oktatási célokra való felhasználásának eredménye a felhasználás módjától függ. A közelmúltban olvastam a *Magyar Katonai Szemlé*-ben egy cikket a hadtörténelem tanulmányozásáról (Lukács: A Hadtörténelem és a tiszt továbbképzése.) Ebben a cikkben a következő mondatokra bukkantam, melyek nagyjában alkalmazhatók a bűnügytörténet tanulmányozási módjára is. „Nem az események ismerete és reprodukálása (elmondása) a fontos, hanem a hadtörténelmi leírásokon való elmélkedés és az abba való oly elmélyedés, amellyel a tanulmányozó teljesen és úgy adja át magát az eseményeknek, hogy azok mind részleteikben, mind egy-egy nézőpontból hassanak szellemére, lelkére, akaratára és gyakorlati érzékére. Az ily célkitűzéssel végzett hadtörténelmi tanulmányozás oly ismerethez vezet, mely képességgé válik, mihelyt azt megszereztük s nem vesztgel tétlenül, mint a a pusztá eseményismeret, amely csak az emlékezőtehetséget foglalkoztatja.” Azért állítottam, hogy ez csak nagyjából felel meg céljainknak, mert a kriminalistának pusztá eseményismeretre is szüksége van. Minél több bűnügy nyomozásának története él minden részletével együtt a csendőr emlékezetében, annál könnyebb számára egy újabb bűnügyi rejtély megoldása; a bűnügyismeret módfelett megkönnyíti munkáját. Akinek az emlékezetében pl. egy olyan bűnügy története él, melynél a házkutatás azért nem volt eredményes, mert a gyanúsított az ékszerket párnába rejtve zálogházba tette és a kutató a párnáról kiállított zálogcédulát nem vette figyelembe, — azt ilyen trükkel már többé nem lehet félrevezetni. Egyébként azonban teljesen a hadtörténelem tanulmányozásánál ismertetett módszert kell alkalmazni. Ez az

Nyáron hazajött a fia. Ifjú Simon Péter. Olyan volt, mint az apja a harminc évvel ezelőtt készült fotográfián: széles homloka alatt sötét szemek, a hajtókéjén fehér csillagok. Idősebb Simon Péter a családalapítók büszkeségével nézett a fiára. Mert ki nem látja, hogy egy egész eljövendő generációnak verte le alapját itt Simon Péter, az idősebb?... Új rend van itt kialakulóban, erős életek hosszú sora fog kiindulni a vadszőlős házból... Igen, ez a Simonok portája; armális is lóg a falon: a kerületi parancsnokság dícsérő okirata. És itt a terebélyesedni induló fa második hajtása: ifjabb Simon Péter.

Együtt mentek templomba. Mintha járőr lettek volna, még a lépésük is egyforma volt. Az emberek köszöntek és ők komolyan fogadták, ahogy csak csendőrök tudják fogadni a kis faluk utcáján bandukoló emberek köszöntését.

Valami vihar volt készülöben. Sohasem látott fellegek ültek a látóhatáron és villámlások lobbantak át az éjszakákon. Messziről jövő szél füttyült a kerteken át és Pali bácsi, a községi dobos kidobolta az általános mozgósítást... Fialat regruták mentek az állomás felé és ládákat cipeltek. Azután öreg regruták cipelték a ládákat. A szomszéd hazajött, mert golyót kapott a karjába. Az állomásfőnök nagyobbik fiát elvitték Szibéria országba. És mindig szürke az ég és mindig esik az eső, tengernyi sár az utakon és a sarki boltos segédje, aki tüzér lett, azt mondta a multkor, hogy ez még semmi, ez nem is sár, látnák csak Homonnánál... Ott tengelyig süllyedtek a sárba a muszka cár ágyúi.

Dehát ki érti ezt? Itt a térkép mutatja, hogy Perzsia országtól az eszkimók földjéig ér a muszka cár bi-

rodalma. Hát minek akkor neki Homonna? Az ujságok, amit délután olvas idősebb Simon Péter a méhesben, azok sem tudják megmagyarázni. Csak olyanokat írnak, hogy entente cordiale, meg hogy tengeri hegemonia, meg elzászi reváns, pánszláv álmok és olasz terjeszkedési törekvések... Rejtelmes dolgok ezek így a méhesből nézve... És az meg mit jelent, hogy Joan Bratianu a román kamarában bejelentette: elérkezett az idő, Marcus Ulpius Trajanus dicső népe kardot ragad és birtokba veszi a latin ősök örökségét: Erdélyt... Ki tudja ezt megmagyarázni?

Károly, a görnyedthátú levélhordó itt baktat a kerítésnél. Összehajtogatott papirost vesz ki a blúzából. — Mi az?... Sürgöny?

Igen. Ifjabb Simon Péter vizsgázott alórmester Brassó mellett tűzharcban elesett. Román granicsárok lötték le, még hadüzenet előtt.

Ó, Marcus Ulpius Trajanus!...

Korhadni kezdtek a filagória lécei és a kertet felverte a gaz. Az ujságok felbontatlanul heverték az almaszagú szobában a sublót tetején. Emberek mennek el az ablak előtt és beszélgetnek. Valaki azt mondja, hogy: tizenegyedik isonzói csata. Egy másik meg, hogy a bolgár front összeomlott. Fegyverszünet... Wilson, a békeelnök... Tizennégy pont... Magyarországot fel kell darabolni, mert a népeknek joguk van az önrendelkezéshez. Kassára tehát bevonulnak a csehek. A cár katonái sárba fulladtak Homonnánál, a csehek pedig ezalatt a Radetzky-marsot fújták Olmützben és Csaszlauban a vasárnapi térzenéken — és mégis a csehek vonulnak be Kassára? Különös, különös...

eljárás, tekintve, hogy egy oktató és több hallgató együttesen foglalkozik a megbeszélés tárgyát képező bűnügygel, nagyon hasonlít a katonai alkalmazó megbeszélésekhez. Minden bűnügy leírása először kiindulási pontul a tényállást és azután a nyomozás végrehajtásának leírását tartalmazza. Az oktató olvassa fel a tényállást, ha szükséges, helyzeteket vázoljon grafikailag a táblán (az örsökön egy darab papiroson) és adjon rövid gondolkozási időt. Ezalatt a hallgatók éljék bele magukat annak a járőrnek helyzetébe, mely a nyomozást lefolytatta. Itélik meg a helyzetet, idézzék emlékezetükbe a kriminalisztikai szabályokat, határozzák el magukat, hogy miként cselekedtek volna a nyomozó járőr helyében. Dolgozzanak papírral és ceruzával. Ezután az oktató kérdezze meg a hallgatókat, ha sokan vannak, csak egyeseket. Követelje meg, hogy a véleményét minden hallgató logikailag indokolja és a vonatkozó szabályokkal alátámassza. Beszélje meg az elhangzott véleményeket, emelje ki a helyesen megoldott momentumokat, mutasson rá a hibákra, tévedésekre. Hivatkozzék a vonatkozó kriminalisztikai szabályokra, hozzon fel idevágó példákat, végül közölje a szövegből a valóságban történt megoldást. Ezt aszerint, hogy jó, vagy rossz volt, méltassa vagy bírálja, utóbbi esetben közölje a helyes megoldást is. A megbeszélést ilyen módon vitaszerűen vezesse az oktató tovább, mozzanatról-mozzanatra, egészen a nyomozás befejezéséig. Természetes, hogy a megbeszélésre kerülő nyomozást az oktató mindig előre válassza ki annak a tárgynak megfelelően, amiről oktatást akar tartani. Nem kell, azt hiszem, hangsúlyoznom, hogy az oktatás ilyen módja, az oktató alapos felkészültségét követeli meg.

A bűnügyek nyomozásának ilyen részletes, alkalmazó átdolgozása úgy az oktató, mint a hallgatók számára módfelett hasznos, mert:

És jött egy szürke autó. A piactéren állt meg és idegen tisztek szálltak ki a párnái közül. Angol, francia, amerikai tisztek, meg egy ferdeszemű ember, lapos sapkában. Azt mondta a jegyző: japán ezredes. Bemettek a nagyvendéglőbe, térképeket teregettek a kecskelábú asztalokra és piros plajbással hosszú vonalakat húzgáltak. Néha megálltak a munkában, valami furcsa nyelven beszéltek és az amerikai felé fordultak, mert ő volt az elnöke a szürke autó titokzatos embereinek. De az amerikai mindenre csak azt mondta, hogy olráj, olráj és abszintet kért Grüntől, a nagyvendéglőstől. Grün nem tudott amerikaiul és kisfröccsöt hozott, de az amerikai nem haragudott, hanem egy hajtásra kiitta. Az angol aziránt érdeklődött, hogy hány ezer lakosa van a Kádár-major nevezetű városnak és ebből hány százalék a szlovák nemzetiségű, mert ez lényeges. Mondták az angolnak, hogy csak hét lakosa van a Kádár-majornak: a majorosgazda, a felesége és öt gyerekük, de ezek bizony csak magyarul tudnak; van ugyan ott még két kutya is, de azok sem igen értenek szlovákul... A francia betyárokat szeretett volna látni, akik nemzetiszínű gatyában hajkurásszák a vadlovakat, fazékszámra eszik a fokost és gulyással verekszenek. Hogy nincsenek már betyárok? Ugyan, ilyet neki ne mondjanak, mikor ő a bizottságban a magyar viszonyok szakértője.

Este elporzott a szürke autó és az emberek sokáig bámultak utána. A tiszteletes úr azt mondta, hogy ez volt az ántántbizottság, a határcsináló komisszió és bizony nem egyebet tettek a nagykozmában azzal a piros plajbászokkal, mint az új határt rajzolták bele a térképbe. Ezután a Dunánál fog kezdődni csak Magyar-

1. Lehetővé teszi a kriminalisztikai szabályok gyakorlatias átismétlését és alkalmazását.

2. Fejleszti a nyomozáshoz szükséges képességeket (ítélő-, gondolatösszpontosító-, kombinálóképesség, kriminalisztikai következtetés).

3. Pótolja bizonyos mértékben a gyakorlatot, mert ez a munka legalább is a nyomozás szellemi részét illetően majdnem azonos azzal a ténykedéssel, amit a nyomozónak a valóságban ki kell fejtenie (adatból való következtetés, nyomozási terv, feltevések felállítás).

4. Gyarapítja a bűnügytörténeti ismereteket, mert az így átdolgozott anyag élesen bevésődik az emlékezetbe.

Ezzel szemben a bűnügytörténet egyszerű felolvasása, ismertetése, a tanulásra való rámutatás a szórakozáson kívül nem hajt hasznót. Sok hallgatót még csak nem is szórakoztat. A hosszadalmas felolvasás kifárasztja, nem tudja lekötöni a figyelmét, úgy, hogy az arra fordított idő teljesen kárba veszik.

A bűnügytörténet leírt módon való oktatásával azonban a kitűzött tancélt még nem lehet elérni. A nyomozás nemcsak kifejezett szellemi munkából áll. Vannak ténykedései, melyek gyakorlati készségeket, kezűgyességet, gyakorlott szemet kívánnak meg. Ezek fejlesztésére a leírt módszer nem nyújt alkalmat, éppen ezért a bűnügytörténet kapcsán való oktatást gyakorlati irányban is ki kell egészíteni. Ezt a célt szolgálják a nyomozási gyakorlatok. Elvül kell szolgálnia annak, hogy minden olyan ténykedést, melyet a valóságos nyomozásnál nem lehet pusztán szellemi munkával megoldani, az oktatásnál — nyomozási gyakorlat keretében — szintén nem szabad csak elmondani vagy elmondani, hanem gyakorlatilag kell végrehajtani. Nézzünk egy példát. Az oktatásra kerülő bűnügy (sértett előadása szerint üzletbe történt betöréses lopás) nyomozásának leírása közli a betörés helyszínén megtar-

ország és a kertek alatt lesz a gránic. Sóvágó Mihály, aki haragudott a papokra, azt mondta többeknek, hogy ez már megint csak olyan papi beszéd, mer' hogy éppen egy ilyen hasított szemű indiánust, vagy micsoda vót az a lapossapkájú, majd éppen olyan vadembert küdenek ide gránicot csinálni. Sz' az azt se tudja tán, hogy Pestnek folyik a Duna vagy Bécsnek? Ezt mondta Sóvágó Mihály és hozzátette, hogy nem kell hinni a papoknak.

Egy délben — éppen utolsó gondult a harang — Sóvágó megállt a Simon Péter ablaka alatt. Kocogott az úvegen:

— Járásörmester úr!...

Simon Péter kinyitotta az ablakot. Bizalmatlanul, csak úgy félig dugta ki a fejét:

— Mija?...

— Szegelik má'...

— Micsodát?...

— A címet. Az új ország címerjét. Szemközt.

Szemközt a csendőrlaktanya. A kapu előtt furcsa sapkájú katona. Lötyögős derékszíján pisztolytáska. A pisztolytáskából szökeket kaparász elő és a pisztoly agyával kalapál a falon. Címet szögez. Új címet a falra. Kétfarkú oroszlanos címet. Füttyörészik és oldalt hajtja a fejét, hogy egyenesen áll-e a tábla. Leporolja a kezét és bemegy. A kapu csattan utána és a kétfarkú oroszlan büszkén ágaskodik a falon.

Sóvágó Mihály a földet nézi:

— Cseh csendőr vót, aki szegelte. Igaz-e, járásörmester úr?

— Igaz.

— Mer' hogy most már e' Csehország... A falu...

tott helyszíni szemle eredményét. A helyszíni szemle megállapításai:

„Az üzlethelyiségnek egy ajtaja és egy ablaka van. Az ajtó, az ajtózár (biztonsági) és az ajtóra kívülről alkalmazott biztonsági lakat sértetlenek. Fal-, padló-, mennyezetbontás nem történt. Kémény behatolásra alkalmatlan. Az ablak két üvegtáblája be van törve. Az üvegcserpeken vérnyomok láthatók. A üzlethelyiségben közvetlen az ablak előtt polcos állvány állott olyan helyzetben, mely az ablakon való bemászást elmozdítása nélkül lehetetlenné tette. Az állvány polcai üvegneművel vannak telepakva. Az állvány eredeti helyzetéből, az ablak elöl a helyiség belseje felé 45 foknyira el van tolvá. Az üvegnemű a polcokon sértetlen, helyéről nincs elmozdulva. Az állványon vérnyom nem találtatott. Az üzletben a tettes egy liszteszsákot feldöntött. A liszt széjjelszórva borítja a padlót. Az állvány lábai alatt is vastagon áll a liszt. Éjjélkor hatalmas záporosó volt. A szabadban lábnyomok nem láthatók. Az üzlethelyiségben nincsenek sárnyomok. Az üzlethelyiségben elrejtőzésre alkalmas hely nincsen.”

Az oktató ezt felolvassa, gondolkozási időt ad. A hallgatók feladata a felsorolt adatok mérlegelése, elbírálása és azok kombinálásával a következtetések levonása. Jelen esetben a következő következtetések vonhatók le: a betörés és behatolás, látszat szerint, az ablakon keresztül történt; minden más erőszakos behatolási módot a helyszíni adatok alapján ki lehet zárni (ajtó, ajtózár, lakat, fal, padló, mennyezet sértetlensége). Az ablakon keresztül való behatolásnak az ablak elé helyezett polcos állvány útját állta. Ezt az akadályt a tettesnek először el kellett hárítania. Az állvány 45 fokra el van tolvá a helyéről. Kétséges, hogy ezt kívülről végre lehetett-e hajtani anélkül, hogy a polcon lévő üvegedény meg ne sérüljön és helyéről el ne mozduljon. (Ezt a kérdést kísér-

leti úton határozottan el kell dönteni.) A betört ablak cserepei véresek. Ebből arra lehet következtetni, hogy a tettes keze megsérült. Tekintettel arra, hogy az ablakbetörésnek meg kellett előznie az állvány elmozdítását, az állvány azon részén, melyet a tettes megfogott, vérnyomot kellett volna találni. Vérnyom azonban ezen a helyen nem volt felfedezhető, amiből viszont arra lehet következtetni, hogy ez a két cselekmény fordított sorrendben zajlott le. A tettesnek már bent kellett lennie az üzletben, midőn a liszteszsákot feldöntötte. Ha az állványt az ablakon való bemászás előtt távolította el helyéből, akkor az állványnak ebben az időben már 45 fokra elfordított helyzetben kellett lennie. Ha azonban ez így volt, akkor a kidöntött zsák lisztje nem kerülhetett az állvány lábai alá. A helyszíni szemlén ezzel szemben megállapítást nyert, hogy az állvány lába alatt vastag rétegben állott a liszt. A polcon lévő üvegnemű sértetlenségéből, a vérnyomhiányból, továbbá az állvány lábai alatt lévő liszt-rétegből együttesen határozottan arra lehet következtetni, hogy a tettes az ablakon való bemászása előtt nem mozdította el az állványt a helyéből. Ha ezt nem tette, akkor az ablakon nem is hatolhatott be. A zápor időpontja kapcsolatba hozva a sárnyomhiánnyal, az elkövetés időpontjára ad támpontot. Az elkövetés ideje a sötétség beálltával éjjélíg terjedő időszakra tehető. A következtetéseket összegezve: Tettes az ablakbetöréssel az ablakon való behatolás látszatát akarta kelteni, ezáltal a nyomozást kívánta helytelen irányba terelni. Az ajtózár, lakat, ajtó és falak, padló, mennyezet épsége amellet tanuskozik, hogy erőszakos behatolás nem történt. A záruk konstrukciója és épsége (biztonsági záruk) a hamis kulcs használatát zárja ki, így a tettes az üzletbe a sötétség beállta után, de éjjél előtt a záruk rendes kulcsainak vagy azokról készült jó utánzatoknak használata mellett az

— Az.

— De jól felszorgelte...

— Jól.

— És igen sebesen.

— Igen.

— Lesz-e, ki leverje még onnan?

Csönd támadt a kérdés mögött. Simon Péter elnézett maga elé:

— Nem lesz.

Rekedt kakasszó rikoltott valahonnan a kertvégekről és egy szekér zörgött messze. Simon Péter becsukta az ablakot... Mert elkorhadt a filagória és dudvában fekszik a kert. A fia a földben, Brassónál. Harcolni most, még ezután is? Kiért? Nincs kiért. Összedült minden, mint a méhes. Az ablakra függönyt kell tenni, mert csak fájdalmat lehet kint látni. Pedig már elég volt.

Csak fájdalmat lehet látni és pusztulást. Csak sírást lehet hallani és láncok csörgését.

... Itt viszik a tiszteletest a hajnali vonathoz. Két csetnik viszi Kassára, törvény elé, mert azt mondják, hogy lázított a szöszékről. Pedig csak a Feltámadásról beszélt. És itt viszik Mérges Bencsik Istvánt is, mivel megverte pan Priholeket, az új tanítót. Pan Priholek azt mondta, hogy Bencsik szlovák származású, mert a névelemzés a döntő és nem az anyanyelv és beírta a Bencsik fiát a szlovák iskolába. Bencsik erre kivette a szekérből a löcsöt és rendet csinált a nemzetiségi kérdésben. Egyesek hallották, hogy így ordított Bencsik: — Az öreganyád szlovák, de nem az én fiam!... Nem látod, hogy református? — Pan Priholek azt mondta, hogy a vallás sem irányadó, ...csak a névelemzés.

Bencsik erre három ízben a nyaka közé szózott pan Priholeknek és hazavitte a fiát. De az ablakon keresztül még beordított, hogy neki ne jöjjenek a névelemzéssel, mert pocsékra veri az egész kultuszminisztériumot! Hát így aztán most viszik Bencsiket is a csetnikek.

Mert löccsel nem lehet. Ököllel sem. Mindenki azt mondja, hogy erőszakkal nem. Betűvel, tudással, tudománnyal. Ezer esztendő tudományával. Azt nem lehet börtönbe tenni. Így mondják... Mit akar itt egy amerikai igazságot osztani? Mert vajjon tudja-e azt az amerikai, hogy ezen a földön már oskolák és kollégiumok álltak, mikor Kolumbus hajósai először látták meg Amerika Földjét és a rézbőrű embereket?... Így mondják.

Az oskola, a református oskola most is ott áll a templomtéren. Csak nincs, aki tanítson. Az egyik tanító már tizenhét évvel elmenekült. A másikat tavaly toloncolták át a határon, mivel nem volt neki állampolgársága. Nem tudta igazolni. Öreg ember volt már a tanító, Kosuth-szakállú volt és hét gyereke. Nem is igen értette, hogy miért nincs neki állampolgársága, mikor az apját Haynau lövette agyon, annak a dédapját pedig Heister huzatta karóba. Meg is tudja mutatni a sírdombjukat, ha a pan notár nem hiszi... Az új jegyző azonban csak mosolygott és azt mondta, hogy ő elhiszi, csak hogy okmány kell az állampolgársárhoz, nem sírdomb. Csak ennyit mondtak az öreg tanítónak és átzsupolták a határon. Pan Priholeket pedig megbízták a református iskola vezetésével — tanerő hiányában.

De mi történik itt végeredményében? Az igazság egy és örök. Hát kinek van itt igaza? Pan Priholek például azt tanítja, hogy Petőfi hazaáruló szlovák volt. A

ajtón keresztül lépett be. Nem állapítható meg határozottsággal a tettes távozásának útja. Valószínűleg az ajtón keresztül hagyhatta el a helységet, azonban az ablakon való távozás lehetőségét sem lehet kizárni. Erre a láb- és a lisztnyomok (küszöbön vagy ablakpárkányon) nyujthattak volna támpontot. Elsőket az eső mosta el, a lisztnyomokat pedig a helyszínelő mulasztotta el megállapítani és a helyszínelésben rögzíteni. A tettes személyére nézve a következő végkövetkeztetés vonható le: A tettesnek olyan embernek kell lennie: aki a záruk kulcsának birtokában van, vagy azokat a kérdéses időre megszerezte, vagy a kulcsokhoz hozzáférhetett és azokról utánzatot készíthetett; akinek kezén üvegseréptől származó sérülés van; akinek lábbelijén és ruháján valószínűleg lisztnyomok fedezhetők fel; aki a kérdéses napon a sötétség beállta utántól éjjelig terjedő időben a helyszínen megfordult; akinek a cselekmény elkövetése érdekében állt; akinek érdeke volt az ajtón való bemenetelt eltitkolni és a helyszínt az ablakon való betörés látszatát keltő módon beállítani; aki nem rendelkezik bűnügyi ismeretekkel és tapasztalatokkal (félrevezetési kísérlet kezdetleges volta stb.).

A hallgatók egy része helyesen, másik része tévesen fog következtetni. Az oktató a már leírt módon megbeszélést tart, azután áttér a következő mozzanatokra (feltevések felállítása, nyomozási terv stb.). Láthatjuk, hogy ennek az egyetlen mozzanatnak átvétele mennyi haszonnal jár. Meg lehet beszélni a helyszíni szemle szabályait és a helyszínelők által elkövetett hibákat. A helyzet megítélése, az adatok bírálata, a kombináció, a következtetés mind kitűnő iskolája a képességek fejlesztésének.

Ha ennek a megbeszélésnek kiinduló pontját vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy az oktatás ilyen módja mégis csak hiányos. A helyszíni adatokat a hallgató ké-

szen kapta, azokból már csak a következtetéseket kellett levonnia. Az adatok felkutatásának, megfigyelésének, összegyűjtésének nehéz gyakorlati munkáját már elvégezte helyette más. Ez minden bűnügyi leírásnál így van, ezért kell az oktatás ezen módját gyakorlati irányban kiegészíteni, különben a képességek legfontosabbikának, a megfigyelőképességnek fejlesztésére nem nyílna alkalom. Az ismertetett példában is rámutathatunk megfigyelési hibákra. Ilyenek: a helyszínelő járőr elmulasztotta megállapítani a lisztnyomokat a küszöbön vagy az ablakpárkányon, továbbá nem állapította meg a kitört ablaktáblából származó üvegcserepek fekvőhelyét sem. Ebből is látszik, mennyire fontos a megfigyelőképesség folytonos gyakorlása, trenirozása. A leírt példa megfelelő gyakorlati irányban való kiegészítése úgy történik, hogy a helyszínt a valóságnak megfelelő módon be kell állítani és a helyszíni szemlét a hallgatóknak gyakorlatilag kell végrehajtaniok. Számos helyszíni adat el fogja a hallgatók figyelmét kerülni. Könnyebb az állvány lábai alatt talált lisztrétegből következtetni, mint a lisztréteget észrevenni.

Egy tudományos intézet tagja tanfolyamot tartott olyan egyének számára, kik a nyomozással hivatásszerűen foglalkoznak. Tőle hallottam a következőket: Az oktató egy hullát helyettesítő bábót fektetett a földre, azután az egész környezetet beszórta fehér porral. A hallgatóknak helyszínelniök kellett. Az oktató közölte velük, hogy a fehér por havat helyettesít. Tekintettel arra, hogy a fehér port a bábu elhelyezése után szórták szét, a bábu alatt nem volt por, azaz hó. A hallgatók felemelték a hullát, de ezt a fontos negatívumot senki sem figyelte meg, pedig ez arra vonatkozólag, hogy a hulla mióta fekszik a kérdéses helyen, fontos támpontot nyújtott volna. Ilyen mulasztások a valóságban kockára tehetik a nyomozás si-

tiszteletes ezért panaszt tett a Nemzetközi Tanügyi Kongresszusnál. A kongresszus vállalt vont, a tiszteletest pedig másodszer is elvitték a csetnikek.

Betegen jött ki a börtönből. Mindenki látta rajta, hogy nem húzza már sokáig. Nagy csend volt a templomban, mikor kopott palástjában felment az emelvényre és halk hangon olvasta ki a könyvből a vasárnapi ígét, hogy boldogok, kik üldözést szenvednek az igazságért . . .

Aztán jött a földosztás, az agrárreform, vagy hogyishívják Osztogatták a földet. De megint becsapták a népeket, mert hogy csak legionisták kaptak a földből. A Vaclávok kapták a földeket, meg a Wencelek, a Jánok és Jaroslávok, akik tegnapelőtt jöttek Pilsenből, vagy Josezorból, akik vitézül harcoltak valahol Szibériában a jakutok ellen és több csatában legyőzték a cseremiszeket. Akik hősi lendülettel foglalták el Jakaterinburgot és elvitték onnan emlékebe az összes ezüst szamovárokat. Most földet kapnak érte a Molnárdomb és a Kádármajor mellett, mert megint jött egy rendelet a Hradsinból, hogy előre kell tolni a néprajzi határt.

No, és ha így döntöttek Prágában, akkor mit csinál most a pap? Felveszi a harcot a minisztertanácsal, a Hradsinnal, a köztársasággal? Hát felveszi. Árkus papírost terített az íróasztalára és memorandumot kezdett írni a Népek Szövetségéhez. Csak félig írta tele az árkust, mert szédülés fogta el. Fel akart kelni, de visszaesett. Két karjával ráborult az íróasztalra. A memorandumra.

Az orvos azt mondta: szívbaj . . . halott.

A memorandumot nem tudta írni tovább senki. Olvasni se, mert franciául volt írva. Az egyházi nem tudta, mit kezdjen vele, hát összecsavarta és a ravatalra tette, ahol a tiszteletes feküdt, összekulcsolt kezekkel . . .

Négy ember vitte a koporsót. Jobbról az első koporsóvivő Sóvágó Mihály volt . . . Igen, Sóvágó Mihály . . .

A temetés után harmadnap Móré Márton, a presbiter elment Simon Péterhez.

A kiskertben ült Simon Péter, a rozszantlábú padon és nézte a levelek hullását. Mert a kertek alatt járt már az ősz.

Móré Márton így szólt:

— Írva vagyon, hogy elüzetik a pásztor és elszélednek az ő juhái . . .

Simon Péter bólintott, hogy igen, ez írva áll. És egy száraz falevelet sópört le a padról.

Móré Márton a torkát köszörülte:

— Csak itt állunk most nagy tanácstalanságban . . . meghalt a pap . . .

— Meg — mondta Simon Péter egyszerűen. — Meghalt.

— Élhetett volna még . . . Csak ötvenhét éves volt . . . Ötvenhét . . .

Simon Péter ránézett Móré Mártonra:

— És . . . az én fiam? . . . Huszonhét volt. Huszonhét. És tíz éve van a földben . . .

Móré Márton hümmögött, a kalapját forgatta és újra megszólalt. De csak olyan bátorosan hangon:

— Úgy gondoltam . . . vagy hogy úgy gondoltuk . . . hogy téged kérnénk meg, hogy a pap helyett . . . A többiek is mondták, hogy te kellenél élire a falunak . . . Te ismered a törvényt, meg esküt is tettél az igazság őtalmazására, minden bűnök eltírására . . . Mert igen vesztünkre törnek az idegenek . . . Hogy védelmezni se bírjuk már magunkat . . . Zsuppon a rektor, a tisztele-

kerét. Ez kizárólag a megfigyelőképességén múlik. Megfigyelőképesség nélkül nincs jó nyomozó. Ezért az oktatásnak minden olyan eszközt meg kell ragadni, amely ennek a képességnek fejlesztésére alkalmas.

A megfigyelés gyakorlására mesterséges helyszín-beállításokon kívül igen jól használhatók sikerült helyszíni fényképfelvételek is. Előnyös volna, ha a nyomozó alosztályok érdekes és tanulságos nyomozások során készített felvételeikkel az eset rövid leírása kapcsán legalább az iskolákat elláthatnák. Bűnözők fényképei is jó szolgálatokat tehetnek az oktatásnál. Személyleírás szerkesztése fényképről, élő emberről, fényképek azonosítása, személyleírásról élő ember vagy fénykép felismerése, a megfigyelőképesség és a személyleírásban való jártasság fejlesztésére elsőrendű nyomozási gyakorlatok. Mint nyomozási gyakorlat, a tárgyleírás is kitűnő iskolája a megfigyelőképességnek. A hallgató elé helyezünk bármilyen tárgyat és azt kívánjuk tőle, hogy azt méret, alak, anyag, szín és sajátosságok szempontjából részletesen írja le. A részletes leírás kötelezettsége rászorítja az embert a pontos és alapos megfigyelésre. Hosszas gyakorlás után az ember második természetévé válik, hogy mindent alaposan megfigyel.

A nyomozási gyakorlatokra ezenkívül is tág tér nyílik. A nyomok elbírálását, az azokból való következtetést nem lehet pusztán leírás alapján gyakorolni. A nyomokat mesterségesen elő kell idézni, a hallgató azokból következtessen.

A különböző krimináltechnikai eljárásokhoz szükséges gyakorlati készséget és kezűgyességet csak hosszú gyakorlattal lehet megszerzeni. Aki pl. helyszínrajzról, helyszínelírásról, helyszíni nyomok rögzítésére szolgáló eljárásokról csak hallott vagy olvasott, az ezeket a tény-

kedéseket a valóságban nem fogja tudni helyesen végrehajtani. A nyomozási gyakorlatok feladata, hogy ezek el-sajátítására alkalmat nyujtsanak. Nem céлом az elképzelhető összes nyomozási gyakorlatokat felsorolni, amelyek különben sincsenek szabályokhoz kötve, ilyeneket az oktató maga is kitalálhat, csak az fontos, hogy a célnak megfeleljenek. Csupán a nyomozási gyakorlatok szükségességére és elvi jelentőségére akartam rámutatni, mint az egyedüli segédletre, mely a nyomozás oktatásának gyakorlatias jelleget ad és így szerves kiegészítő részét képezi a bűnügytörténet kapcsán való oktatásnak.

Meggyőződésem, hogy a vázolt oktatási módszerrel a kitűzött tancélt teljes mértékben el lehet érni s így sikerülni fog a nyomozószolgálat részére gyakorlatiasan képzett nyomozókat nevelni.

A rajz útján való ábrázolás és a gyakorlati bemutatók minden oktatásnál elősegítik a könnyebb megértést, növelik az érdeklődést és lekötik a figyelmet. Ezt az előnyt az oktató a legmesszebbmenően használja ki. Egy bűnügy tárgya pl. színlelt rablás, melynél az állítólagos áldozat saját maga kötözte össze a kezeit. Az oktató a leírás erre vonatkozó részét ne olvassa egyszerűen fel, hanem vegyen egy zsineget és a leírás ismertetésével egyidejűleg mutassa be gyakorlatilag a kötözés módját. Vagy: más esetben alibiellenőrzésről van szó. A lehetőséget idő- és térmérlegelés alapján kell elbírálni. A gyanúsított azt állítja, hogy kérdéses délután kerékpáron több különböző irányban fekvő helyen megfordult. Az oktató rajzolja fel a helyzetet, ez biztosítja az áttekintést és megkönnyíti az ellenőrzés munkáját. Ezt egyébként a valóságban is így kell csinálni.

A nyomozási gyakorlatok végrehajtása iskoláknál, ahol oktatási átalány áll rendelkezésre, nem ütközik aka-

tes a temetőben . . . Úgy gondoltam . . . vagyis, hogy úgy gondoltuk, hogy majd tán te, ha elvállalnád . . . ha vállalnád, hogy vezesd a falu érdekét . . .

Elhallgatott. A toronyban döngve verte az óra a fertályt.

És így szólt akkor Simon Péter. Halkan szólt csak és fáradtan:

— Én? . . . Én? . . . Hát nézz rajtam végig. Ki vagyok én? . . . Villámvágta öreg fa vagyok és lassan elmarad mögöttem az élet . . . Egy-két nap még, vagy óra . . . A tornácomon ül már a halál . . . Most álljak én élire a falunak? . . . Haggyatok engem . . . Ha ti még élni akartok, ám keressétek a leáldozott Napot, de engem csak haggyatok elkorhadni . . . Öreg fa vagyok . . . És nekem már jó az éjszaka is . . . Az is jó már nekem . . .

Így szólt csak Simon Péter és tovább nézte a levelek hullását. Csönd, csönd . . . csak egy kakas kiáltott valahol a kertvégeken . . .

Mikor pedig elment Móre Márton, a presbíter, akkor Simon Péter megállt az udvar közepén. Ránézett a házára, a vadszőlő alatt hulló vakolatra, az eresz alatt a törött cserepekre:

— Csak omoljál . . . csak omladozzál . . . Úgyis kire hagylak? . . .

Végigment a kertjén, a szamártövises ösvényen:

— Csak dudva . . . gaz . . . és bojtorján. Temetőnek így is jó lesz . . .

Kertek alatt ment, sövénykerítések mentén. A faluvégén járt . . . Itt a földje. A kukoricás. Nem is kell már tovább menni. De nem is lehet. Mert itt a gránic.

Fehér kövekből volt csinálva a gránic. A bíró tanyájánál is volt egy kő, a Kádármajor kerítésénél is egy, meg a Simon Péter földjének a sarkában is egy. Aztán még sok-sok, nyugat felé, le talán egészen a Dunáig. Rendes kő volt. Terméskő. Innen a tornai fejtőből valók, csak fehérre vannak meszelve. És a meszelt köveken túl már más ország kezdődik. Magyarország. Azért nem lehet tovább menni. De nem is akar. Csak a földjére jött ki. Megnézni, hogy tőri-e már a feles a kukoricát?

Csak azért jött ki . . .

Nem tőri, még mindig nem tőri a feles a kukoricát. Pedig már a mult héten mondta, hogy . . .

Valaki jár a kukorica mögött . . .

Valaki jár . . . ott túl . . . látni is lehet a száruk között . . . meg hallani, hogy súrolja a leveleket . . . Valaki jár a kukoricás mögött. A másik oldalon. Magyarországon.

Hm. Talán lopó . . .

Mingyárt látni lehet, hogy ki jön. A szegletnél látni lehet majd . . .

Hát látni is lehetett. A szegletnél meglátta Simon Péter őket. Ketten álltak a szegletnél. Két ember állt a túlsó oldalon és néztek át. Erős állással álltak, nagy mozdulatlansággal, földnek vetett lábbal . . .

. . . és előre szegték a nyakukat, mintha hallgatóznának . . . Talán a Simon Péter kukoricásának zizegését hallgatták . . .

Két csendőr volt. Magyarok. Járőr odaátról.

Az egyiknek öszült már a halántéka és deres volt a bajusza. A másik meg fiatal, széles homlokú, sötétzemű.

dályba. Találékony, praktikus észjárású őrsparancsnok azonban az őrökön is megtalálja a megoldás módját. Az ablakot nem kell betörni a helyszínen, jelezni is lehet. Üvegcserep minden szemétdombon van. A közelharc-bábu megfelel a hulla helyettesítésére is, a piros tintaoldat a vér érzékeltetésére. A locsolóval esőt lehet elővarázsolni. Széjjeltépett fehér papiros helyettesíteni tudja a havat stb.

Végül még csak arra akarok rámutatni, hogy az, aki a nyomozás tudományában magasabb színvonalra törekszik, ne érje be azzal, amit az oktatásnál kap és szolgálat közben tapasztal. Olvasson szakkönyveket, szaklapokat, kísérje figyelemmel az újságok aktuális bűnügyekről szóló tudósításait és a törvényszéki rovatot. Ne menjen el láb- vagy keréknyom mellett anélkül, hogy azokat szemügyre ne venné. Ha mesteremberrel beszél, vessen egy pillantást kezére, ruhájára, figyelje meg azon a foglalkozás okozta különös jegyeket, érdeklődjék a mestersége iránt. Séták, utazások közben figyelje az ember arcát, természetét, ruházatát, mozdulatait, beszédét. Másszóval: tanúsítson mindig, minden iránt érdeklődést, mert ezen az úton lehet ismereteinket legkönnyebben és legeredményesebben bővíteni. Alapos, általános műveltséget, széleskörű ismereteket a nyomozó nem nélkülözhet. Sohasem tudja, mikor minek fogja hasznát venni. Ha könyvelővel beszélget, hallgassa meg annak magyarázatát a kettős könyvvitelről, figyelje meg a villanyszerelő munkáját, aki a villanyórát javítja, mert lehet, hogy már másnap egy csalás, sikkasztás vagy áramlopás nyomozásánál éppen ezek az ismeretek fogják munkáját megkönnyíteni. A legjobb oktatás és a gyakorlati szolgálat tapasztalatain kívül, a vázolt módon történő önképzés az tényező, mely a törekvő embert a modern kriminalista színvonalára emeli.

Jelszipsinór van a válszalagjukba akasztva, kalapjukon pedig fekete tollak lobognak... Már mennek is tovább...

Simon Péter öreg járásörmester akkor megmozdult. Megemelte fején a civilkalapot és azt mondta:

— Jó estét...

Estét mondott, mert bukóban volt már a nap.

És a kakastollasok is azt mondták, úgy indulófélben:

— Jó estét...

Némán állt közöttük a meszelt oszlop.

Csak ennyi volt. Csak két szó. Egy köszöntés és semmi több.

A Varnyú István kukoricatáblája mögött aztán elűntek a tollas kalapok...

Mikor pedig naplemente után hazafelé indult Simon Péter, látta, hogy a kertvégeknél, a sövénykerítés mellett jön szembe vele két csetnik... Tíz lépésről az egyik lekapta a válláról a puskát és nagyot ordított:

— Mekaljal!...

A másik oldalt került, kivette Simon Péter kezéből a görbebotot és bökött egyet a hátába:

— Nno... Elere!...

*

Az őrszlaktanya olyan volt, mint régen. Mint húsz év előtt. A kisebb szobában ma is három ágy áll, mint akkor... amikor még Simon Péter volt a parancsnoka... Kettő a fal mellett, egy az ablaknál. És az őrsiroda, ...az is a régi, ...csak nem volt ilyen sötét... Persze,

Gázvédelmi szolgálat.

írta: SCHRÉDL VILMOS őrnagy.

(Befejező közlemény.)

1 km arcvonalra 1000 gázpalackot helyeztek el.

A háborúban 20 palackot palackütegnek neveztek. A beépítést különleges csapatok végzik, hosszú idő, 4—5 évszaka kell rá.

A gáz kibocsátása ólomcsöveken át, a gázpalackok szelepeinek egyszerre való megnyitásával történik. Az ólomcsövek végén kiáramló, a szél által a mellvéden át az ellenség felé hömpölyögtetett sűrű fehér vagy sárgászöld átetsző, eleinte átlag 2—5 m magas gázfelhőt képez.

Az ilymódon, több hullámban kibocsátott gázfelhőkkel tartós és igen veszedelmes gáztöménység érhető el, amely a gázvédelmet teljesen kimerítheti.

A legelső és leghatásosabb fuvógáztámadást a németek hajtották végre 1915 április 22-én Yperntől északra klórral.

A támadás az esti órákban 6 km szélességben indult meg. A szél percenként 150—200 m sebességgel vitte az angolokra a gázt. A védtelen ellenség menekült, de hasztalan, mert 15.000 embert mérgezett meg a gáz; ezek közül 5000 meghalt.

Az angolok egy szökevényről értesültek a gáztámadásról, de nem hitték el, nem tettek ellene semmit, ezért volt a gázhullám megsemmisítő.

A németek későn indultak támadásra, mert még gyakorlatilag nem ismerték a gáz hatását, ezért a sikert nem tudták kiaknázni, mindössze 2500 foglyot ejtettek, 50 ágyut zsákmányoltak.

Tanulság: 1. Kellő gázvédelem nélkül a gáz hatása

az akácfa. . . Megnőttek az akácok az ablak alatt. Húsz év, hiába...

Simon Péter az íróasztal előtt állt és az jutott eszébe, hányszor állott itt, ezen a helyen dolmányosan, fehérkesztyűsen a százados úr, az ezredes úr előtt, mikor szemlére jöttek. Most Pavel Jahuda könyökölt az asztalnál. Pavel Jahuda most az őrsparancsnok, de azelőtt nagydobos volt a harmincnégyesek bandájában. Régen persze, akkor még egészen kicsik lehettek az akácok, itt az ablak előtt...

— És mit mondtak a magyar csendőrök?

Ezt kérdezte Jahuda. Magyarul kérdezte, mert a harmincnégyeseknél magyarul is megtanult.

Simon Péter már másodszor felelte:

— Semmit nem mondtak. Aszonták, hogy jó estét...

— Nem mondtak valami irredentát? Nem mondták, hogy hiszekegyistenben?... Há?...

— Nem...

— Azt se, hogy csonkamagyarországnemország?... Valami reviziósat nem mondtak?... Ná?...

— Nem...

Jahuda érezte, hogy holtpontra jutott a nyomozás. Ásított egyet és az ujjaival kezdett malmozni az asztalon. Hirtelen dühbe gurult és a másik csetniket kezdte szidni csehül, aki a sarokban ült a díszruhaládán és sajtot evett kenyérrel. Alighanem azt mondta neki, hogy most a kikérdezésre figyeljen és ne egyék.

Nagy, vörös morva volt a másik. Csak pislogott a saját mögül és legyintett:

— Ej... het...

megsemmisítő, azaz a gáz minden más eszköznél hatásosabb.

2. Ha a gázfúvásnak nemcsak veszteség okozása és nyugtalanítás a célja, hanem támadni is szándékozunk, akkor a gyalogság a gázkibocsátás után lehetőleg közvetlenül, de mindig tűzoltalom alatt kövesse a gázfelhőt.

Gázfúvást befolyásoló körülmények. (5. ábra.)

1. Időjárás.

- a) szél: az ellenség felé fujjon; másodpercenként 4 m-nél sebesebb (4/sec.) szél a gázfelhő töménységét hatástalanra csökkenti; 1 m/sec. sebességnél gyengébb szél megbízhatatlan, visszafordulhat. Lökésszerű, változó szél a gázfelhőt felhajtja, erős szél széttepi, szélcsendben: gázfelhő áll.
  - b) napsütés: ha erős, ritkítja a gázfelhőt, hűvös idő: kedvező.
  - c) Köd: előnyös, ha álcázza a gázfelhőt.
  - d) Nedvesség: kevés nem hátrányos.
  - e) Erős eső: a gázfelhőt túlgyorsan a földre nyomja.
  - f) Terepalakulat: egyenetlenségei a gázfúvásnál a gázfelhőt eltérítik irányából, gáz a mélyégi vonalak irányát követi, mélyedésekben összegyűlik. Ellenségnél kimagasló pontokon elhelyezett fegyvereket a gázfúvás esetleg nem éri el. (Gázvizet.)
- a) Terepfedezet: növényzet a gázfelhőt feltartóztatja és a terephez való tapadást elősegíti.

h) Talaj: a gáz anyagát felbonthatja (nedves, mocsaras), beszívhatja (homok).

Legkedvezőbb viszonyok: Az ellenség felé, az arcvonatra merőlegesen fuvó, 1.5—3 m/sec. sebességű szél. Sík, lehetőleg fedetlen, ellenség felé mérsékelt lejtő terep. ködös, kora hajnali órák.

Gázfúvás előnyei és hátrányai.

Előny:

1. Az ellenség legelől levő részeinek elgázosítása a legnagyobb töménységben és nagy szélességben eszközölhető.
2. Mélységben is igen messze terjed a gázfelhő hatása (15—20 km).
3. Tartós, több hullámú gázfúvással az ellenséges gázvédelem kimeríthető.

Hátrányok:

1. Gázpalackok előrehozatala és beépítése sok időbe kerül, körülményes, ellenségnek feltűnik. A gázfúvások keletkező sístergő zaj árulója a támadásnak. Ezek miatt megtelepedés alig lehetséges.
2. Erősen függ az időjárástól, különösen a szélről, továbbá a tereptől is.
3. A beépített gázpalackokból kiömlő gáz saját csapatot veszélyeztet, ha az ellenség tüzérése a gázpalackokat szétlövi.

A gázfúvás ezen módja mozgóharcban nem alkalmazható.

Mozgóharcban legfeljebb arról lehet szó, hogy rövid ideig ható tömény gázfelhőt könnyű súlyú, egy ember által hordozható, gyorsan felállítható és működésbe helyezhető gázpalackokkal vagy mérgező füstgyertyákkal fejleszsenek.

És evett tovább.

Jahuda az asztalra csapott és ráordított Simon Péterre:

— Nekünk nem köszön az utcán, hogy jó estét... mi?... Csak azoknak...

Simon Péter bölintott és nyugodtan mondta:

— Igen... Mer'hogy az csak az én fajtám...

— Az?... A fajtája magának? Azok?

Simon Péter maga elé nézett:

— Azok... Akik így a gránicot járnak. A fajtám... Amely csak lealázott volt és kifosztott ezer esztendeig... Csak gúnyal fizettek, ha túrtünk, rugdostak, ha megmozdultunk... Csak börtön jár annak, aki szót mer tenni... Aki hirdeti, hogy egyszer tűzfénybe fog szakadni az ég, kongani kezdenek ezer harangok, nehéz kezek zörögnek majd messzi utakon, lovasnép gázol a folyókba és zászlók kelnek fel a mezőkön... Börtön jár annak, aki rovásba veszi az idegenek vétkét és a mi szenvedésünket... Aki vigaszt tud adni a síróknak és bátorságot a félőknek... Börtön jár ezért. Tegnap a tiszteletesnek, de ma már nekem... Ma már nekem...

Úgy beszélt Simon Péter, mint egy pap. Amint ott állt a homályos szobában, olyan volt, mint valami névtelen vallás papja.

Pavel Jahuda rábámult:

— Bolond... Bolondok vagytok ti... Bolond vagy te is... Tegnap még csak ültél itt szemközt a kertben és a fejedet lógattad... Tegnap még megbízható voltál, most már irredentát beszélsz... Bolond vagy te, sztari...

— Tegnap, — mondta Simon Péter, és mintha

messze nézett volna az időbe, — tegnap alkonyatkor a gránicnál láttam az esküt, mit felemelt ujjal tettem... Jelenést láttam és én hiszem...

Jahuda kirúgta a széket maga alól:

— Hiszem!?!... Mit hiszem?... Hiszemegyistenben?... Há!?!...

Simon Péter halkán szólt. Halkan, mintha titkot súgna az öreg őrsirodának, ... a vén irományszekrénynek, az álló ruhafogasnak, a díszruhaládának és az ablaknál az akácfáknak:

— Hiszem, hogy eljön még az igazak országlása...

Jahuda rikoltott:

— Karel!... Üsd!...

A vörös morva becsavarta a sajtot és lustán nyúlt a puskája után...

*

A hajnali vonattal vitték Kassára. Bilincsen volt a két keze, a homloka bekötve. Az emberek látták és csodálkoztak. Vagy talán nem is csodálkoztak... Köszöntek az emberek, Neki, nem a csetnikeknek. És ő komolyan fogadta, de mind a két kezével kellett a kalapját megemlíni, mert hogy össze volt bilincselve...

Simon Péter csak az állomás felé vette észre, mennyire kiegyenesedett s a feje meg magasabba emelkedett egy vonallal. Sudár volt, mint őrsvezető korában. Az arcán is mintha kisimultak volna az öreges ráncok s ettől úgy látszott, mintha mosolyogna. Pedig nem.

Csak boldog volt. Mert írva vagyon: boldogok, akik üldözést szenvednek az Igazságért...

Kakasszó hangzott a kertek végében. Hajnalodott a gránic felől.

6. ábra

Tüzérségi gázlövés:

Lövedék: → gázgránát

repszhatású — " —

Eredményes:

a., célon meglepően → gázvéd. re 0 idő

'nagy gáztöménység' → { nagy tűzgyors.-ság
lőszermennyiség
ütegszám
korlátolt területre
pontlövés

b., g. lövés hosszú ideig → { fegyelem meglazul
gázvéd. eszk. kimerül-nek

c., g. csak hatás beállta után észlelhető → { lappangó g.
robbanó + g. gránát

d., új, ismeretlen g. → g. álarc nem véd

Példák a gázlövés hatásosságára: 1916 június 22—23-án éjjel a németek a francia állásokra 8 óra alatt 5 km szélességben 110.000 gázlövést adtak le. A franciák 30 %-os veszteséget szenvedtek (zöldkeresztes gáz).

1917 augusztus és szeptember havában a németek Verdunnél a franciáknak 100.000 darab sárgakeresztes lövedékkel 20.000 fő veszteséget okoztak

Gáztámadás gázvetéssel:

A) Aknavetőekkel:

Gázoknak vetésére hordtávolságuk határáig főleg kis (tűzgyorsaság percenként 4 lövés), közepes (tűzgyorsaság percenként 1 lövés) aknavetők támadásban és védelemben egyaránt hatásosan alkalmazhatók. A nehéz aknavetők kisebb tűzgyorsaságuk miatt (4 percenként 1 lövés) főként álló harcban juthatnak szerephez a gázvetésben.

Nagy gáztöménység elérésére sok aknavető tüzeinek összpontosítása egy célra a rövid hordtávolság miatt nehezen valósítható meg.

A maradógázzal töltött gázaknát rendszerint úgy vetik, hogy a szétvetőtöltet — a gyújtó megfelelő beállításával — a robbanás 10—100 méterre a föld felett következze be (időzített akna), a sűrű, folyékony anyag finom eső alakjában aránylag nagy területen permeteződik szét.

A gázaknavetők a tüzérségi gázlövést egyes fontosabb célokra kiegészítik, legkedvezőbb céljaik: erdőkben, mély-ségi vonulatokban vagy más szélől védett terepen tartózkodó élő erők.

Aknavetők legkiterjedtebb alkalmazására főként álló harcokban (berendezett védőállásokban) számolhatunk.

B) Gázvetőkkel:·

A gázvető egyszerű szerkezetű aknavető, amely egyik végén félgömbalakban záródó (15—20 cm ürméretű) acélcsőből áll és gázakna vetésére szolgál. A gázvető 3000 m-ig hajlíthat gázaknát.

A gázvetőket az első vonal mögött, egymástól néhány méter távolságban, esetleg többsoros mélységben, nagy

számban (700—1000 darab) helyezik el. Szükséges idő: 1—3 éjszaka. A hatást azzal fokozzák, hogy az összes gázvetőket villamos gyújtással egyszerre sütik el s így nagy-tömegű gázakna egyidejű becsapódása hirtelen igen veszedelmes gáztöménységet idéz elő úgy, hogy vele szemben a gázfegyelem gyakran csődöt mond.

A szél iránya és erőssége a kis hordtávolság miatt a gázvetőkkel való gáztámadást hasonlóképpen befolyásolja, mint a gázfuvásnál.

A gázvetőket legelőször az angolok alkalmazták Arrasnál 1917 április 31-én. Az akkor új gázharcmod a németeket rendkívül meglepte s bizonyára nagy veszteségeket szenvedtek, de azokat ma is titkolják. Az új módszert a németek sikeresen alkalmazták Flitschnél, ahol 900 gázvető akna s rögtön utána 270—270 robbanó akna kivetésével az olaszoknak megsemmisítő veszteséget okoztak.

Kézi- és puska-gázgránátokat alkalmazhat az ellenség azon célból, hogy harcálláspontok, övöhelyek elhagyására kényszerítsen.

Gáz-puskagránátok, gáz-kézigránátok és gázpisztolyok belső harcokban, mint igen hatásos harceszközök lennének alkalmazhatók. Az osztrák rendőrség gázpisztolyokkal kísérletezik s azokat hamarosan bevezetni szándékozik.

Belső harcokban páncélgépkocsikból, vagy fecskendő-szerű szerkezetből juttathatnánk gázt a néptömegre.

Egyes gázok — pl. a bromaceton — minthogy csak nagy töménységben mérgeznek, egyébként csupán ingerlőleg hatnak, a gáztól nem védett néptömeggel szemben hatásosabb és humánusabb harceszközök, mint a robboló-hatású lövedékek.

Repülők gáztámadása:

A repülők nemcsak robbanó, hanem gázbombákat is ledobhatnak, esetleg erre alkalmas berendezéssel tartályokból — körülbelül 200 m-ig leereszkedve — közvetlenül is bocsáthatnak ki gázt. Ilyen támadásokkal főként éjjel kell számolnunk.

A repülők maradó gázt tartalmazó gázbombát völgyekben, szorosokban vezető útvonalakra, közlekedési gócpontokra, pályaudvarokra, táborhelyekre, ipartelepekre, fontosabb raktárakra, stb. ledobva, rendkívül nagy zavart idézhetnek elő, amennyiben a teljes fertőtlenítésig a szolgálat menetét, vagy a közlekedést megakadályozzák.

A 7. ábra szemlélteti, hogy a küzdők vonala mögött 15—20 km mélységű területet a gázharcra alkalmazható összes fegyverekkel, illetve harceszközökkel, igen hatásos töménységben lehet harcászattal elárasztani. Ez a terület a tulajdonképpeni „gázveszélyes öv”, ezt azonban a repülőgépek az egész ország területére kiterjeszthetik.

Nyomozóink.

Írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Kilencedik közlemény.)

Ilyen esetekben az ábrafüzet arra szolgál, hogy a csendőr azt a károsnak felmutassa, a káros pedig megjelölje benne az ábrát, amely az ő elveszett tárgyát ábrázolja, illetve, amely azt külsőre a legjobban megközelíti. Az ábrafüzet már teljesen készen várja a kiadását, de eddig nem állott a kiadásához szükséges fedezet rendelkezésre, azt pedig, hogy az örsök gazdasági átalánya terhére megrendeltesék, a belügyminiszter úr elvi okokból nem tartotta megengedhetőnek. Így várni kell a kiadással addig, amíg a szükséges fedezet (darábonként körülbelül 4 pengő) rendelkezésre fog állni. Kétségtelen, hogy az ábrafüzet, ha kiadásra kerül, nagyot fog tökéletesíteni a nyomozó szolgálatunkon, az örsöknek pedig nélkülözhetetlen segédeszközzé válik majd.

A budapesti nyomozó alosztály a címére érkező bejelentéseket délelőtt háromszor viteti el a Budapest 2. számú postahivatalból (8, 10 és 12 órakor). Az átvett postát mindenekelőtt szétválasztják; a Nyomozati Értesítő számára érkezett bejelentéseket azonnal kézbeveszik azok a segéd munkások, akik az Értesítő összeállításával foglalkoznak. A bejelentéseket tárgyak szerint beosztják az Értesítő fejezeteinek megfelelő fiókokba, a neveket betűrendbe szedik s pár perc múlva már meg is kezdik az Értesítő fejezeteinek összeállítását. Az ezzel foglalkozó segéd munkásoknak már olyan gyakorlatuk van az Értesítő megszoვეgezésében, hogy nem is készítenek fogalmazványt (erre idő sem lenne), hanem a szöveget mindjárt tisztázatlan gépelik a viaszpapírra, amelyikről az Értesítőt sokszorosítják.

Az Értesítő szövegének beosztásához, a körülbelüli terjedelem kiszámításához stb. meglehetősen nagy gyakorlat kell, mert a viaszpapíron nem lehet semmit javítani vagy kiegészíteni.

A teleírt viaszpapír a sokszorosító gépekbe kerül. Két darab, villanymotorral hajtott sokszorosító gép ontja a Nyomozati Értesítő példányait, egyenként ezerkétszázat egy órában. A két gép tehát kétezernégyszáz sokszorosított példányt tud óránként készíteni. Szerkezetük annyira precíz, hogy a kezelő akár ott is hagyhatja azokat; egy szerkezet segítségével beállítja a példányszámot, amit sokszorosítani akar, például 1200-at s mikor az 1199-ik példány kikerül a henger alól, a gép csenget és figyelmezteti a kezelőt, hogy kapcsolja ki a motort, mert most az 1200-ik példány következik, a munka kész. A nyomozó alakulatok felállítása alkalmával megfontolás tárgyát képezte, hogy nem lenne-e célszerűbb Budapesten a nyomozó osztályparancsnokságnál házi nyomdát létesíteni s a Nyomozati Értesítőt azzal előállítani. A kérdés tanulmányozásának az volt az eredménye, hogy a naponta szükséges körülbelül 1500 példányt véve figyelembe, a sokszorosítás gyorsabb és olcsóbb, mint a nyomda. Nyomdánál ugyanis túlnagy apparátust kellett volna beállítani ahhoz, hogy a Nyomozati Értesítőt egy-két óra alatt kiszedje és kinyomhassa, viszont a nap többi szakában való igénybevétele nem állott volna arányban a berendezés nagyságával és költségével. A tapasztalat azóta is beigazolta, hogy a sokszorosító gépek, amelyek egyébként a legmodernebb típusúak, a követelményeknek minden tekintetben megfelelnek, gyorsan, szépen és tisztán dolgoznak.

A sokszorosított példányok kettőbe hajtogatás után a címző gépekbe kerülnek. Két „Adrema”-rendszerű címző gépe van a nyomozó alosztálynak a Nyomozati Értesítők

címzéséhez. Ha mindegy lenne, hogy az Értesítőket két vagy három óra alatt címezik-e meg, akkor egy címző gép is bőségesen elég lett volna, de mert az 1500 címzésre alig félórai idő áll rendelkezésre, két címző gépet kellett beállítani. Minden egyes alakulatnak, parancsnokságnak, örsnek, stb., amely a Nyomozati Értesítőt kapja, külön-külön címeleze van. A címelez acélbádogból készül és arra szolgál, hogy a kívánt címzést külön préselő gép segítségével belepréseljék. A címzés betűi a préselés következtében az acélbádoglemez ellenkező oldalán bélyegzőszerűen kidomborodnak. A címelemezről egyszerre 50—60 darabot behelyeznek a címző gépbe, az pedig a kezelő minden karmozdulatára egy-egy címelez címzését reá nyomja egy Nyomozati Értesítőre, a nyomás után pedig a lenyomott címelemez önműködően továbbítja s a következő újat pedig a nyomófelület alá viszi. Így az Értesítők címzése nem áll egyébből, mint a címző gép karjának gyors emelgetéséből; minden emelés, illetve lenyomás egy-egy Értesítőnek más és más címmel való ellátását jelenti. A címzés olyan gyorsan megy, hogy egy csendőrnek állandóan csak a gyorsan ürülő címelemez tartályt kell pótolnia, egy másodiknak pedig az Értesítő megcímzett példányait kell a gép alól minél gyorsabban kiszednie.

A címzés után a fűzés következik. Erre a célra szintén két darab villanyerőre berendezett fűzőgép áll rendelkezésre. Ezek is teljesen automatikusan dolgoznak, a mellettük ülő csendőrnek csak az a dolga, hogy a behelyező, illetve megfűzve kikerülő Értesítőket rendezze.

Csak ilyen berendezéssel lehetett biztosítani, hogy a néha 6—8 oldalra terjedő Nyomozati Értesítő is naponta 1500 példányban két óra alatt elkészüljön s hogy ilyen formán a beérkezett összes bejelentések még aznap feltételül ki is menjenek.

A kész Értesítőket a nyomozó alosztály motorkerék-párokon közvetlenül a Keleti pályaudvaron levő 72. számú postahivatalhoz szállítja és ott adja fel még délután 5 óra előtt azért, hogy azt már az esti vonatok az ország minden részébe szétszállíthassák. Hogy pedig a 72. számú postahivatalnak az Értesítő szétszétásával ne legyen dolga, azt már a nyomozó alosztály mozgóposták szerint kötegel, olyan sorrendben, ahogy az illető vasutvonalon az állomások, illetve a postahivatalok egymásután következnek. Azok a csendőrök, akik a postázást és az ügynevezett kötegelést végzik, egy időre a 72-es postára voltak vezényelve abból a célból, hogy az ország mozgópostavonalait, azok vasútállomásait és egyáltalán a Nyomozati Értesítő postai gyors szétszétására vonatkozó szabályokat és eljárásokat megismerjék.

A Nyomozati Értesítő elválaszthatatlan tartozéka a *nyomozókulcs*. Ezt sem kell külön bemutatnom, hiszen már idestova két éve van használatban. De hogy a nyomozókulcsot, annak hasznát és kényelmét igazán értékelni tudjuk, megint csak abba az időbe kell visszanyúlnunk, amikor még nem volt meg. Amikor, háború előtt a *Rendőri Közöny*, háború után pedig a *Bűnügyi Közözesek Lapja* úgy ontotta hétről-hétre a közözeseket, akárcsak ma, de arra, hogy az ember a sok tízezer név között valakit meg is találjon, semmiféle segítőeszköz nem állott rendelkezésre. A Bűnügyi Közözesek Lapja például március—áprilisban adott névmutatót az előző évfolyamhoz; ha tehát az örs valakit illetájban, szeptemberben fogott el s meg akarta tudni, hogy nincs-e az illető közöze, akkor az egész örs legénysége egy álló napig nem tett egyebet, minthogy a Bűnügyi Közözesek Lapját olvasta tételről-tételre, hogy nem fordul-e elő benne az elfogott vagy elővezetett egyén. Persze, nemcsak a folyó évfolyamot kel-

lett átnézni, hanem visszamenőleg is néhány esztendőt; el lehet képzelni, milyen nagy munkát adott ez az örsnek s amellet még nem is volt bizonyos, hogy megtalálják-e az illető nevét a sokezer között akkor is, ha közöttte volt.

Járőrszolgálatban még ezt sem lehetett megtenni; a járőr nem vihette magával a körözölap utolsó tízévi kötetét szolgálataiba. Ha igazoltatott valakit, s az illető igazolta, hogy ő Nagy János kecskeméti lakos, akkor már nem lehetett őt elővezetni, mert hiszen a járőr semmi konkrét bűncselekménnyel nem gyanúsíthatta, annak pedig, hogy gyilkosság miatt nincsen-e körözve, csak úgy lehetett volna utánanézni, ha őt 10–20 kilométernyire az örsre elővezetik s ott átnézik a Bűnügyi Körözések Lapját — mondjuk — öt évre visszamenően. Igen, de mi lesz a szolgálattal, ha a járőr minden igazoltatott egyénnel újra, meg újra visszatér az örsre és mi lesz a járőrrel, ha az örsre bekísért egyénről kiderül, hogy nincs körözve s hogy semmiféle büntetendő cselekménnyel sem gyanúsítható? Ki védi meg a járőrt a felelősségrevonástól, ha az illető panaszt tesz a jogtalan elővezetés miatt?

Azt hiszem, elriasztó számokat eredményezne egy olyan statisztika, amely kimutatná, hogy hány büntetett menekült meg az elfogatástól egyedül e miatt az ok miatt. Mert, hogy a csavargók és a hivatásos büntetettek már régen reájöttek a csendőrségnek erre a gyengéjére, az egészen bizonyos. Hiszen akár az országiszerte körözött rablógyilkos is nyugodtan megmondhatta a csendőrnek a valódi nevét, sőt igazolhatta is magát, a csendőr — ha egyébként nem viselkedett gyanusan — bizonyára útjára engedte, mert elvégre a csendőr feje sem káptalan s nem tarthatta emlékezetében még annak az ezer embernek a nevét sem, akit főbenjáró bűncselekmények miatt köröztek, még kevésbé azét a tizenötezerét, aki, például, Csonkamagyarországon állandóan körözés alatt áll.

A megoldás is önként kínálkozott: Pontos, kis helyen elférő, könnyen kezelhető, sőt járőrszolgálatba is elvihető segédletet adni az örsök és járőrök kezébe, amelynek segítségével járőrszolgálatban is azonnal, a helyszínén meg tudja a csendőr állapítani, hogy azt az egyént, akivel éppen dolga van, el kell-e fognia vagy sem. Ez a segédlet: a nyomozókulcs.

Gondoskodni kellett azonban arról is, hogy a nyomozókulcs tartalma helyesbítés nélkül se avuljon el, ezért a kulcsot időnkint ki kell cserélni, illetve pótlékokkal ki kell egészíteni. Önként értendő persze, hogy a legjobb nyomozókulcs is csak akkor ér valamit, ha a csendőr nagyon jól kiismeri magát benne s ha nem kell bizonytalanul lapozgatnia, ha valamit meg akar találni. A kulcs beosztása, betűrendje stb. állandó oktatás, azaz inkább gyakorlat tárgyát kell, hogy képezze, mert ha a csendőr nem ismeri ki magát benne álmában is, akkor könnyen megtörténhetik, hogy nem jó helyt keres vagy átsiklik a keresett név fölött, aminek az lehet az eredménye, hogy az elfogandó egyént szabadon engedi.

A nyomozókulcsot a budapesti nyomozó alosztály, miután az csak párhónapi használatra készül, igyekszik minél olcsóbban előállítani, papírja, kötése stb. tehát kevésbé tartós. A bekötés a kulcs árát körülbelül a háromszorosára emelné, azért kapják azt az örsök csak úgyve. Hogy azonban a járőrtáskában ne rongálódjék s ne szakadozzék el időelött, célszerű annak közönséges, erős csomagolópapírból sarkot és fedőlapot készíteni, így a fél-évig, amíg használatban van, tiszta és használható állapotban marad.

Külön szabálya a nyomozókulcsnak, hogy a keresést

Budapesten a csendőrlaktanya és a nyomozó alakulatok távbeszélő szolgálatát külön távbeszélő központ bonyolítja le.

nem szabad az érdekelt vagy igazoltatott egyén jelenlétében végezni. Ennek a tilalomnak az a célja, hogy a nyomozókulcs létezése a büntetettek között lehetőleg ne váljék köztudomásúvá. Persze, hogy vannak helyzetek, amikor az észrevétlenül való keresés semmiképpen sem lehetséges, de az esetek túlnyomó részében meg lehet ezt oldani, elsősorban úgy, hogy a járőrnek az a tagja, aki a kulcsban a keresést végzi, az igazoltatott egyén háta mögé áll, félrevonul, a másik szobába távozik stb. Abban az esetben ugyanis, ha a nyomozókulcs létezése az „érdekelték” körében túlságosan köztudomásúvá válik, a hamis nevek és hamis igazolványok használata elszaporodhatik, ez ellen pedig a kulcs csak bizonyos mértékig nyújt védelmet.

Egyébként a csendőrnek a hamis névvel szemben sem szabad tehetetlenül állania. Először is jó támpontot kap a nyomozókulcsnak ismertetőjelek szerint való csoportosításában, amelynek az átnézését — ha az igazoltatott egyének bármilyen különös ismertető jele van — sohasem szabad elmulasztani, de másodsor minden csendőrnek kell annyi szakismerettel és tapasztalattal bírnia, hogy a hamis nevet használó egyént nyomozókulcs nélkül is le tudja leplezni. Szomorú lenne, ha egy hamis név már védelmet nyújtana a csendőrséggel szemben. Aki hamis nevet használ, annak vagy a megjelenésében, vagy a viselkedésében, az irataiban, állított és szemellátható foglalkozásában, korában, vallomásának apró-cseprő részleteiben mindig bőségesen van fogantyú, amelybe az ügyes csendőr belekapaszkodhatik. Az ügyetlen csendőrön a nyomozókulcs sem segít.

A nyomozókulcs az örsök és a járőrök számára, a Nyomozati Értesítő ellenben csak az örs számára készül, ezt tehát járőrszolgálatba nem kell, de nem is szabad elvinni, egyrészt, mert az egy példánynak, amit az örs kap, otthon mindig kéznél kell lennie, másrészt pedig, mert az Értesítő a járőrtáskában való hordástól hamarosan tönkremenne. Rendes körülmények között nincs is szükség arra, hogy a csendőr az Értesítőt magával vigye szolgálataiba, legfeljebb olyankor lehetne szó erről, ha abban valami nagyszabású, országos nyomozást igénylő bűncselekmény adatai volnának közölve, amelyek ügyében az ország minden részében, minden járőrnek puhatolásokat kellene végeznie. Ilyen esetben azonban — azt hiszem — célszerűbb lenne, ha a budapesti nyomozó alosztály az illető bűncselekményre vonatkozó értesítését nemcsak a Nyomozati Értesítőben, hanem külön papírszeleteken is

sokszorosíttatná és pedig annyi példányban, hogy minden őrsnek több is jusson belőle. Így aztán az esetleges nyomozáshoz vagy puhatoláshoz szükséges adatok ezek révén külszolgálatban is mindig rendelkezésre állának.

Gyakorlati alkalmazhatósága mellett egyik legújabb és legnagyobb előnye a nyomozókulcsnak, hogy feleslegessé tette a Bűnügyi Körözések Lapjának helyesbítését. Mint érdekességet említem meg, hogy ezt a gondolatot *Hajdú Kálmán* budakeszi-i őrsbeli tiszthelyettes vetette fel lapunk folyó évi 8. számában. *Schiwny Richárd* százados úr, a budapesti nyomozó alosztály parancsnoka, magáévá tette azt s — mint a folyó évi 9. számunkban közölte — ilyen irányú felterjesztést tett a belügyminiszter úrhoz, aki az érveket elfogadva, rendeletileg beszüntette a Bűnügyi Körözések Lapjának helyesbítését. Ez a rendelet azonban nem jelenti azt, hogy a Bűnügyi Körözések Lapját most már akár felvágatlanul is irattárba lehet helyezni, mert azt ezután is éppen úgy át kell nézni, mint eddig, az őrskörletbeli körözött egyének neveit alá kell húzni, sőt, ellenőrzés céljából célszerű az ilyenek neveit a nyomozókulcsban is aláhúzni.

Ha a nyomozókulcs és a Nyomozati Értesítő révén elért eredményeket akarjuk megállapítani, ezt legegyszerűbben úgy tehetjük meg, hogy megállapítjuk azoknak az egyéneknek a számát, akiket a csendőrség e kiadványok alapján elfogott. Ezek a számok pedig a következőképpen festenek:

	a nyomozó- kulcs alapján elfogott:	Nyomozati Értesítő
1930-ban (március 1-től)	260	557
1931-ben	592	531
1932-ben (augusztus 1-ig)	437	339
Összesen:	1289	1427

Mindössze 2716 egyén.

Kétezerhétvázszáztizenhat egyén két és félv év alatt! Pedig a nyomozókulcsot csak 1931 végén egészítette ki a budapesti alosztály tíz évre visszamenőleg, addig csak háromévi anyagot tartalmazott, természetes tehát, hogy az annak alapján elfogott egyének száma is csak kevesebb lehetett. Végleges eredmény különben majd csak az idén fog mutatkozni; bizonyos, hogy esetleg már az idén is, de a jövőre mindenestre *csak e két kiadvány alapján és csak a csendőrség által* elfogott egyének száma egy év alatt meg fogja haladni a kétezeret.

Ennél szebb, fényesebb eredményt a legmerészebb fantáziával sem lehetett volna remélni.

*

Az eddigiekkel, úgy hiszem, kimerítettem azt, amit a nyomozó alosztályokról el kellett és lehetett mondani. Most áttérhetünk nyomozó alakulataink magasabb, országos szervének, a nyomozó osztályparancsnokságnak és intézményeinek ismertetésére.

A nyomozó alakulatok megszervezése alkalmával a sok többi között két kérdés is eldöntésre várt, nevezetesen, hogy felállíttassék-e a nyomozó alosztályok felett egy magasbb, országos nyomozó parancsnokság is, vagy pedig elég lesz-e az alosztályokat kerületenkint önállóítani s közbiztonsági irányításukat, vezetésüket és ellenőrzésüket pedig közvetlenül a kerületi parancsnokságra bízni?

Ha magát a tiszta célt, nevezetesen a nyomozó szolgálat országos egységességének és valamennyi alosztály részletekben is egybehangzó együttműködésének érdekét tekintette az ember, akkor egy országos és az alosztályok felett álló központi nyomozó parancsnokság szükséges volt a kétséget nem szenvedett. Hiszen a nyomozó szóga-

lat szervezetének egész elgondolása elsősorban a céltudatos együttműködés megteremtését feltételezte, amit csak azzal lehet elérni, hogy a vezetést vagy legalább az irányítást egy kézbe összpontosítjuk. Az egy kézbe összerúgó országos szálak nagyobb áttekintést nyújtanak, mint a lokálisak, a nagyobb áttekintés szélesebb látókört ad, a szélesebb látókör pedig hatásosabb intézkedést eredményez, mert a bajoknak eredetig nyúl s nemcsak azok helyi tüneteit igyekszik leküzdeni. Ha az őrsöknél baj volt az, hogy az egyik nem tudott arról, amit a másik csinált, akkor ugyanez a baj megismétlődött volna a kerületenkint önállóított nyomozó alosztályoknál is azzal a különbséggel, hogy ezeknél a nagyobb működési kör révén a hátrányok is nagyobbak lettek volna.

(Folytatjuk.)

Megjelent az őrsparancsnokképző iskola értesítője.

Az őrsparancsnokképző iskola 1931/32. tanévének befejeztével megjelent az iskola második értesítője, amely 63 oldalon, izléses kiállításban számol be e kiváló intézményünk egyéves tevékenységéről és elért eredményeiről. Ha igaz a tétel, hogy amilyenek az őrsparancsnokok, olyan a csendőrség, akkor nyugodtan megállapíthatjuk azt is, hogy amilyen az őrsparancsnokképző iskola, olyan lesz az őrsparancsnokok személyén keresztül az egész csendőrség. Nagyon ügyes és helyes gondolat volt az őrsparancsnokképző iskola működésének értesítőbe foglalása és ilyen módon megőrkítése, egyrészt, mert általa tájékoztat nyer az egész csendőrség arról, hogyan bontakozik ki az altiszti sarj az iskola céltudatos és tervszerű munkájának eredményeképpen, másrészt pedig minden tanév történetének és tapasztalatainak megőrkítésével idővel az őrsparancsnokképzés fejlesztése szempontjából értékes támpontot fognak nyújtani az értesítők.

Az első benyomás, amit az ember az értesítő átlapozása után nyer, az, hogy tíz hónap kevés a nagy tananyaghoz. És mert a világ haladása, fejlődése éppen abban mutatkozik, hogy mindenféle tananyag mindig csak gyarapszik, sohasem csökken, úgy gondoljuk, már nem sokáig lesz lehetséges a tízhónapos rendszert fenntartani; elkerülhetetlen lesz az őrsparancsnokképző iskola tartamának két évre való felemelése. Meg fogja könnyíteni ezt az a körülmény, hogy a tiszthelyettesi létszám betelése folytán a hallgatók száma az eddiginek a felére fog csökkenni s így elhelyezési nehézségek sem fogják gátolni a két évfolyamú kiképzésre való áttérést.

Az értesítőt *vitéz Szinay Béla* tábornok úrnak, a csendőrség felügyelőjének az elméletéről és gyakorlatról írt rövid értekezése vezeti be. Ebben kifejti a tábornok úr, hogy sem az elmélet, sem pedig a gyakorlat egyedül nem ad igazi tudást. Az elméletmegismerés, a gyakorlatcselekvés: a kettőnek ki kell egymást egészítenie. Szaktudásra, bármekkora elméleti felkészültség mellett is, csak folytonos, következetes és állhatatos gyakorlás útján lehet szert tenni; a gyakorlás nem egyéb, mint cselekvések sorozata, cselekedni pedig csak cselekvés által tanulhatunk meg, nem pedig a cselekvésről való elmélkedéssel. Elméleti tudást a teljes elvonultság csendjében is szerezhetünk, gyakorlati tudásra azonban csak az élet forgatagában tehetünk szert, ahol legyőzni való ellenállással kell folyton szembeállanunk. Nem csak az őrsparancsnokképző iskolára korlátozódó igazságok ezek,

Douglas Mac Arthur tábornok, az amerikai hadsereg vezérkari főnöke, az európai hadseregeket tanulmányozó útja során Budapestre is eljött és szeptember 19-én megkoszorúzta a Névtelen Hős emlékkövét.

hanem mindenféle kiképzésnek olyan alaptételei, amelyek a testület legkisebb zugában is irányadóknak kell, hogy szolgáljanak, oktatóknak és tanulóknak egyaránt.

Vitéz Szinay tábornok úr mindig különös érdeklődést tanúsított az őrsparancsnokképző iskola működése és fejlődése iránt s gazdag tapasztalatainak tárháza, amelyet az ország egyik legelső főiskolájának, a Ludovika Akadémiájának katedráján évtizedek alatt szerzett, bizonyára egyik legfontosabb tényezője lesz őrsparancsnokképző iskolánk mindig magasabb színvonalra emelkedésének.

Az őrsparancsnokképző iskola 1931/32-ik, ötödik évfolyamát 1931 szeptember 6-án nyitotta meg, az évfolyam ünnepély 1932 június 27-én volt, az eddigi szokástól eltérően, ünnepélyesebb keretek között. Mind a megnyitás, mind pedig az évfolyam ünnepély részleteiről annak idején lapunkban részletes tudósítást közöltünk.

Az oktatás módszere vitéz Szinay Béla tábornok úr útmutatásai és rendelkezése alapján lényeges fejlődést mutat. A természetesen eddig is vallott elv, hogy az oktatóknak minden előadási órára külön-külön készülniök kell, most az egész oktatásnak szigorúan megkövetelt szabályává vált. Az oktatóknak az előkészület során óravázlatot, az előadás gondolatmenetéről pedig vázlatos táblázatot kell készíteniök. Az óravázlat egy óra előadási anyagát tartalmazza olyan terjedelemben, amennyiben az oktatóknak az előadás folyamán támpontokra van szüksége, a vázlat pedig ugyanezt az anyagot vezérszavakban csoportosítja, hogy az előadás megértését, az anyag áttekintését és észbentartását a hallgatóknak megkönnyítse. Módosult a tanórák időbeosztása is, az úgynevezett hospitálások pedig — a rokontárgyak előadónak

egymás előadásaira járása — a szükséges kapcsolatok megteremtése, valamint egymás előadásainak figyelemmel kísérése és baráti bírálata céljából, rendszerré váltak.

Az értesítő részletesen felsorolja az iskola tananyagkeretét, amelyből megállapíthatjuk, hogy a tananyag a folyó évben nem szenvedett lényeges változást. A kiképzés természetesen nem szorítkozott csak a szorosan vett csendőrségi szaktantárgyakra: tanulmányi kirándulások, ismeretterjesztő előadások, altiszti olvasókör, énekkar és a kor színvonalán álló szakkönyvtár mind azt a célt szolgálták, hogy a kiképzés minél sokoldalúbb, minél tökéletesebb legyen s hogy a hallgatóknak nemcsak az értelme, hanem a szelleme, a lelke is fejlődjék, tökéletesedjék. Csak ilyen felfogással képes az őrsparancsnokképző iskola a jó őrsparancsnok százféle követelményeinek megfelelni tudó tiszthelyetteseket a testület rendelkezésére bocsátani.

A bűnügyi múzeum az elmúlt tanév folyamán örvedetes fejlődést mutatott, amit elsősorban *Camerle Rajmond* százados rendkívül gazdag és értékes adományainak lehet köszönni. Ha a fejlődés így halad, őrsparancsnokképző iskolánk néhány esztendő múlva olyan bűnügyi múzeummal fog rendelkezni, amelynek külföldön sem sok párja akad. A belügyminiszter úr az iskola szakkönyvtára és múzeuma részére havi 50—50 pengő átalányt engedélyezett, ami nagy beruházásokat és befektetéseket nem tesz ugyan lehetségessé, de mindkét intézményünk lassú, állandó fejlődését biztosíthatja. Természetesen, hogy erre a fejlődésre csak addig lehet számítani, amíg ezek, a bár kisösszegű, de mégis csak segítséget jelentő átalányok rendelkezésre állanak. A múzeum is, a szakkönyvtár is van olyan fontos intézménye a

csendőrségnek és az életképességét is bebizonyította anyyira, hogy a fenntartásukra fordított, valóban szerény összegnek a takarékoság vörös irónja ezután is meggyelmezzen.

Részletes felsorolás tesz tanuságot arról, hogy az iskola tisztikara szorosan vett oktatási kötelességein kívül is nagy szorgalommal munkálkodott; mindenkinek jutott valami „mellékfoglalkozás”, de ezenkívül a tisztai téli foglalkozás előadásai is nem csekély elfoglaltságot okoztak.

Az értesítőt érdekes és sok tanulságot nyújtó összehasonlító táblázatok és grafikonok fejezik be. Megtudjuk ezekből a táblázatokból például, hogy az iskolai végzettség nem közömbös a tanulmányi eredmény szempontjából, amennyiben az 1—4 elemi végzettek közül alig 10%, az 5—6 elemi végzettek közül azonban már kb. 15%, az 1—4 középiskolát végzettek közül kb. 46% és végül az 5—8 középiskolát végzettek közül 100% ért el kitünő eredményt. Egy másik táblázat beigazolja, hogy a vizsgaeredményt a kor is befolyásolja: minél fiatalabb a hallgató, annál jobb eredménnyel vizsgázik. A 36—40 éves hallgatók közül csak alig 12% végzett kitünő eredménnyel, 40 éven felüli korban senki sem vizsgázott kitünően. A nők és nőtlének között vont párhuzam a nőtlének javára dől el; míg a nők között alig 9% kitünő van, addig a nőtlének kb. 24%-a kapott kitünő osztályzatot. Ennek oka az, hogy a nők figyelme minden szorgalmuk mellett is megoszlik a család és az iskola között s hogy a szorgalomra és felfogóképességre a családi gondok sem hatnak előnyösen.

Érdekes az év elején megtartott psychotechnikai vizsga eredményét és az év végén elért tanulmányi eredményeket összehasonlító táblázat. A tanítás megkezdése előtt megtartott psychotechnikai vizsgálaton a hallgatókat eredmény szerint három csoportba osztották: első-, második- és harmadsorban alkalmasakra. Az év végén megtartott vizsgán az 51 elsősorban alkalmas közül 22 kitünő, 25 jeles és 4 jó eredménnyel, a 96 másodsorban alkalmas közül 11 kitünő, 48 jeles, 32 jó és 5 elégséges eredménnyel vizsgázott; a 22 harmadsorban alkalmas közül kitünő eredményt senki sem ért el; 4 hallgató jeles, 15 jó és 3 elégséges eredményt ért el. Az elméletnek és a gyakorlatnak ez a párhuzama bizonyítja, hogy a képességvizsgálat realitása ma már kétségen kívül áll s hogy annak a csendőrség körében s főként pedig már az őrsparancsnokképző iskolába bevezénylendő altisztek kiválogatásánál való alkalmazása nagyon üdvös és célszerű lenne. Igaz, hogy a teljes és tudományosan tökéletes képességvizsgálathoz meglehetősen drága technikai és laboratóriumi felszerelés volna szükséges, amire ma nincs pénz, de vannak egyszerűbb módszerek, amelyeket költségmentesen és — mint az őrsparancsnokképző iskola statisztikája mutatja — jó eredménnyel lehet alkalmazni; ezek megvalósítása már, úgy gondoljuk, inkább csak adminisztratív akadályokba s nem pedig anyagi vagy kiviteli nehézségekbe ütközik.

Élvezettel forgattuk az őrsparancsnokképző iskola egyévi munkásságáról tanuskodó szép és hasznos értesítőt, amelynek azonban még nagyobb lenne a haszna és magasabb az értéke, ha a benne lévő vagy belőle kiolvasható tanulságok nem maradnának csak elméletileg leszögezzett és helyeselt megállapítások, hanem évről-évre valósággá és az őrsparancsnokképzés fejlődésének, de főként az iskolába bevezénylendő altisztek kiválogatásának útmutatóivá válnának.

CSENDŐR LEKSZIKON.

160. kérdés. *Vehet-e a járőr próbáírását az okirathamistással gyanúsítottól?*

Válasz. Nincs törvényes akadálya a próbáírás vételének. Irázzakértői szemlét azonban csak a vizsgálóbíró fogantathat. Azt is tudni kell, hogy a próbáírását a gyanúsított megtagadhatja s ennek adására nem kényszeríthető. Bizonyos azonban, hogy sokszor nagy jelentősége van annak, ha már a nyomozás elején próbáírás áll rendelkezésre; ezt a gyanúsítottak nem szokták megtagadni, mert mindegyik tudja, hogy megtagadással súlyosítja az ellene irányuló gyanút.

161. kérdés. *A halászlé bérle nélkül halászik, hogy halászejgye nála volna, úgy, hogy azt a járőrnek felmutatni nem tudja. Ily körülmények között már mintegy 10 kg halat fogott ki. Őrizetbe kell venni a kifogott halat s ha igen, kinek kell azt átadni? A járőr az illetőt személyesen ismeri, tudja, hogy halászejgye van s feledékenységből hagyta otthon.*

Válasz. Aki nyílt vizen halászik, köteles halászejgyét magánál tartani s az ellenőrző közegeknek (halőrnek, csendőrnek, pénzügyőrnek, stb.) felmutatni. Ha nem így jár el, az 1925:XLIII. t.-c. 21. §-ába ütköző kihágást követ el. Ennek elbírálása a közigazgatásági hatóság hatáskörébe tartozik. A kifogott halat ily esetben őrizetbe venni nem szükséges, mert a gyanúsítottnak a kifogott halhoz való tulajdonjoga nem vitás. Az őrizetbevétel csak abból a célból történhetnék, hogy a kifogott hal bizonyítékként szerepeljen a halászlé tényére vonatkozólag. Ha a járőrnek tehát kétségei vannak ebben az irányban, vagyis feltehető, hogy az illető a halászlé tényét később letagadja, alkalmas módon megállapíthatja a halászlé tényét (például a kifogott hal bemutatásával a községi előjárásnak vagy két bizalmi egyénnek), de őrizetbe venni az élő halat majdnem annyi, mint a halak mennyiségét biztos pusztulásra kárhozthatni.

162. kérdés. *Az atyától külön háztartásban élő fiú az atya 25 P értékű gabonáját ellopja a mezőről. Mily büncselekményről van szó?*

Válasz. A cselekmény az 1894:XXII. t.-c. 93. §-a a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás; olyan körülmény ugyanis nem forog fenn, amely a lopást tekintet nélkül az értékre, büntetési minősítésénél. Hogy a lopás apa és fiú között történt, önmagában véve, nem külön minősítő körülmény, a Btk. 336. §-a 8. pontja értelmében ugyanis csak a házközöség vagy közös háztartás lehetne alapja a büntetési minősítésnek, fel- vagy lemenő ágbeli rokonság nem.

163. kérdés. *A vadászati jog bérleje vadászlé közben nem tudja felmutatni vadászejgyét. A járőr tudja, hogy az illetőnek van vadászejgye, csak feledékenységből hagyta otthon. Őrizetbe kell-e venni tőle a vadászejgyvert?*

Válasz. A vadászatra jogosult az 5007. P. M. 1924. sz. rendelet 22. §-ának a) pontjába ütköző vadászléjvedéki kihágást követte el. A feljelentést a pénzügyigazgatásnál kell megtenni. Véleményünk szerint a vadászejgyvert ilyen esetben őrizetbe venni nem kell, mert annak elkobzását úgy sem fogják kimondani, hiszen annak tartására az illetőnek szabályos engedélye van, a kihágást pedig nem a fegyverrel követte el. Az őrizetbevételt ilyenkor csak a bizonyítékszerzés szempontja indokolhatja. Ha a járőrnek ebben az irányban nincsenek kételyei, mellőzni kell az őrizetbevételt. Természetesen az illetőt a vadászlé abba hagyására kell felszólítani. Ha ennek a felszólításnak az illető nem engedelmessé

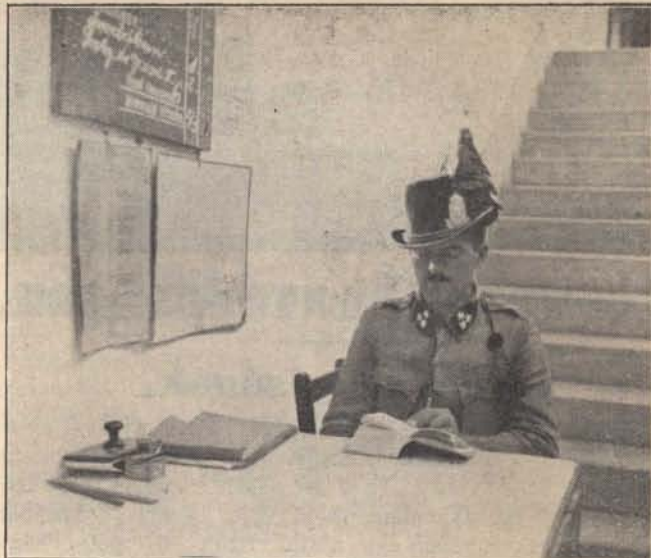
kedik, külön kihágást követ el; ilyenkor természetesen a vadászfegyver őrizetbevétele már azért is megokolt, hogy a további jogsértő cselekedet megakadályoztassék.

164. kérdés. *A járőr tettenéri a nem hivatásos halász gyanúsítottat, amidőn horgászik anélkül, hogy halászsjegye és a halászatra jogosítottól engedélyje lenne. Halászáti kihágás tényálladéka fennforog-e s őrizetbe kell-e venni a gyanúsított horgászó szerszámát?*

Válasz. Halászni csak halászs jog birtokában szabad, még a halászatra jogosítottnak is. A gyanúsított cselekménye tehát az 1925:XLIII. t.-c. 20. §-ába ütköző kihágás. A horgászó szerszámot őrizetbe kell venni, mert a Btk. 61. §-a és a Kbt. 12. §-a alapján elkobzás alá esik.

165. kérdés. *A cséplés vállalkozója a cséplőgépet traktorral vontatja egyik szomszédától a másikig. A vontatás burkolatlan községi úton történik anélkül, hogy a kerekek bordáit a vállalkozó kitöltené, vagyis a keréktalpakat nem teszi simává. Vonatkozik-e erre az esetre a közlekedésügyi szabályzat 95. §-ának 6. bekezdése, vagyis ez a traktoros cséplőgép a közúti forgalomban résztvevő különleges gépjárműnek tekintendő-e?*

Válasz. Az idézett szabályzat 95. §-a általában megkülönböztetést tesz a közúti forgalomban résztvevő és részt nem vevő különleges gépjárművek között. Az előbbieket közé sorolja azokat, amelyeket közúton rendszeres vontatásra használnak, az utóbbiak közé pedig azokat, amelyek csak kivételesen, mezőgazdasági idénymunkák végzésekor meghatározott útvonalakra szorítkozva, közlekednek. A kivételesen használt, tehát a közúti forgalomban állandóan és rendszeresen részt nem vevő, különleges használatban levő gépkocsikra csak az általános közlekedés-rendészeti rendelkezések vonatkoznak, vagyis azok, amelyek kivétel nélkül, minden járműre érvényesek. Az ilyen különleges és idényszerű használatban lévő, szűkebb pályaterület keretében mozgó járművekre tehát a 95. § 6. bekezdésében megszabott felszerelés nem kötelező. A kérdésben említett járművet nem tekintjük a közúti forgalomban résztvevő járműnek a fennálló szabályok szempont-

Napos. — Ösz György g. szds. felv.

jából s így a bordás kerekek használatát a jelzett rövid útvonalakon nem tartjuk szabálytalannak.

166. kérdés. *Egy hegyközségi felesketett őr 42 P értékű lekaszált és száradás végett elrendezett lencsét lop el, de nem az őrzése alá tartozó területéről, bár az ellopott lencsét az őrzése alá tartozó területre viszi kicsépltetés végett. Mily büncselekmény forog fenn?*

Válasz. A cselekmény az 1894:XII. t.-c. 93. §-ának a) pontjába ütköző mezőrendőri kihágás. A cselekmény ugyanis nem minősíthető a 336. § 9. pontja szerint büntettnak azért, mert a hegyőrt, ha szolgálati esküt tett is, a bírói gyakorlat nem tekinti közhivatalnoknak. Így tehát akkor sem forogna fenn a Btk. 336. §-ának 9. pontja, ha a lencsét az őrizetere bízott területéről lopta volna el. De nem minősíthető a cselekmény a Btk. 337. §-a szerint sem a bírói gyakorlat értelmezése szerint, vagyis akkor sem, ha a hegyőr a lopás elkövetésekor fegyvert viselt, mert a mezőgazdasági törvény csak a Btk. 336. §-ában felsorolt eseteket vette fel némi megszorítással olyanoknak, amelyek a mezőrendőri kihágás alapjául vehető tényálladékokat büntették minősítik.

167. kérdés. *Van-e olyan jogszabály, amely a vendéglők és kocsmák nyitási időpontját meghatározza?*

Válasz. A vendéglők és kocsmák nyitásának idejét nem országos érvényű jogszabály, hanem helyhatósági szabályrendelet határozza meg. Különböző törvényes rendelkezéseink általában abból indulnak ki, hogy az üzleti munkaidő kezdete reggeli 6 óra. Így például oly iparokban, amelyekben az éjjeli munka tilos, esti 8 órától reggel 6 óráig nem szabad dolgozni (1923:XVI. t.-c.); az üzleti záróráról szóló 1913:XXXVI. és 1921:XXXVII. törvény álláspontja szerint pedig a záróra általában este 8 órától reggel 6 óráig tart. Természetesen, az ilyen törvényes rendelkezések a kérdésben legfeljebb zsinórmértéket jelenthetnek, mert amint mondtuk, a kérdés a helyhatósági szabályrendeleti jog keretében nyer elintézés. Ily rendelkezést pedig okvetetlenül kell tartalmazniok a vendéglő és kocsmák jogot szabályozó helyhatósági szabályrendeleteknek, mert hiszen ilyennek hiányában a záróra-rendezéseknek nem lenne sok értelmük. Ha ugyanis a vendéglő zárórája 2 óra, a nyitási idő pedig meghatározva nincs, az üzletét hajnali 1/23 órakor kinyitó vendéglős plaposan kigúnyolhatná a zárórára vonatkozó rendelkezéseket.

Jó pajtások. — Kiss Károly törm. (Budapest) felv.

A svéd seregben, a harmincéves háború idején, eleinte meg volt engedve, hogy a vesszőfutás elszenvédésére az elítélt helyettest állítson, akit — természetesen — jól meg kellett fizetnie. Gusztáv Adolf király szigorú parancsot adott ki, hogy azt a katonát, aki más helyett háromszor vesszőt fut, le kell fejezni, azt a századost pedig, aki ilyesmit megenged, el kell csapni.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Apró tanulságok.

1925 december 17-én 10 órakor özv. Csajkás Gábor-né* a tornyospálcai őrön feljelentést tett, hogy december 15-én 12 óra és 17-én 7 óra közötti időben, míg leányával egy lakodalomban távol volt, bezárt lakásában levő ruhaszekrényéből egy asztalterítőt, 5 méter házi-vásznat és 479.000 korona (38 P 32 fillér) készpénzt ismeretlen tettes ellopott. Brinzás Péter tiszthelyettes őrparancsnok azonnal járőrt vezényelt nyomozó szolgálatba, melynek tagjai a mándoki őrsről 7 hónapra odavezényelt Mészáros Mihály és az őrön 1922 óta szolgáló Orosz József csendőr voltak. A járőr a helyszíni szemle alkalmával nem nyert semilyen támpontot. A sértett és leánya részletes kikérdezése alkalmával kiderült, hogy sértett leánya 15-én 17 órakor a lakodalmas háztól hazaszaladt széjjelnézni. Vele együtt bement a lakásba egyik ismerőse, Kandó Julianna is. Távozáskor a kulcsot Kandó Julianna jelenlétében rejtette el. Ez az adat a gyanút Kandó Juliannára terelte. A járőr, kikérdezése végett megjelent Kandóék házánál és ekkor arról értesült, hogy a leány 16-án eltávozott Mándokon lakó testvééréhez. Egy tanu ezenkívül azt adta elő, hogy Kandó Julianna 15-én 18 óra tájban a Csajkásék háza előtt ólálkodott. Mindezek a járőr gyanuját megerősítették. Feltevése az volt, hogy a leány a lopott holmit szállította Mándokra. A Kandóék házánál, valamint a Mándokon megtartott házkutatás eredménytelenül végződött, Kandó Julianna pedig tagadott. Ekkor Orosz csendőr, járőrtárs közölte járőrvezetőjével azt a megfigyelését, hogy a Csajkásék házánál megtartott helyszíni szemle alkalmával a sértettel egy udvarban lakó Lévai Józsefné feltűnően távol tartotta

* A neveket megváltoztattuk. — Szerk.

Les. — Kiss Károly törm. (Budapest) felv.

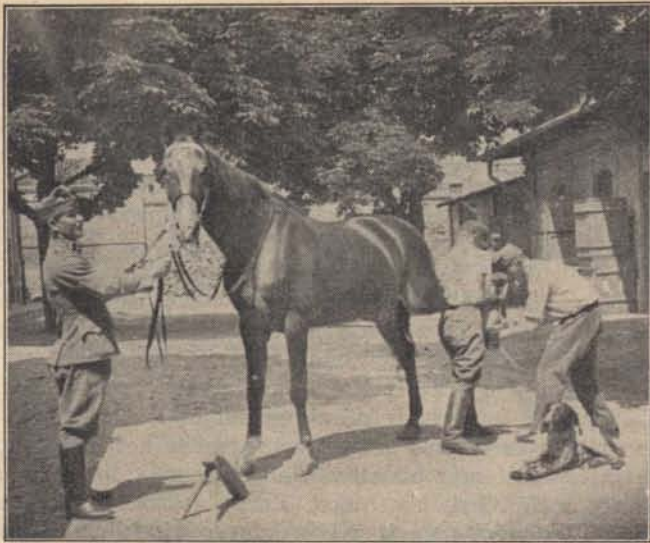
magát. Az egész környék tele volt báméskodókkal, de Lévainé a tőzsomszédját ért kár iránt a legcsekélyebb érdeklődést sem tanusította. A járőr most már Lévainé ellen puhatolt, melynek során megtudta, hogy Lévainé az édesanyja, Simon Jánosné lakására valami csomagot vitt. Első feltevéseit egyelőre félretéve, a járőr most már a Lévainé tettességére gondolt, ezért kikérdezte. Lévainé tagadott, úgyszintén az édesanyja is. Mindkét helyen házkutatást tartottak. A lopott tárgyakat nem sikerült ugyan előkeríteni, de a Simonné lakásán a járőr 7 m kanavászt talált, melynek holszerzését a gyanúsítottak nem tudták igazolni. A lopás elkövetését azonban továbbra is tagadták. Orosz csendőr javaslatára a járőr most már cselhez folyamodott. A kikérdezés helyiségében Orosz csendőr elbujt egy szekrény mögé, ezután a járőrvezető bebocsátotta oda a két gyanúsítottat azzal az ürüggyel, hogy egy harmadik személyt kell a szomszédos helyiségben kikérdeznie. Alig maradt a két gyanúsított magára, azonnal a lopásról kezdtek beszélgetni. Lévainé elmondta az anyjának, hogy a lopott holmit az anyja házánál levő sertésól padlására rejtette el. Kitünt a beszélgetésből az is, hogy Simonné a lopásról nem tudott. A szobából való eltávolításuk után Orosz csendőr közölte a hallottakat járőrvezetőjével. A megismételt házkutatás már eredményes volt, a lopott holmik tényleg a sertésól padlásáról kerültek elő. A gyanúsított most már nem tagadott, a lopás elkövetését beismerte.

A látszat gyakran csal. Kandó Julianna ellen sok gyanuok szólt, még sem volt ő a tettes. A járőr nagyon helyesen tette, hogy ehhez az első nyomhoz nem ragaszkodott mereven. A valódi tettes nyomára egy megfigyelés vezetett, még pedig olyan, melyet egyetlen esetről sem volna szabad elmulasztani. Ha a tettes a nyomozás közben a közelben tartózkodik, úgy a felfedezéstől való rettegés különös, feltűnő viselkedésében jut kifejezésre, mely könnyen árulójává válhat. Egyesek éppen azzal teszik magukat gyanussá, hogy folyton a nyomozó csendőr körül fõrgölõdnek, szolgálatkészek, érdeklõdést mutatnak, kirakatba állítják magukat. Úgy gondolkoznak, hogy ezzel még a gyanu gondolatát is elhárítják maguktól. A másik kategória éppen az ellenkezőjét teszi. A rossz lelkiismeret következtében fél, gondosan kitér a csendõr elõl, nem tanusít érdeklõdést és éppen ezzel teszi magát gya-

Tereptárgynál. — Kiss Károly törm. (Budapest) felv.

Patkolás. — Szabó József X. őrm. (Budapest) felv.

nussá. Ezzel a lélektani jelenséggel minden nyomozásnál számoljunk és jól nézzünk körül.

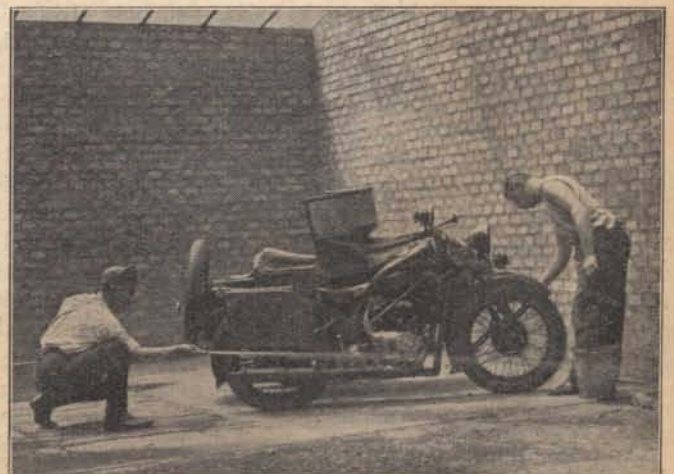
Végül tanulságot nyújt ez az eset arra is, hogyan nem kell a házkutatást tartani. A lopott holmit a járőrnek kellőleg, alapos és rendszeres kutató munkával, már az első házkutatásnál meg kellett volna találnia. Ez esetben az egyébként ismert fogásra sem lett volna szükség.

*

Radu Demeterné, földműves neje, 1912 január 9-én a hunyadmegyei nagybarsi örsön Erdős András c. őrmester, őrsparancsnoknak (jelenleg ny. tiszthelyettes Pusztacsabonyban) jelentette, hogy férje december 17-én ismeretlen helyre eltávozott munkát keresni és azóta nem hallott róla. Az asszony megemlítette, hogy ura az elmúlt évben is volt mintegy 3 hónapig távol és csak visszatértekor mondta el, hogy Petrozsényben dolgozott. Erdős c. őrmester ezen ügyben átirta a petrozsényi, valamint a többi környékbeli bányaörsöknek. A petrozsényi őrstől azt a választ kapta, hogy január 14-én egy tanu találkozott Radu Demeterrel Petrozsényben. Radu mint utcaseprő dolgozott, de azt mondta, hogy ezzel felhagy és elmegy valahová más munkát keresni. Január 24-én Raduné ismét megjelent az örsön és levelet mutatott fel, melyben férje azt írja, hogy Petrozsényben dolgozik, jó és könnyű munkája van, ezért csupán aratás előtt szándékozik hazajönni. A petrozsényi őrstől nyert értesülés, valamint a levél alapján Erdős c. őrmester a nyomozást abbahagyta. Elérkezett az aratás ideje, sőt már a cséplés is vége felé járt, midőn Erdős c. őrmester portyázás közben betért Radu Demeter házába érdeklődni, hogy az illető nem tért-e már vissza. Radunét egy Marosán László nevű legény társaságában találta. Az asszony elmondta, hogy férje egy ismeretlen munkással azt üzenté Petrozsényből, hogy csak ősszel tér haza. A legényről azt állította, hogy rokona. Erdős c. őrmesternek most már kezdett a dolog nem tetszeni. Bizalmasan puhatólni kezdett. Megtudta, hogy Marosán nem rokona, hanem már 3 éve szeretője az asszonynak, ki Radu eltávazása óta állandóan nála tartózkodik. Ezután újból átirta Petrozsénybe, kérve, hogy Radu ottartózkodására a városházánál szerezzenek adatokat. A petrozsényi örs a városházán megállapította, hogy Radu ott sem utcaseprői, sem más minőségben nem volt alkalmazva, a tanu tehát tévedhetett. A többi bányavidéki örsöknek küldött megkeresések alapján lefolytatott puhatólások szintén nem vezettek eredményre, Radut sehol

sem látták. Erdős c. őrmester most már határozottan arra gyanakodott, hogy Radut eltették láb alól és hogy az eltűnés bejelentése csupán félrevezetés céljából történt. Negyedmagával szolgálatba vezényelte magát és elsősorban is a Raduék családi és egyéb viszonyainak felderítéséhez fogott. Megállapította, hogy Raduné teljesen romlott, erkölcstelen asszony, kinek Marosánon kívül még egy másik legény, Onucz Péter is szeretője. Radu Demeter az apósával is ellenséges viszonyban állott. Utóbbi több ízben tett olyan kijelentést, hogy vejét el fogja tenni láb alól. Bizalmasan arról is értesültek a nyomozó járőrök, hogy Radu egy használati tárgyát, melyet mindig magánál hordott, Onucz Péternél látták. Erdős c. őrmester Radunétól elkérte azt a levelet, melyet állítólag január 24-én Petrozsényből írt és azt Radu egyéb írásával összehasonlította. Az összehasonlítás eredményeként kiderült, hogy a levél semmi körülmények között sem származhatott Radu kezétől. A további nyomozás kiderítette a levélíró is, Onucz Péter személyében. A próbairás teljes azonosságát mutatott. Onucz beismerte, hogy a levelet ő írta, Raduné kérelmére. Radu használati tárgyát önként előadta azzal, hogy azt Raduné ajándékozta neki. Erdős c. őrmester az eddig összegyűjtött gyanuokok alapján most már Radu Demeternét, Marosán Lászlót és Onucz Pétert, valamint Radu apósát őrizetbe vette. Az elébe tárt bizonyítékok terhe alatt Marosán megtört és beismerte, hogy Radunéval már évek óta készültek arra, hogy Radu Demetert elteszik láb alól. Radu Demeter december 17-én tényleg munkakeresésre indult s ő is vele tartott. Itt volt a jó alkalom. Raduné útravalóul mérges gyökérrel főzött babfőzeléket és mérgezett pálinkát adott az urának. Útközben Radu evett és ivott a mérgezett ételből, illetve italból, rosszul lett és pár perc múlva meghalt. Ő a hullát behúzta az útszéli bokrok közé és visszament Radunéhoz. Másnap együtt keresték fel a hulla rejtekhelyét, magukhoz vették a hullánál volt tárgyakat, lehúzták bocskorát, tüszőjét, majd a hullát felületesen eltemetve, hazamentek. Az eltűnés meséjét félrevezetés végett találták ki.

Raduné lakásán megtalálták a tüszőt, alapos kutatás egy rejtekhelyről előkerítette a mérgesgyökér maradványait is. Raduné tovább tagadott, igyekezett minden terhelőt Marosánra hárítani. Nem használta neki. 1913 június 2—6-ig Déván megtartott esküdtszéki főtárgyaláson Marosán László 15 évi, Radu Demeterné 10 évi fegyházát, Onucz Péter 6 havi börtönt kapott. Az apóst felmentették.

„Géppóolás.” — Szabó József X. őrm. (Budapest) felv.

A leírt nyomozást Erdős ny. tiszthelyettestől kapott adatok alapján Füleki József alhadnagy írta. Ennél a nyomozásnál, dacára annak, hogy az sikerrel végződött, főleg a hibákból tanulhatunk. Kételkedés és gyanakvás a jó csendőr tulajdonságaihoz tartozik. Eltűnési eseteket mindig óvatosan kell kezelni. Raduné, férje 23 napi távolléte után feljelentést tesz az örsön, dacára annak, hogy az előző évben 3 hónapig volt távol és akkor nem jutott eszébe a csendőrség segítségét igénybe venni. Már ennek a körülménynek fel kellett volna ébresztenie az őrsparancsnok gyanúját. Az asszony által felmutatott levelet nem lett volna szabad minden további nélkül, mint Radutól származót elfogadni. Írásösszehasonlítás segítségével történt ellenőrzés már akkor meghozta volna az alapos gyanuhoz szükséges támpontot. Nem lett volna szabad beérni a petrozsényi örsnek küldött megkereséssel, hanem egyidejűleg meg kellett volna indítani a puhatolást Raduék személyi, családi, vagyoni viszonyainak felderítése érdekében is, ha már ezirányú tájékozottsággal, mint személyi ismeretekkel az örs tagjai nem rendelkeztek. Ezen puhatolás ugyanazon eredménnyel végződött volna, mint a hónapok mulva megindított nyomozás. Végül teljesen helytelenül járt el a petrozsényi örs akkor, amidőn Radura vonatkozó megállapítását csupán egy tanu bemondására alapította és azt nem is ellenőrizte. A város házában már akkor megtudhatta volna a valóságot.

Érdekes és tanulságos végül a gyilkosság végrehajtásának módja is.

*

1928. március 14-én özv. Fehér Jánosné az ercsi örsön sírkölopás miatt tett feljelentést. Elmondta, hogy 1908. évben Steier Jenőné battonyai lakostól megbízást kapott, hogy fiának az ercsi-i temetőben levő sírját gondozza. 1927 őszén a sírkő még megvolt. Március 13-án újból kiment a temetőbe, ekkor a piramisalakú fehér sziléziai márványsírkő már hiányzott. Az őrsparancsnok Gévai János és Farkas Mihály törzsőrmestereket bízta meg a nyomozással. A járőr a nyomozást helyszíni szemlével kezdte meg. A sír maga és annak közvetlen környéke, valamint a temetőőr kikérdezése nem nyújtott támpontot, csupán arra lehetett következtetni, hogy a sírkövet még a tél folyamán lopták el. Járőr ezután tüzetesen átvizsgálta a temetőt. Egyenként szemügyre vette az eltűnőhöz hasonló sírköveket és az azokon olvasható nevek-ről jegyzetet készített. Többek között egy olyan hasonló sírkőre is akadt, melyen a rajta álló felirat alatt régebbi felirat nyomait lehetett kitapintani. Ez a sírkő azonban fekete volt s így nem lehetett azonos az ellopott sírkővel. A járőr felkereste ennek a halottnak a hozzátartozóit, mert meg akarta tudni, hogy a sírkövet honnan szerezték be. A hozzátartozók előadták, hogy a sírkövet Boros Márton ercsi-i kőfaragómesternél rendelték meg, ki azt Budapestről hozatta. A járőr Borost kikérdezte arra vonatkozólag, hogy helyben és környéken mikor, kinek szállított sírkövet. Boros minden kérdésre habozás nélkül válaszolt és előadta, hogy a sírköveket részben maga állította elő, részben Budapestről hozatta vasúton, a budapesti rendelésekkel kapcsolatosan azonban semmiféle iratot nem tudott felmutatni és a fuvarosokat sem tudta megnevezni, akik az árut a vasútállomásra be szállították. A járőr ezután a vasútállomásra ment, hol megállapította, hogy Budapestről Boros címére soha, semmiféle küldemény nem érkezett. Most már mint gyanúsítottat hallgatta ki a járőr Borost, aki tagadott és minden gyanúsítást visszautasított. A Steier-féle sírkő-

ügyre vonatkozólag beismerte, hogy a sírkövet mult év őszén ő szállította el a temetőből, erre azonban Steier Jenő fiumei lakostól megbízást kapott, mit egy 1927. június 15-i keltű, fiumei postabélyegzővel ellátott levelezőlappal igazolt is. A lapon olvasható szöveg tényleg a megbízást tartalmazta. Özv. Fehér Jánosné erre határozottan kijelentette, hogy Steiernének Fiumében nincsen semilyen rokona. Az egész nyomozás nagy feltűnést keltett a községben, a kikérdezett tanúk javarésze Boros igaza mellett nyilatkozott, mert Boros a községben népszerű és köztiszteletben álló ember volt. Gévai törzsőrmester most már a levelezőlapot vette beható vizsgálat alá. Midőn azt nagyítóüvegen keresztül szemlélte, megállapította, hogy a levelezőlapra eredetileg ceruzával írt szöveg volt írva, mely dörzsgumival el lett tüntetve. A megbízást tartalmazó szöveg csak azután került a lapra. A járőr most már biztos volt a dolgában, kinyomozta az összes sírköveket, amelyeket Boros szállított. Nagyítóüveggel történt megvizsgálásukkor az új feliratok alatt mindegyiknél meg lehetett állapítani a régi, hiányosan lecsiszolt feliratokat. Csupa lopott sírkő volt. Kiderült, hogy Boros bűnös üzelmeit már régen folytatta. A községi bíró is jelentkezett tanunak, ki előadta, hogy Boros 1927. év folyamán több ízben leveleket mutatott fel neki arra, hogy a régi temetőben levő sírköveket elvihesse. A bíró Borost becsületes embernek ismerte, ezért nem is gyankodott és a sírkövek elszállítása elé nem gördített akadályokat. A bizonyítékok terhe alatt most már Boros is felhagyott a tagadással és beismerte cselekményeit. A Steier-féle sírkövet Iváncsra adta el. Előadta, hogy halottak napján megfigyelte azokat a gondozatlan sírokat, melyeket senki sem keresett fel. Ezekre vonatkozólag puhatolni kezdett. Ha megtudta, hogy a halott hozzátartozói távoli vidékeken vagy külföldön tartózkodnak, úgy megbízóleveleket hamisított és a sírköveket világos nappal szállította el a temetőből. Az eladott sírkövek révén összesen 1910 pengő jogtalan haszonhoz jutott.

Boros az elkövetett bűncselekményekért 2½ évi fegyházat kapott.

Eltekintve a szakszerűen, alaposan és leleményesen lefolytatott nyomozástól, ez a nem hétköznapi bűncselekmény önmagában is tanulságot nyújt. Ha tudjuk, hogy egy helyen ilyen módját eszelték ki a jogtalan vagyonszerzésnek, úgy ez óvatosságra int és nem árt utána nézni annak, hogy hasonló üzelmeket nem folytatnak-e máshol is.

A bűnjeleket alaposan meg kell vizsgálni, bírálni és csak azután szabad belőlük következtetni. Ennél az esetben a sírkövek végigtapogatása, majd azoknak, valamint a levelezőlapnak nagyítóüveggel történt vizsgálata hozta meg az eredményt. Most a csendőrnek már könnyebb a helyzete, amennyiben adott esetben a bűnjeleket beküldheti a nyomozó osztályparancsnokság laboratóriumába, amely szakszerű vizsgálattal és véleményadással támogatja a nyomozást, ha pedig a bűnjel nem szállítható, — mint pl. ebben az esetben a sírkövek, — azoknak a helyszínén való megvizsgálásáról is gondoskodik.

A helyszíni szemle alkalmával való megfigyelés előnyei ez az eset is rámutat. Itt éppen a feltűnő érdeklődés keltette fel a nyomozó járőr gyanúját.

KI TUDJA?

Melyek a Hansa-városok? Mit tudunk azok eredetéről és szerepéről?

H I R E K .

PAPP ARZÉN TISZTHELYETTES.

A halál kegyetlen aratása újra meglátogatta testületünket. Egy kiváló, előljárói, alárendeltjei és bajtársai által egyaránt becsült és szeretett bajtársunk: *Papp Arzén* tiszthelyettes, a szirmabesenyői őrs parancsnoka lett ezúttal áldozata a csendőrsors kérlehetetlenségének.

Utánportyázó szolgálatba indult *Papp Arzén* tiszthelyettes *Kakuk Imre* őrmesterrel szeptember 23-án, 10 órakor. Aznap este körülbelül 23 óráig említésreméltó esemény nélkül portyáztak. Ez időtájt Sajóbáony községbe értek s annak utcáján portyázás közben gyanús egyénre lettek figyelmesek, aki a járőr elől bujkálni igyekezett. *Papp Arzén* tiszthelyettes a sötétben igazolásra szólította a bujkáló egyént, mire az illető futásnak eredt. A járőr a menekülőt üldözőbe vette s mert a közelben utcaelágazás volt, *Kakuk Imre* őrmester az egyik kis utcába futott, hogy eléje kerüljön. Üldözés közben *Papp Arzén* tiszthelyettes a sötétben megbotlott és akkora esett, hogy a puskát kiejtette a kezéből. Mikor a menekülő látta, illetve hallotta, hogy az őt üldöző tiszthelyettes elesett, megfordult, a pus-

kát felkapta a földről és *Papp Arzén* tiszthelyettest először hasbaszúrta, majd hasbalötte. A támadó, akiről később megállapítást nyert, hogy *Várad Imre* 26 éves sajbábonyi fölmívessel azonos, a támadás után futásnak eredt és mire a másik oldalról üldöző *Kakuk* őrmester a helyszínére ért, már nyomtalanul eltűnt a sötétben. Az életveszélyesen megsérült *Papp Arzén* tiszthelyettest a miskolci honvédkórházba szállították, hol '25-én 9 órakor meghalt. Az elmenekült támadó másnap a miskolci kir. ügyészségnél önként jelentkezett. Statáriális bíróság elé állítják.

Hősi halált halt bajtársunk 1881-ben született az Ugocsa megyei Alsósárad községben. *Papp Emil* görög-katolikus lelkész fia volt. Önkéntes jelentkezés folytán 17 éves korában vonult be a volt cs. és kir. 85. gyalogezredhez, ahol 1901-ig szolgált, mint szakaszvezető. Leszerelés után közvetlenül lépett át a kassai IV. számú csendőrkörülethez. 1905-ben letette az altiszti vizsgát és még ugyanabban az évben őrsparancsnokká nevezték ki. Huszonhat évig volt őrsparancsnok a tátrafüredi, korompa-vasgyári, majd a diósgyőr-vasgyári és 1923 óta a szirmabesenyői őrsön. A háború alatt Szerbiában szolgált a tábori csendőrségnél járásparancsnoki minőségben.

Kiváló szaktudású, igen tehetséges, különösen pontos és lelkiismeretes őrsparancsnok volt. Ezt a kitüntetései is igazolják: kiváló szolgálataiért magyar ezüst érdeméremmel és koronás ezüst érdemkereszttel jutalmazták, de ezeken felül honvédelmi miniszteri, csendőrfelügyelői, kerületi parancsnoksági okirati és nyilvános dicséretben is részesült.

Öszinte részvétellel osztozunk özvegyének és négy árvájának gyászában, igaz bajtársi szeretettel velük érezve a veszteséget, amit ily tragikus elhúnytá családjának és testületének jelent.

Szeptember 27-én temették Miskolcon a csendőrség és honvédség tiszti- és altiszti karának, valamint a polgári lakosságnak osztatlan részvéte mellett.

Az amerikai hadsereg vezérkari főnöke Budapesten. Szeptember hó 17-én Budapestre érkezett *Douglas Mac Arthur*, az Amerikai Egyesült Államok hadseregének vezérkari főnöke. *Mac Arthur* tábornok először Szovjetországban járt és az ottani hadsereget tanulmányozta. Oroszországból Lengyelországba, majd Ausztriába látogatott el és mindenütt katonai gyakorlatokat tekintett meg. Szeptember hó 17-én befejezte ausztriai tanulmányútját és az amerikai hadsereg nevében koszorút helyezett el báró *Hötendorfi Konrád* vezérezredes, az osztrák-magyar monarchia volt vezérkari főnökének sírjára. Budapestre utaztában kíséretében voltak: *Baer* ezredes és *Dawis* kapitány, budapesti amerikai katonai attasék és *Béldy Alajos* vkszt. alezredes, a honvédelmi miniszter kiküldöttje. Győrben este fél nyolc órakor megszakították az utat és megvaesoráztak. Ugyanabban a vendéglőben vaesoráztak a magyar vízipólósok, akik a losangelesi olimpiászon résztvettek. A pólócsapat egyik tagja az amerikai tábornok asztalához lépett és megköszönte az amerikai nemzet szíves vendéglátását, amelyben a magyar versenyzőket is részesítette. *Mac Arthur* tábornok és kísérete este fél tizenegy órakor érkezett meg Budapestre a Ritz szállodába, ahol a vendéget *Roosevelt* amerikai követ és *Siller Antal* vkszt. ezredes üdvözlötték. Szeptember 19-én *Mac Arthur* tábornok *Roosevelt* követ kíséretében látogatást tett *vitéz Gömbös Gyula* honvédelmi miniszternél és *Röder Vilmos* altábornagnál. Délben az amerikai követnél reggeli volt, délután pedig *Mac Arthur* tábornok koszorút helyezett a Névtelen Hős emlékkövérére. Az Amerikai Egyesült Államok színeivel díszített szalagon a következő felírás volt: „*Camerade in Arms — From your Americans*”. 20-án reggel gépkocsin Örkénybe utazott, ahol katonai gyakorlatokat tekintett meg s megnézte a honvédség lovaglótanári tanfolyamát és az olimpiai lovas csapat is. Délben 12 órakor a *Kormányzó Úr Öfóméltósága* kihallgatáson fogadta a ve-

zérkari főnököt, aki másnap elutazott Budpestről és folytatta európai körútját. Az amerikai vezérkari főnök utazásából sokan orosz-amerikai japánellenes szövetségre gondoltak, a többi államokban tett látogatását pedig a leszereléssel hozzák összefüggésbe. *Douglas Mac Arthur* 1880 január hó 26-án Arkansasban, a „Kis sziklakaszárnya” nevű katonai helyőrségen született. A világháború alatt 1917. évi augusztus hó 5-én ezredessé nevezték ki, rövidesen utána pedig a 42. (Szivárvány) hadosztály vezérkari főnökségével bízták meg. Résztvett a Champagne-Marne- és Aisne-Marne védelmi harcokban. Neuvillernél 1918 márciusában megsebesült. St. Mihelelnél és a Meuse-Argonne-offenzívákban már mint a nemzeti hadsereg dandártábornoka, a 42. hadosztály 84. gyalogdandárát vezette s eközben 1918 októberében Exermantnál újból megsebesült. 1930 november 20-án nevezte ki az elnök az amerikai hadsereg vezérkari főnökévé tábornoki rangban.

Járőr megtámadása. Gyöngyöspata községben szeptember 8-án megtartott búcsú alkalmával *Kiss Gyula* törzsőrmester és *Fekete Imre* őrmesterből állott járőr *Fehér Lajos* és 5 társa, gyöngyöspatai lakosok 22 óra 45 perckor megtámadták. *Kiss* törzsőrmester balkeze fején 8 napon alul gyógyuló sérülést szenvedett. A tetteseket elfogták.

A mátraszöllösi őrs egyik járőre szeptember 18-án a község kocsmájában becületsértési és vagyonrongálási ügyben nyomozott. A nyomozás befejezése után 21 óra 45 perckor *ifj. Nágel Lajos*, *Tóth Imre Balázs* és *Szappan István Ragyás* mátraszöllösi legények a helyszínre érkeztek és az eset felett a járőrrel vitakozni kezdtek. A vita hevében a legények megfogták *Sebestyén Pál* csendőr, járőrtárs szuronyát. *Sebestyén* csendőr szuronyát kirántotta a kezükből. Eközben *ifj. Nágel Lajos* a nyakán és balkeze három ujján megsérült. A sérülés 20 napon belül gyógyul. A sérülést a pásztoi kórházba szállították. A járőr tagjai nem sérültek meg. Az őrs gyanúsítottakat — a sebesült kivételével — elfogta és hatósági közeg elleni erőszak vétsége miatt a bíróságnak átadta. Az ügyben kivizsgálás indult.

Csendőrvégének megsérülése. Felsőnovaj községben szeptember 11-én délután összeverődött cigányok között nagyobb szabású verekedés támadt. A zalaszentgróti őrsről szabadságon lévő *Barna István* törzsőrmester értesülve az esetről, szolgálaton kívül a helyszínre ment és a cigányokat a verekedés abbahagyására szólította fel. Erre a cigányok megtámadták *Barna* törzsőrmestert és 8 napon felül, de 20 napon alul gyógyuló testisérülést ejtettek rajta. A garadnai őrs gyanúsítottakat őrizetbe vette és a nyomozást megindította.

Martinka István zalaegerszegi lakos, körhintás, Zalaboldogfa községben a zalaegerszegi őrs állományába tartozó és ellenőrző szolgálatban álló *Urbán Miklós* tiszthelyettes megtámadta. Dulakodás közben a tiszthelyettes balcsipője felett és a bal felső combján a saját szuronyától megsérült. A sérülés könnyű természetű. *Martinkát* egyik járőr elfogta és átadták a zalaegerszegi kir. ügyészségnek.

Egy törzsőrmester súlyos megsebesülése. Szeptember 25-én, vasárnap, Tatárszentgyörgy község egyik kocsmájában táncmulatság volt. *Vitéz Káposzta András* és *Mátyus Ferenc* törzsőrmesterekből állott járőr, amely a községben helyi szolgálatot teljesített, parancsot kapott, hogy a táncmulatságot is ellenőrizze. Este 9 óra tájban a járőrért szaladtak azzal, hogy a kocsmában verekedés van. A járőr megállapította, hogy *id. Vasvári Pál* odavaló lakos összeházasított valakivel és az illetőt arculütötte, amiből általános kavargodás keletkezett. A járőr a rendezőkkel kihivatta *id. Vasvári Pált* és felszólította, hogy a táncmulatságot azonnal hagyja el, aminek nevezett engedelmességet. Alig távozott el a járőr, újra utána szaladtak, hogy ezúttal *id. Vasvári Pálnak* a táncmulatságon szintén jelenlévő fia, *ifj. Vasvári Pál* verekszik a mulatozókkal. *Vitéz Káposzta* törzsőrmester, járőrvezető a rendetlenkedőt kihivatta és rendes viselkedésre figyelmeztette. A figyelmeztetésből szóvaltság keletkezett, melynek folyamán *ifj. Vasvári Pál* a zsebéből hirtelen pisztolyt rántott elő és mielőtt szándékát bárki is meggátolhatta vagy csak észrehevte volna, *vitéz Káposzta* törzsőrmestert hasbalötte. *Vitéz Káposzta* törzsőrmesternek még volt annyi ereje, hogy a támadót a karján megszurta, de *Vasvári* közvetlenül ezután futásnak eredt és a nagy sötétségben eltűnt, úgyhogy *Mátyus Ferenc* törzsőrmester, járőrtárs, ki utána látott, sem tudta már eltalálni. *Vitéz Káposzta* törzsőrmestert még az éj folyamán beszál-

lították a budapesti 3. sz. helyőrségi kórházba. Sebesülése életveszélyes. *Ifj. Vasvári Pált* a tatárszentgyörgyi őrs elfogta és átadta a budapestvidéki kir. ügyészségnek. A budapesti csendőrkerület ügyésze az eset ügyészi megvizsgálása végett a helyszínére kiszállott.

Levizsgáztak az első járőrvezetői tanfolyamok. Mint ismeretes, a belügyminiszter úr már évekkel ezelőtt elrendelte, hogy járőrvezetők kiképzése, illetve őrsparancsnokképző iskolába még nem kerülő altisztek kiképzése végett öthónapos járőrvezetői tanfolyamok állítsanak fel. A tanfolyamok felállítására azonban költségvetési nehézségek miatt éveken át halasztást szenvedett. Ez év május elsején kezdődtek az első járőrvezetői tanfolyamok a makói két gyalogtanalosztálynál. Az eredetileg öt hónapra tervezett tanfolyamokat a közbéjött árvízvédelmi szolgálatok miatt, amelyek a kiképzést késleltették, három héttel meg kellett hosszabbítani s ezért csak a napokban, szeptember 20-án és 21-én volt a két tanfolyam záróvizsgálója Makón. A vizsgán megjelent *vitéz Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, *Buday Andor* ezredes, szegedi csendőrkerületi parancsnok és *Preyer László* őrnagy, a csendőrfelügyőség kiképzési előadója. Az első alosztálynál 39, a másodiknál 41 hallgató vizsgázott. A három legjobban vizsgázott hallgató volt: az 1. alosztálynál *Bodó Imre* őrmester (szegedi kerület), *Havas Zoltán* őrmester (székesfehérvári kerület) és *Héder István* őrmester (székesfehérvári kerület); a 2. alosztálynál *Bárdos (Bial) Pál* őrmester (miskolci kerület), *Szilágyi Károly II.* őrmester (debreceni kerület) és *Sebrek György* őrmester (pécsi kerület). A járőrvezetői tanfolyam tantárgyai voltak: Nyomozástan, törvényszéki orvostan, Szolgálati Utasítás, Nyomozóutasítás, büntetőtörvény, törvényes rendelkezések, fegyver- és lőtudás, harcászati, gázvédelem, továbbá az általános ismeretek keretében: történelem, földrajz, tereptan, fogalmazás és illemtan. A vizsga befejeztével *vitéz Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője beszédet intézett a hallgatókhoz. Megelégedését fejezte ki a vizsga eredménye felett, majd derék csendőrökhöz illő magatartásra és életmódra, izzó haza- és fajszereetre és józan, takarékos életmódra buzdította a hallgatókat. Jövőben a rendelkezésre álló férőhelyhez képest a járőrvezetői tanfolyamokat állandósítani fogják.

Egy szélhámós garázdalkodása csendőrtiszt egyenruhában. Furfangos szélhámóst fogtak el Ausztriában. Gurtner Sándor kőművessegéd, aki ezelőtt valószínűleg a csendőrségnél is szolgált, osztrák csendőrtiszt egyenruhát öltött és annak segítségével végig szélhámósodta egész Alsó- és Felső-Ausztriát, valamint az északított Nyugat-Magyarországot. Sorra járta a csendőrőrsöket s azokon mint szemlélő vagy kivizsgáló lépett fel; szemlét, kivonulást, iroda- és ruhavizsgát tartott, fenyegetések szabott ki, az őrsparancsnokokkal igazoló jelentéseket íratott stb. Azután nyomozás ürügye alatt végigjárta az őrskörleteket és mindenütt hamispénz után kutatott. Minden pénzt őrizetbe vett „a törvény nevében”, amit a megrémült emberek nál talált s ehhez az őrsök nyújtottak neki segítséget. Weiss-Albemben a községházára is ellátogatott, a pénztárban lévő bankjegyeket átvizsgálta, majd azok nagy részét azon ürügy alatt, hogy hamisak, szintén őrizetbe vette. Mikor Ausztriában reájöttek a szélhámosságaira, átszökött Csehországba és most már cseh csendőrtisztként folytatta működését. A zsnaim bíróságához olyan tömegével érkeztek ellene a feljelentések, hogy a bíróság kénytelen volt a tárgyalást emiatt elnapolni, holott az ügyesség már eddig is kétszázánál több rablással, csalással és zsarolással vádolja a leleplezett ál-csendőrtisztet.

Fegyverhasználat. *Olajos József* tiszthelyettes, budakeszi őrsparancsnok és *Baka József* őrmesterből állott járőr szeptember 19-én 9 óra tájban hívásra megjelent *őzv. Perner Andrásné* budakeszi lakos vendéglője előtt, ahol *Starcz János* ács, *Szauter József* autófuvarozó, *Steer Ferenc* fuvaros több társukkal italozó állapotban zajosan mulattak és duhajkodtak. *Olajos* tiszthelyettes a vele volt bizalmi egyénékkel a kocsmárosnét kihivatta és utasította, hogy a zajongók neveit vele közölje. Ekkor jött ki a kocsmából ittas állapotban *Starcz János*, *Szauter József* és *Steer Ferenc*, akik káromkodások közepette kifogásolták a járőrnek, hogy meri őket mulatságukban megzavarni. *Olajos* tiszthelyettes nevezetteket csendre intette. *Steer Ferenc* visszament a kocsmá udvarába, *Szautert* pedig felesége és az egyik bizalmi egyén az udvarba vonszolták. *Starcz* ezzel szemben tovább szidalmazta a jár-

ört, mire Olajos tiszthelyettes kijelentette elfogását és a község házára való elővezetését. Starcz, aki a községben egyébként is a leglírhedtebb verekedők közé tartozott, az engedelmességet megtagadta és mindkét kezével megragadta Olajos tiszthelyettes lőfegyverének szuronyát. Minthogy Olajos tiszthelyettes többszöri figyelmeztetés és lőfegyverhasználati való fenyegetés dacára az egyébként is igen erős testalkatú Starcz kezéből puskáját kikapni nem tudta, közöttük a fegyverért dulakodás fejlődött ki. *Baka* őrmester, járőrtárs látva járőrzetője szorongatott helyzetét, szuronyával dőfést intézett Starcz felé, akit a szúrás a jobb mellbimbó alatt ért. Starcz a fegyverhasználat dacára Olajos tiszthelyettes fegyverét balkézével tovább szorítva, jobbkézzel *Baka József* őrmester fegyverét ragadta meg és azt csak akkor engedte el, mikor Olajos tiszthelyettes reálott. A lövedék Starczot a hasán érte és azonnali halálát okozta. A fegyverhasználat ügyében kivizsgálás indult meg.

Gyanúsított öngyilkossága. A gyulai őrs egyik járőre a gyulai téglagyár kárára elkövetett lopási ügyben nyomozott. A járőr az ellopott tárgyakat biztosította és *Papp György* gyulai lakos gyanúsítottat kikérdezést végezt a rendőrkapitánysághoz rendelte. *Papp* nem ment el a kapitánysághoz, hanem a konyhájában felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt.

Fogoly megszökése. A baglyasaljai őrs őrizetében levő s politikai bűncselekménnyel gyanúsított *Furák András* 26 éves baglyasaljai bányász szeptember 10-én 19 órakor megszökött és Salgótarján irányába elmenekült.

Egy román ezredes nyílt levele a hadügyminiszterhez. Egyik Erdélyben állomásozó román lovasezred parancsnoka a bukaresti Universul-ban nyílt levelet intézett a hadügyminiszterhez. Leveleiben elpanaszolja, hogy a katonák felszerelésére és élelmezésére kiutalt összegeket már hónapok óta nem kapta meg, úgyhogy egész ezrede nyomorog. A járandóság felét már a hadügyminisztériumban elszikkasztják, másik fele a postán és különböző számvevőtisztek kezén tűnik el, úgyhogy a lovasezred hónapok óta egyetlen fillért sem látott. A nyílt levél azután így hangzik: „Embereim: a tisztok és a legénység megélnék valahogy, mert a tisztokat megtanítottam arra, hogy tartassák ki magukat és ez a kapitányi rangig és korig felfelé még csak megy is valahogy. Öreg tisztjeink a hamis kártyázásban képezték ki magukat és abból élnek, hogy a kávéházakban és kaszinókban napról napra kifosztják a polgári lakosságot. A legénységet is kioktattam. Arra tanítottam, hogy lopjon magának élelmet. Egyenruhát lopni, sajnos, katonáimnak nem sikerült és a legénység fele már mezitláb jár. Ismétlem, hogy a tisztikart és a legénységet csak ellátnám valahogy, csupán a lóállománnyal van baj. Arra kérek mély tisztelettel választ a hadügyminiszter úrtól, mit csináljak a lovakkal? A lovak ugyanis sem élelmet nem tudnak maguknak lopni, sem hamiskártyázásra nem tudom őket kitanítani.” Az ezredparancsnok nyílt levelére a hadügyminiszter a sajtónak tett kijelentése szerint elélyes nyomozást indított, hogy kik lopják el az ezred pénzét.

Dícséretetek. A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: *Farkas József* tiszthelyettes, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki s az utóbbi években őrsparancsnoki minőségben őrsét jól vezet; *Pataki József* tiszthelyettes, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot készséges buzgalommal, igen jó eredménnyel teljesítette és példás magaviseletet tanúsított; *Héjja Benedek* tiszthelyettes, mert a nagykáta őrskörletben 2 éven át sorozatosan elkövetett 23 rendbeli lopás tetteseit és részeseinek kézrekerítésében, mint járőrzető, leleményesen, nagy szaktudással és eredményesen működött közre, továbbá, mert egy rögtönfélé eljárás alá tartozó szándékos emberölés tettesinek kiderítésében a budapesti I. nyomozó alosztálytól kirendelve, a budai úti őrsöt kitűnő szakértelemmel és hathatósan támogatta; *Gaál Béla II.* törzsőrmestert, mert a nagykáta őrskörletben 2 éven át 2089 pengő 50 fillér kárértékben elkövetett 23 rendbeli lopás tetteseit és részeseit járőrzetői minőségben körültekintő és alapos helyszíni szemlén gyűjtött adatokra támaszkodva, leleményesen és nagy szaktudással kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Bencze József* törzsőrmestert, mert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt főként járőrzetői minőségben a közbiztonsági szolgálatot buzgón és jó

eredménnyel teljesítette; nyilvánosan megdicsérte: *F. Kovács István* és *Zsanda István* törzsőrmestert, mert a nagykáta őrskörletben 2 éven át 2089 pengő 50 fillér kárértékben elkövetett sorozatos lopások kiderítésében járőrzetőjüket járőrtársai minőségben teljes odaadással és igen eredményesen támogatták: *Somogyi Mihály, Szalai Mihály, Szalai József I., Horváth Ferenc IV., vitéz Jakab Miklós, Bakó Lajos, Csakó Lajos, Nagy János I., Rékasi István, Répás János, Koteles Ferenc* és *Kárándi Imre* törzsőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén nagy szorgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért; *Varga Mihály* őrmestert azért, mert a mezőturi őrskörletben sorozatosan elkövetett lopások tetteseit járőrzetői minőségben nagy szolgálati buzgalommal és fáradtságot nem ismerő odaadással az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Fekete Ferenc* törzsőrmestert, mert a közbiztonsági szolgálatot hosszú időn át, különösen járőrzetői minőségben készséges odaadással és példás szakértelemmel teljesítette; *Ortner János, Somogyi István, Szőke Sándor* és *Sramkó Gergely* törzsőrmestereket, mert járőrzetői minőségben odaadó buzgalommal és eredménnyel működnek: *Kiss Miklós, Fülöp István* tiszthelyettes, *Csomós József, Magyar Antal, Nemes Bálint, Madarász Gyula, Márton Sándor* őrmestereket, *Bálint Ignác* törzsőrmestert, *Bagó János* őrmestert, *Cziróczki Miklós* őrmestert, *László Lajos* csendőrt, *Antal Vazul, Papp Károly, Finta József* törzsőrmestert, *Horváth István* csendőrt, *Kertész Mihály* tiszthelyettes, *Besenyi Mihály, Leitner Károly, Mészáros István* törzsőrmestereket, *Závodszky Gyula* őrmestert, *Szántó Antal* tiszthelyettes, *Jenei Bálint* őrmestert, *Kovács István, Földvári István, Kádár László* törzsőrmestert, *Rónai János, Róma Gábor, Mágóri Sándor* őrmestert, *Juhász József, Soós János* őrmestert, *Nádudvari Sándor* tiszthelyettes, *Makács Lajos* próbacsendőrt, *Kézér Kálmán* csendőrt, *Vida József* őrmestert, *Kemecsi Sándor* őrmestert, *Horpácsi Imre* törzsőrmestert, *Szabó Sándor, Kuti József* tiszthelyettes, *Gáspár Lajos* őrmestert, *Izso András* csendőrt, *Dalmadi István, Nagy Sándor* tiszthelyettes, *Bognár Imre* őrmestert, *Isán György* őrmestert, *Csillik János* tiszthelyettes, *Mészáros László* törzsőrmestert, *Takács István, Görbe Béla* őrmestert, *Virág András* csendőrt, *Ferenczy Sándor* tiszthelyettes, *Bozsonyik András* törzsőrmestert, *Dobó József* őrmestert, *Boros János* csendőrt, *Boris János* törzsőrmestert, *Pápai Béla* őrmestert, *Deák István* csendőrt, *Egerszegi Sándor* őrmestert, *Budik Elek* őrmestert, *Erdélyi Lajos* csendőrt, *vitéz Erdélyi István* tiszthelyettes, *Deák András* tiszthelyettes, *Bálint Zsigmond, Mihály Dénes, Nagy Lajos, Bulyáki Ferenc, Lengyel József* törzsőrmestert, *Horváth Lajos II.* őrmestert, *Kovács József, Flórián József, Cseh Sándor, Polgár Mihály* őrmestert, *Takács Elek* őrmestert, *Bene József, Szőke Illés, Gyarmati László* csendőrt, *Bereczki Kálmán* tiszthelyettes, *Kopácsi István* törzsőrmestert, *Markó Miklós* csendőrt, *Zsidi Miklós* törzsőrmestert, *Mikola Miklós, Petrovics János* tiszthelyettes, *Husztik István, Szabados Ferenc, Kovács Sándor* őrmestert, *Mikita Zoltán* őrmestert, *Földesi Elek, Szturiga Imre, H. Nagy Menyhért* csendőrt, *vitéz Varga György* törzsőrmestert, *Koropnai István* őrmestert, *Varga Vendel* csendőrt, *Jánó Imre, Kertész István* tiszthelyettes, *Kurcsis Géza* törzsőrmestert, *Nagy Miklós* törzsőrmestert, *Kelemen Ferenc* őrmestert, *Tárnoki Sándor, Halmi Dezső* csendőrt, *Vajda János* tiszthelyettes, *Gergely Béla* törzsőrmestert, *Nagy Zoltán* őrmestert, *Horváth Ferenc* őrmestert, *Molnár András* csendőrt, *Lipi Sándor* csendőrt, *Balogh Imre II.* törzsőrmestert, *Fekete István* csendőrt, *Nagy Balázs* csendőrt, *Gali Ferenc, Trombitás Ferenc* tiszthelyettes, *Kiss P. István, Sütő Lajos, Mohácsi Balázs, Kerekes Pál* törzsőrmestert, *Németh Károly* csendőrt, *Király István V., Szics György* törzsőrmestert, *Molnár László* őrmestert, *Medgyesi Lajos* csendőrt, *Koncz Antal, Somogyi István* törzsőrmestert, *Holmik Ferenc, Kiss István III.* törzsőrmestert, *Dobricza András* törzsőrmestert, *Szalai Ferenc* csendőrt, *Császár János, Györffy Gábor* th.-est, *Bartók János, Varga István III.* törm.-t, *Földi István* őrm.-t, *Klettner Ernő, Rózsa Jenő V., Nagy Sándor* csendőrt, *Pabar Sándor, Hosszu János* törzsőrmestert, *Kövári Károly, Lengyel Ferenc, Hasszán Márton* csendőrt, *Kotroc Pál* törzsőrmestert, *Kiss István* őrmestert, *Zsoldos József, Nagy József II.* tiszthelyettes, *Forgács János* törzsőrmestert, *Belány János* őrmestert, *Kemenes Károly* csendőrt, *Benkő János, Veres Pál* tiszthelyettes, *Kiss Dániel* törzsőrmestert, *Horváth István* őrmestert, *Várnagy Imre* őrmestert, *Visnyei Ferenc* törzsőrmestert, *Micskó Dénes* őrmestert, *Göncöl József* őrmestert, *Erse Mihály* törzsőrmestert, *Kreiner Lajos* őrmestert, *Gáspár Lajos II.* őrmes-

tert, *Pongrácz József* törzsmestert, *Zsóri Sándor* csendőrt, *Örtner János* törzsmestert, *Berki Kálmán* őrmestert, *Szebeni Sándor*, *Dömötör József* tiszthelyettest, *Dervanics Antal*, *Herczeg István* törzsmestert, *Tábik István*, *Kiss Gyula* csendőrt, *Halász Sándor* törzsmestert, *Kocsis József* csendőrt, *Oesterreicher József* csendőrt, *Lakatos Mihály* őrmestert, *Kozmér Gyula* törzsmestert, *Haizer András* és *Benedek László* őrmestert azért, mert Szolnok megye területén 1932. év tavaszán keletkezett árvízveszély elhárítása, valamint az élet és vagyon megmentése s megóvása terén fáradságot nem ismerő, készséges buzgalommal, szakértelemmel és tapintatosan, hathatósan közreműködtek; *Gadó Sámuel* törzsmestert, mert 19 évet, *Hajnal Mihály* törzsmestert, mert 10 évet és *Csapó Mihály* törzsmestert, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatot, különösen az utóbbi időben, mint járőrvezetőt, példás kötelességtudással, lelkiismeretesen teljesítette.

A *székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Ferencz Gyula* és *Farkas Ferenc III.* tiszthelyetteseket azért, mert hosszas csendőrségi szolgálata idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén buzgón, eredményesen működtek és alárendeltjeiket helyesen nevelték, befolyásolták; nyilvánosan megdicsérte: *Varga Imre* őrmestert, mert hat évet meghaladó szolgálata ideje alatt a közbiztonság terén, az utóbbi két év alatt pedig a tanalosztálynál, mint segédoktató, buzgón tevékenykedett és példásan viselkedett.

A *szombathelyi III. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Bertók Pál* törzsmestert és *Kirkovics Károly* őrmestert, mert folyó év április havában a zalaerdői királyi alapítványi erdő égése alkalmával — a nagy szél miatti veszedelem felismerve — önfeláldozó személyes példaadással és irányítással a tűz továbbterjedését megátolták.

A *pécsi IV. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Gyurákovics Imre* tiszthelyettest, mert még 1931. évben elkövetett több rendbeli betöréses lopás tetteit több napon át nagy körültekintéssel és szakértelemmel folytatott fázasztó nyomozás során kiderítette és az orgazdákkal együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta; *Varga Domokos* őrm.-t, mert még 1931. évben elkövetett szándékos emberölés és közokirathamisítás tettesét több napon át leleményességgel és igen nagy körültekintéssel folytatott fázasztó nyomozás során kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; nyilvánosan megdicsérte: *Molnár Pál* őrm.-t, mert még 1931. évben elkövetett többrendbeli betöréses lopás és orgazdaság tettesének kiderítésénél és elfogásánál, több napon át folytatott fázasztó nyomozás során járőrvezetőjét minden tekintetben hathatósan és eredményesen támogatta; *Arácsin Gyula* őrm.-t, mert még 1931. évben elkövetett szándékos emberölés és közokirathamisítás tettesének kiderítésénél és elfogásánál több napon át folytatott fázasztó nyomozás során járőrvezetőjét minden tekintetben hathatósan és eredményesen támogatta.

Hollódy János alezredes: A névmagyarosításról. Mai számunkhoz csatoljuk *Hollódy János* alezredes úrnak, a m. kir. csendőrség állandó tanulmányi bizottsága tagjának a névmagyarosításról írt közleményét és magyar névgyűjteményét. Főként a névgyűjtemény rendkívül hasznos azok számára, akik nevéük magyarosításának tervével foglalkoznak. E mellékletünket a szerkesztőségben külön is meg lehet rendelni, ára postaköltséggel együtt 50 fillér.

Az erdélyi föld sorsa. Bajtársainkkal nem kell külön megismertetnünk az erőszakosságokat és igazságtalanságokat, amiket a románok a megszállott Erdélyben „földreform” ürügye alatt elkövettek a magyarok rovására. Számos erdélyi bajtársunknak került a földcsekkébe vagy házaeszkájába ez a román „igazság”. Joggal félték tehát a románok attól, hogy ezek az „elvételek” nem fogják elkerülni a külföld figyelmét. Igazságunk feltámasztásában félelmünkben előre gondoskodtak hát védelemről a külföld felé: a román kormány egy *David Mitrany* nevű, Angliában élő románval angol nyelven hetedfélszáz oldalas könyvet íratott, amely most már tervszerű összefoglalása a román földreformra vonatkozó összes hivatalos ferdítéseknek és az a célja, hogy az angolszász közvéleményt, mint a nemzetközi politika egyik jelentős tényezőjét félrevezesse. Természetes, hogy ha a külföld csak a románok beállításában fogja ismerni a kérdést, hajlandó lesz annak hitelt is adni s tudomást sem szerez a magyarság hathatós ellenbizonyítékairól. Ezért az

Erdélyi Férfiak Egyesülete elhatározta, hogy *Mitrany* könyvére tudományos színvonalon álló, méltó választ irat s azt a hazai közönség felvilágosítására magyar nyelven, a külföld felvilágosítására pedig szintén angol nyelven is kiadja. A könyvet az egyesület megbízásából egy neves közgazdasági írónk: *Móricz Miklós* állította össze. Nemcsak szakmunkának, de olvasmányoknak is érdekes és tanulságos könyv ez: párhuzamosan végigvezet a régi Románia és Erdély agrár- és kultúrtörténetének utolsó 150 esztendején s ez a párhuzam megdöbbentő határozottsággal igazolja, hogy Erdély románjai kultúrában, jogokban, vagyonosodásban, megélhetésben és szociális helyzetben mindig évtizedekkel jártak a romániaiak előtt. Nem üres szölamokkal, hanem a tudományos és megdönthetetlen érvek sorozatával, hiteles statisztikai adatok tömkelegével dönti halomra *Móricz Miklós* a románok állításait s 216 oldalas, hatalmas műve olyan kivédhetetlen védőírat a magyarság igaza mellett, amelyet — már ami az alaposságát, komolyságát, tudományos értékét és színvonalát illeti — keveset olvastunk. Aki pontos és hű képét akarja kapni a román „földreformnak”, aki világos választ akar sok kérdésre, amely pedig talán homályos marad előtte, egyszóval, aki a maga igazi mívoltában akarja megismerni a román földreformot, az ebben a könyvben mindent megtalál.

E cél mellett azonban, hogy t. i. Magyarországot felvilágosítsa, másik, sokkal fontosabb célt is kitűzött e könyv kiadásával az *Erdélyi Férfiak Egyesülete*: minden megvásárolt magyar példány után egy angolnyelvű példányt is nyomtat s azt a román ferdítések ellensúlyozására külföldre küldi. A magyar igazságot, a magyar ügy propagandáját szolgálja tehát mindenki, aki e könyv egy magyar példányát megveszi. A magyar csendőrség mindig előljárt ott, ahol a hazáért, Nagy-Magyarorszáért áldozni kellett. Igaz magyar lélekkel kérjük hát a bajtársakat, vegyék meg ennek a könyvnek egy-egy példányát és segítsék hozzá ezzel az *Erdélyi Férfiak Egyesületét*, hogy minél többet tudjon belőle külföldre kiküldeni. Ki tudja, talán meg tudunk menteni néhány ősi magyar, székely rögöt ezzel a propagandával. A könyv árát, miután abban nemcsak a magyar-, hanem az angolnyelvű példány ára is benne foglaltatik és mert csak bekötött példányok kerülnek forgalomba, ennek megfelelően kellett megszabni, egyes bajtársaink tehát nem lesznek abban a helyzetben, hogy egy példányt egymagukban megvásároljanak. De vegye a kezébe minden őrsön egy csendőrségi ügyet, adják össze az őrs tagjai a könyv árát s vásárolják meg a könyvet közösen az őrskönyvtár számára. Ha a megrendelő akarja, megkapja az angolnyelvű példányt is, természetesen azzal a kötelezettséggel, hogy annak külföldre küldését vállalja, de kívánságra az Erdélyi Férfiak Egyesülete is kiküldi saját költségén a könyvet akár megadott külföldi címre, akár pedig — ha reábízzák, hogy kinek — olyan neves közéleti férfiaknak és egyesületeknek, akiknek, illetve, amelyeknek a felvilágosítására különös súlyt kell, hogy helyezzünk. A két könyv, a magyar- és az angolnyelvű ára együttesen 20 pengő, amelyet két részletben is lehet fizetni. Az összeget kérjük hozzájuk beküldeni, mi szívesen és természetesen önzetlenül vállaljuk a megrendelések közvetítését és lebonyolítását. A megrendelő őrsöket lapunkban közölni fogjuk. A könyvnek az őrsökön való terjesztésére ügynökök nem kaptak engedélyt.

Helyreigazítás. Lapunk folyó évi 16. számában megírtuk, hogy *Czagány József* elfogott egyén a keszthelyi őrs egyik járőrének őrizetéből megszökött. Készséggel közöljük, hogy értesülésünk téves volt, mert a fogoly nem a keszthelyi őrs, hanem a szombathelyi 3. nyomozó alosztály járőrének őrizetéből szökött meg. A szökevényt kétnapi üldözés után a hévízszentandrásai őrs elfogta és a keszthelyi őrsnek átadta, mely utóbbi a fogollyal már megkezdett nyomozást befejezte s őt pedig a zalaegerszegi kir. ügyészségnek átadta.

Szakaszparancsnoki teendőkkal megbízottak: A *budapesti I. kerületben:* Benke János th. — A *székesfehérvári II. kerületben:* Geiger József, Nagy Ferenc és Mészáros Ferenc th.

Őrsparancsnokká kinevezettek: A *székesfehérvári II. kerületben:* Molnár Imre, Bíró István és Fehér Gyula th. — A *pécsi IV. kerületben:* Béli Mihály th.

Előléptek. A *budapesti I. kerületben törzsmesterré:* Balázs Sándor, Vass Gábor, Takács József és Horváth Ferenc III. őrmesterek; *őrmesterré:* Szegő (Sztrunga) Imre, Kacsó

Dénes, Mike Sándor, V. Nagy Sándor, Hasszán Márton és Nagy Sándor csendőrök. — *A székesfehérvári II. kerületben törzssörmesterré:* Kamocsár László, Hermann Károly, Fábrián József I., Lójdá Antal, Gerencsér Ferenc és Erdélyi Bálint őrmesterek; *őrmesterekké:* Ormandi József, Kovács Sándor II., Molnár Pál, Takács István II. és Kemeter Ferenc csendőrök. — *A szombathelyi III. kerületben őrmesterré:* Bognár Lajos csendőr. — *A pécsi IV. kerületben törzssörmesterré:* Csertő József, Vajda János és Zalb István őrmester; *őrmesterré:* Dinnyés (Romsics) József csendőr. — *A debreceni VI. kerületben törzssörmesterré:* Gura Miklós és Tukacs Mihály őrmesterek; *őrmesterré:* B. Kovács János és B. Vas Károly csendőrök. — *A miskolci VII. kerületben törzssörmesterré:* Darvas András, Csepregi József, Veres Zsigmond, Szabados (Lilge) Zsigmond és Kasza Lajos őrmesterek.

Véglegesítették: *A budapesti I. kerületben:* Nagy András és Debreceni Sándor próbacsendőrök.

Házasságot kötöttek. *A budapesti I. kerületben:* Dági Lajos th. Hubáczy Mária Stefániával Budapesten, Végh Lajos II. th. Kausz Valériával Lovasberényben, Domokos László th. Szabó Rózával Mezőtúron, Szendi Imre törm. Kesselbauer Erikával Budapesten, Berkó László törm. özv. Farnadi Jánosné sz. Borhi Máriával Budafokon. — *A pécsi IV. kerületben:* Varga Antal törm. Varga Máriával Aranyd községben, vitéz Tarzsó Sándor törm. Lágy Juliannával Istvádi községben. — *A szegedi V. kerületben:* Török Lajos törm. Varga Ilonával Kiszomborban, Tamási József törm. Kádár Ida Juliannával Hódmezővásárhelyen. — *A debreceni VI. kerületben:* Bálint András th. Valu Mária özvegyvel Nyirtason, Szabados János th. Bíró Dinával Paszabon, Veres Antal törm. Kecskés Eszterrel Balmazújvároson és Pásti Lajos th. Gombos Ilonával Derecskén. — *A miskolci VII. kerületben:* Tóth János th. Podratzki Rozínával Diósgyőr községben és Forgács (Bruncevik) Miklós th. Budai Annával Pély községben.

Csendőrségi Közlöny 18. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. *Adományoztatott:* A Kormányzó Ur ő Főméltósága nevében: a „*Hadirokkant-jelvény*” a háborús emlékérem szalgájára *Gémes János II.* kerületbeli id. ny. őrm. nek. *Áthelyeztetett:* Berweiler János szds. segédtiszt minőségben a nyomozó osztályparancsnoksághoz. *Kinevezetett:* vitéz *Aghy Zoltán szds. a szombathelyi 3. nyomozó osztály parancsnokhelyettesévé. Tartósan vezényeltetett:* *Fasching Gyula szds. oktatóniszti minőségben a makói 1. gyalog tanalosztályhoz, Szabó Jenő és Zavilla János szds. áthelyezésére vonatkozó szöveg (Cs. K. 16. sz.) törlése. Áthelyeztetett:* *Szabó Jenő szds. szárnyparancsnoki minőségben Nagykanizsára. Beosztatott:* *Corvin János g. szds. ideiglenes előadótiszt minőségben a budapesti II. osztályparancsnokság gazdasági hivatalához. A tényleges állományba visszavetett:* *Bazsó István I. kerületbeli id. ny. th. Végleges nyugállományba helyeztetett:* *Nagy Lajos III., IV. kerületbeli id. ny. th. Az ideiglenes nyugállományban meghagyattak:* *Tóth János IV., VII., Bokros (Brinzás) Péter VI., Bálint Lajos VI. kerületbeli id. ny. th. és Somogyi Antal VI. kerületbeli id. ny. g. th. — Szinai Béla István táborszolg., a m. kir. csendőrség felügyelőjének régi magyar nemessége, úgyszintén a „Színai” nemesi előnév használatához való joga igazolva van. — Vucskics József prb. cs. családi nevét „Vértes”-re, Jancsurák János prb. cs. „Jakabos”-ra, Lipi Sándor cs. „Lantos”-ra, Hanis József őrm. „Halmos”-ra, Klement István cs. „Hadnagy”-ra, Wald János prb. cs. „Vas”-ra, Gergulás Vendel őrm. „Galambos”-ra, Lebczelter József őrm. „Lakos”-ra, Haase Antal prb. cs. „Solymos”-ra, Hafner József prb. cs. „Havas”-ra, Szemán András prb. cs. „Székely”-re, Pópiaty Tamás th. „Molnár”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek. Vasúti viteldj hitelezésére kiadott utalványok és tölpek szabályszerű kezelése. „Korunk” és „Neuland” című sajtótermékek terjesztésének eltiltása. Politikai pártszervezetek egyenruha viselésének eltiltása. A m. kir. folyamórségnek a fürdőzés ellenőrzésénél közreműködése. Vegyeskereskedők részéről gazdasági kötél árusítása.*

Örsfőzőnőnek ajánkozik munkabíró és munkaszerető, szolid, igénytelen, jól és takarékosan főző özevegyasszony. Címe: özv. *Wiszmeg Sándorné Fajsz* (Pest megye).

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Delejbankház (Erzsébet-körút 34.) megrendelésre szolgáló karton mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tisztelődtijban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkekét mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 11.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kiserje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jelligűl legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jelligűt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrségi Lekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyével nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.”

Gy. L. Útvonalak közbiztonsági portyázására a rendes portyázási időt kell számítani, tehát 30 kilométerre, sík terepen (300 m-en alul) a Szut. 6. melléklete szerint 22 órát. Az említett melléklet VI. rovata szerint örkíséretre 300 méteren alóli emelkedésekkel bíró terepen gyalog kilométerenként 20 percet, 30 kilométerre tehát 10 órát lehet számítani, futárszolgálatra pedig a VII. rovat szerint ugyanennyit. Nyilvánvaló tehát, hogy a szóbanforgó szolgálat célja nem az útvonal lepörttyázása, hanem csak futárszolgálat lehetett, mert az előírt szolgálati idő ennek felel meg. Ebben az esetben természetesen csak megy és jön a járó, a portyázó szolgálattal járó megfigyelésekre, érdeklődésekre, intézkedésekre ideje nincsen, de ez nem is tartozik a futárszolgálatához. Az utasításban meghatározott idő tehát ebben az esetben kizárólag menetelésre szolgál, arra pedig kényelmesen elegendő. Nem áll, hogy 30 kilométert 10 óra alatt csak erőltetett menettel lehet megtenni, 15 km-t közel 3 és fél óra (3 óra 20 perc) alatt kényelmesen meg lehet tenni, akkor a járó 3 óra 20 percet pihen s a 15 km-t visszafelé újra 3 óra 20 perc alatt kell megtennie. Ilyen szolgálat nincs mindennap, azután pedig az a csendőr, aki még ilyen menetteljesítményre sem képes, nem egészséges, tehát csendőrségi szolgálata nem alkalmas.

T. I. csendőr, Gyömrő. Csendőrségi szolgálati ideje nem lehet vitás, ez természetszerűleg attól a naptól számít, amikor belépett a csendőrséghez. Az időszaki orvosi vizsga tekintetében nem a Szolgálati Szabályzat I. Rész 328. pontja, hanem a Szut. 198. pontja irányadó a csendőrségnél, mivel

pedig ez a pont csak a 3 szolgálati évet (természetesen csendőrségit) betöltött csendőroket mentesíti az említett orvosi vizsgálat alól, erre ön is kötelezve van, tekintet nélkül, hogy a honvédségnél mennyi ideig szolgált s ott milyen rendfokozatot ért el. Kötelezőjébe azonban a Szut. 21. pontja alapján 3 katonai év beszámít s így kötelezője 1934 július hó 15-én telik le.

Köszeg. 1. Védekezzék. Az bizonyos, hogy a bíró sem lát bele mindig a szívekbe és vesékbe, hamis tanukkal szemben tehát néha tehetetlen a tisztességes ember, de a hamis tanut legtöbbször megis könnyű megfogni. Elég az, hogy a vallomás egy-egy részletének a tárgyi valótlanágát be lehessen bizonyítani. Önnek minden adatával azt kell bizonyítania, hogy a kérdéses bizalmas viszony nem állott és nem is állhatott fenn. Az ilyen nemleges körülményt természetesen nehéz bizonyítani, de egyes adatokkal legalább valószínűsíteni lehet. Igyekezzen ezeket az adatokat összeszedni. 2. A bíróság előtt igazának védelmében nem kell senkire és semmire tekintettel lennie, arra azonban ügyeljen, hogy minden, amit mond, állít, bizonyítható is legyen. Sejtelmekkel, következtetésekből leszűrt állításokkal ne jöjjön elő, mert könnyen kiteszi magát egy rágalmozási vádnak. Kísérje figyelemmel az ön ellen felsorakoztatott bizonyítékokat, tegye meg ezekre az észrevételeit, ajánljon fel ellenbizonyítékokat. Ez a védekezés természetes joga s hogy ezzel hogyan éljen, arra ügyvédjétől kapja a tanácsokat. 3. Ügyvédjétől a megbízást bármikor, megokolás nélkül visszavonhatja s annak az ügyvédnek adja át az ügyet, akinek akarja. 4. A járásbíróság ítélete ellen a kir. törvényszékhez fellebbezhet. 5. A bíróság feltétlenül figyelembe veszi az ön vagyoni és jövedelmi viszonyait. Adja elő a levelében írt támogatási kötelezettségét. 6. Az 1929:XIV. t.-c. alapján havi zsoldjának egyharmadát foglalhatják le. A perköltség a tartásdíjnak törvényes járuléka s a lefoglalás erre is elrendelhető, de ezen felül más követelés miatt foglalást vezetni nem lehet. A gazdasági hivatal az egyharmadon felüli levonást különben sem eszközölne, esetleges ilyen bírói ítélet ellenére sem. 7. Jogi vonatkozásban ne az előjárótól, hanem az ügyvédjétől kérjen tanácsot, aki ezért díjazást kap. Előjáróhoz legfeljebb a levele elején említett, de homályosan körülírt kérdésekben forduljon támogatásért és védelemért, ha bizonyos benne, hogy nem téved. A leveléhez mellékelte 20 filléres bélyeget ügyében felhasználhat.

1908-as. 1. Bűnügyi Körözések Lapjában megjelenő közzétételviszontvonásokat nem kell átvezetni, mert a nyomozó-ku'cs pótlékai a visszavonások figyelembevételével készülnek, de az említett hivatalos lap végén megjelenő adathelyesbítéseket pontosan át kell vezetni, mert a Bűnügyi Körözések Lapjában megjelenő adatokra a nyomozóku'ccsal kapcsolatban, de egyébként is, az őrsöknek szükségük van. Ha ezek az adatok helyesbítetlenek, akkor téves útra terelődhetik az őrs eljárása. 2. Olvassa el lapunk 1928. évi 29. számában — 803. oldalon — megjelent 150. lekszikon válaszunkat. 3. Választ a lekszikon-rovatban fog kapni. 4. Ha elmarad — ami még nem bizonyos — a pénzihiány lesz az oka. 5. Asztaltársaságok minden szabályozás nélkül alakulhatnak, ügyelni kell azonban arra, hogy ezen a címen burkolt és tiltott politikai szervezkedések ne történjenek.

77.777. Őrskihallgatáson jelentse, hogy betegszabadságot kér, mert ettől gyógyulást remél. Orvosi bizonyítványt az ottani orvostól szerezzen be. Az orvos a javasolt szabadság idejére is nyilatkozzék, de 6—8 hétnél többet nem kap; ne is kérjen többet, mert kiteszi magát annak, hogy a kórházakban töltött hosszú idő miatt felülvizsgálatra küldik. Ha aztán a betegszabadság alatt sem gyógyulna meg, akkor megint a kórházat kell választania s ha emiatt a felülvizsgálatást mégsem kerülhetné el, ott újból kaphat legfeljebb 3 havi betegszabadságot, ha kéri és remény van rá, hogy ennyi idő alatt szolgálatképességét visszanyeri. Betegszabadsága alatt teljes illetményeket kap. Talán jó volna az orvost megkérdezni, hogy hegyes vidékre áthelyezését ne kérje-e? Ezzel esetleg elejét vehetné huzamosabb betegszabadságnak vagy újabb kórházi beutalásnak.

K. N. g. hdgy., Szentés. A honvédségnél az idén nem lesz gazdasági tisztai tanfolyam s belátható időn belül nincs is reá kilátás. Egyhamar a csendőrség gazdasági tisztikarába sem lesz felvétel, mert a létszám teljes.

Jákó. 1. A pályázatok közé soroltuk. 2. Nagyon sok az elfogadott közleményünk, nem részesíthetünk tehát senkit előnyben. Önnek nemrégien jelent meg közleménye, várjon hát türelemmel a sorára. 3. Nem tudunk rendelkezést arra, hogy a negyven szolgálati évet betöltötteket hivatalból nyugállományba helyezzenek.

Összekötő 77. 1. A Gy. Gy. Sz. 2. füzet 58. pontjában tárgyalta „Puskát vizsgá-ra” vezényszóra végrehajtandó puska fogás első üteme az említett pont 3. bekezdésének elejétől a második sor „ütemét” szaváig bezárólag, míg a második ütem a már említett szót követő „Jobb kezével...” szavaktól, ennek a bekezdésnek a végéig terjed. Tehát a szabályzat tényleg két ütemben tárgyalja e puska fogás végrehajtását, de mivel az első ütem alatt tulajdonképpen két ütem végrehajtását rendeli („Tölts” első és második ütemét), a fogás háromüteművé válik. Az 57. pont második és az 58. pont első ütemeként a szabályzat a „Tölts” első és második ütemét tünteti fel, mert itt teljesen azonos fogások végrehajtása szükséges és ezért a szabályzat az azonos magyarázó szövegek ismétlését elkerülni kívánja; de minthogy az 56. pontban a „Tölts” első és második üteme külön-külön ütemként van szabályozva, ez a hivatkozott helyeken sem képezhet kivételt. E helyeken is tehát a kérdéses fogások az 56. pontban szabályozott módon, azaz két külön ütemre hajtandók végre. Ez okból tárgyalja a Vezényszavak füzetében a „Töltényt rejs” és „Puskát vizsgára” fogást 8, illetve 3 ütemben. 2. Szép dolog a bajtársiasság, de mi azért mégsem vagyunk barátja annak, hogy a közzététel idegen bajtársakat ingyen vendégeljenek meg, mert mindig akadhat a gazdálkodásnak egy tagja, ki ezzel nyíltan vagy magában nem ért egyet; az ilyesimből mindig kellemetlenség származik. Fogadják el csak nyugodtan az idegen bajtársától a Határozványokban előírt térítést, a bajtársiasságot pedig azzal gyakorolják, hogy amit adnak, szíves barátsággal adják. 3. Természetes, hogy ha az őrsparancsnok a járőrvezető, akkor a rendkívüli eseményt nem kell először az őrsre jelentenie, hanem azt az előírt helyekre mindjárt a helyszínről bejelentheti. De kinek is jelentsen az őrsön, ha ő az őrsparancsnok?

Csendőrök csak **PUCH** motorkerékpárt vásároljanak!

Puch művek rt. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON írógép hirdetést!

Nagyszál. 1. Szerezze be a bírói ítéletet, vagy másolatát, csatolja azt az egyébként szokásos nőülési okmányokhoz s adja be a kérvényét, mert ez nem akadály. Egyháziilag azonban csak protestáns templomban esküdhetnek meg. Ha mindketten katolikusok, akkor emiatt egyiküknek protestáns válásra kell áttérnie. Ez iránt kérdezzék meg a legközelebbi lelkészt. Egyházi esküvő nélkül nem engedélyezik a nőülést. 2. Még nem tudjuk, parancsból idejében értesül róla.

Sz. tiszthelyettes, Toponár. A háztulajdonostól nem követelhet semmit, sőt a félévi felmondást számítva, még örülnie kell, hogy a májustól kezdődő félévre nem követeli a lakbért. A belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály) azonban szolgálati úton terjessze elő a kérelmét, hogy a levont lakbér részletet is folyósítsák, mert amennyire ezt levele rövid adataiból megállapíthatjuk, őnt olyan indokolatlan veszteség érte, amit a kincstárnak kell viselnie.

15.526. Az igényjogosultsági igazolvánnyal elnyerhető állások pályázati hirdetései a Budapesti Közlönyben, Honvédségi Közlönyben is megjelennek. Az ilyen állások összeírása még folyamatban van, mert az érdekelt hatóságokkal és vállalatokkal körülményes tárgyalásokat kell vinni. Amint ez a jegyzék elkészül, kihirdetése hivatalosan is megtörténik. Olvasóink figyelmét mi is felhívjuk erre annak idején.

E. őrm., Moson. Ilyen általánosságban feltett kérdésre nem tudunk válaszolni, mert hiszen így az egész törvényt meg kellene magyaráznunk, arra pedig ebben a rovatban nincs helyünk. Irja meg pontosan, hogy mit nem ért, vagy mit szeretne tudni az említett körrendelet 25. §-ával kapcsolatban s akkor szívesen felvilágosítjuk.

Turin. Csak kétféle díszöltözet van: „rendben és sorban” és „renden és soronkívüli” dísz. A kettő csak abban különbözik egymástól, hogy rendben és sorban díszben is puskával és puská nélkül lehet kivonulni, míg renden és soron kívüli díszben puskát nem lehet viselni. „Szolgálati jelvény” alatt a derékszíjat, illetve a bőröves vállszíjat kell érteni, de csak azoknál, akik számára szolgálatban is gyalogtiszti kard van rendszeresítve, vagyis az alhadnagyoknál és a gazdasági tiszthelyetteseknél. Más altisztek galogtiszti kardot csak szolgálaton kívül, valamint az öltözeti táblázat „Egyszerű öltözet” megjegyzés 1. pontjában foglalt esetekben viselhetnek, díszben tehát nem.

Aggály. Nyugodtan írhat, mert levele rajtunk kívül senkinek nem kerül a kezébe, mi pedig a válasz megadása után minden levelet megsemmisítünk. A levélírók nevét titokban tartjuk s arról sem előjáró parancsnokságnak, sem pedig magánosoknak nem adunk felvilágosítást. Sokan elfelejtettek azonban jelégét megjelölni s az ilyeneknek kénytelenek vagyunk nevük kezdőbetűje és őrsállomásuk megjelölése mellett válaszolni, persze az ilyen válaszból nem nehéz megtudni, hogy ki volt a levélíró. Mi igaz, őszinte barátai akarunk lenni minden csendőrnek s ha valaki bizalommal fordul hozzánk, kötelességünknek tartjuk, hogy az ügyét mi is bizalmasan kezeljük. De éppen erre való tekintettel elvárjuk mindenkitől, hogy a teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét aláírja. Névtelen vagy hamis név alatt bujkáló csendőrrel nem állunk szóba.

B. I., Budapest. Észrevétele helyes: a cianhidrogén nem a vérszettek, hanem a szövetsejtek oxigénfelvevő képességét szünteti meg. Felhívtuk reá a szerző figyelmét.

4335

10458

10471

15699

31045

48074

60703

79447

Nyereményhuzás már október 20-án és 22-én.

Fent 8 számot talál!

A számok at összekeverve huzzon egy vagy több számot s rendelje meg azonnal **TÖRÖKNÉL!**

A MINDEN MÁSODIK SORSJEGY NYER!

A XXVIII. sorsjátékban a nagy nyeremények óriási mennyisége jutott TÖRÖK ügyeleinek. A XXVII. s or sjáték legnagyobb nyereményét, illetve a nagy jutalmat

300.000 P

Háromszázezer pengőt az 59538. számú sorsjeggyel, TÖRÖK szerencsés vevői nyerték.

Az új XXIX. m. kir. sorsjátékban az elérhető legnagyobb nyeremény esetleg

500.000 (ötszázezer) P

mely összeg egyetlen sorsjeggyel nyerhető. Kisorsolásra kerül készpénzben összesen

7 millió 722.000 pengő

A nyeremények kifizetése a huzások után készpénzben történik. A Török bankház sorsjegyeit nagyon keresik és ezért ajánlatos a rendelést postafordulattal, de legkésőbb október 18-ig beküldeni.

Hivatalosan megállapított sorsjegyárak:

Egész sorsjegy P 24.—
  Fél sorsjegy P 12.—
  Negyed sorsjegy P 6.—

A fenti 8 számból válasszon ki egy vagy több számot és rendelje meg azonnal **TÖRÖKNÉL!**

TÖRÖK A. és TSA BANKHÁZ RT.

LEGNAGYOBB SORSJEGYÜZLET. KÖZPONT.

Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám. (Postafiók 167.)

Hulló levél. 1. „Igazságot Magyarországnak” nevű repülőgépet annak idején a városligeti Közlekedési Múzeumban tették közszemlére. A lezuhant gép roncsai most még az ügyészségen vannak, azután valamelyik múzeumba kerülnek. 2. A vasúti összekötő hidon Pestről Budára menet jobboldalt van gyalogjáró, a másik oldalon gyalogosok nem közlekedhetnek. 3. Még nem jelentek meg s a közeljövőben nincs is erre kilátás. 4. Az életkort a születési nap szerint kell számítani a nősülési kérvények beadhatása szempontjából is, a szóban forgó csendőr tehát 1933 szeptember 29. előtt nem adhatja be a kérvényét. A nősülési kérvény okmányolását lapunk 1930. évi 14. számában „Orgonanyílás” jellegére küldött üzenetünkben tárgyaltuk.

Tudakozódó. 1. Kérdésére lapunk 1930. évfolyamában, a 962. oldalon, 167. lekszikonkérdés alatt talál választ. 2. Még nem tudjuk, parancsból idejében értesül róla. 3. Ósrégi magyar neve van. 4. Olvassa el mult évi 5. számunkban — 134. oldal — „Tiszapart” jellegére küldött üzenetünket.

Ipoly. 1. A Szut. 288. pont 3. bekezdésében szabályozott esetekben a nagypihenőt a laktanyában is meg lehet tartani. Csak a nagypihenőt említi az utasítás, a kispihenőkre szánt időt tehát nem szabad összegyűjteni és a szolgálat végén egyhuzamban a laktanyában eltölteni. A kispihenőket külön erre a célra szolgáló pihenőhelyek nélkül is meg lehet tartani, amint a gyakorlatban ez így is van. A kispihenőknek nem az a rendeltetésük, hogy a járőrök egyhuzamban hosszabb ideig pihenjenek, hanem az, hogy portyázás közben, amikor pillanatnyi fáradtságot éreznek, itt is, ott is rövidebb időre megpihenjenek. Kivétel legfeljebb az az eset lehet, amelyet az utasítás 287. pont 4. bekezdése szabályoz: ha a nagypihenő és a kispihenő együttes ideje hat óránál nem több, akkor a járőr összevonhatja azokat. Ha pedig erre a lehetőséget így elvileg az utasítás megadja, ezt a mi felfogásunk szerint nemcsak az őrzőjáratokban levő pihenőhelyeken, hanem a szolgálat végén, a laktanyában is igénybe lehet venni 2. 3. Választ a lekszikon rovatban fog kapni.

Nobile officium. A véglegesítésig nem tehet semmit, míhelt azonban véglegesítik, adja elő az ügyet őrskihallgatáson s kérje annak szolgálati úton továbbterjesztését. Az illetékes községi elöljárósággal igazoltassa, hogy a levelében leírt helyzet tényleg fennáll s hogy szülei munka- és keresetképtelenségük miatt két kiskorú testvérével együtt a teljes nyomornak néznek eléje, ha ön nem gondoskodik róluk. Azt is igazoltassa ebben a községi bizonyítványban, hogy szüleinek az eltartására a családban egyedül ön köteles és képes. Ezen az alapon kérje a kintlakás engedélyezését, hivatkozva arra, hogy a csendőri zsoldjából megközelítően sem tudná szüleit és testvéreit úgy támogatni, mintha közös háztartásban él velük. Ha a kintlakásra az engedélyt megkapta, szolgálati úton kérje majd a lakbér folyósítását is. Fiatal korára és kevés szolgálati idejére való tekintettel nem hisszük, hogy az engedélyt megkapja. Meg aztán az sem igen lehetséges, hogy az ön csendőri zsoldjából egy egész család megéljen.

Sziklaforrás. Őrskihallgatáson kérje, hogy az ügy szolgálati úton felterjesztessék. Nyugodtan kérheti, legfeljebb nem engedélyezik. Ennél nagyobb baj nem érheti, mert az nem kifogásolható, ha valaki tanulni, fejlődni szeretne. Tanító és magyarázat nélkül, tisztán magánúton nehéz polgárit végezni.

Fegyelem. Kérdése ugyanaz, mintha arra kellene felelnünk, hogy kétszer kettő csakugyan négy-e? Bizonyára ön is tisztában van a levelére adható válasszal: tilos! Egyébként még azt is megírja nekünk, hogy melyik szabályzat, melyik pontjában van megírva ez a tilalom. Éppen így tudnia kell az orvoságot is: vagy elfelejteni, mint a mindennapi küzdelmes élet kikerülhetetlen kellemetlenségét, vagy pedig panaszszal élni. Felhívjuk azonban a figyelmét valamire: a csendőr ne rágódjék semmin, hanem egy-kettőre döntse el, kell-e tenni vallamit az adott helyzetben, vagy sem. Ha úgy találja, hogy igen, akkor cselekszik, ha pedig nem lát komoly okot a cselekvésre, akkor megy tovább a maga úján, mintha mi sem történt volna. Ne feledje el, hogy a legsímább emberi élet útja is tele van szórva apró göröngyökkel és tövissekkel, a túlságos érzékenység pedig sohasem volt célirányos katonai tulajdonság.

D. ház. 1. A csendőr fehérkesztyűs balkezén az ujjak éppen úgy hátra befelé hajlanak, mint a jobbkezén, a nő jobbkeze pedig szabadon függ lefelé. Önök a csendőr kesztyűs kezét úgy látják, mintha az a nő karjának a folytatása, vagyis: a nő keze lenne s ezzel kapcsolatban a nő ujjait a csendőr ujjainak nézik. Takarják el papírlappal a nő kezét, nézzék távolabbról a képet s akkor kétségtelenül látni fogják, hogy a csendőr nem fogja a nő kezét. 2. A lekszikon rovatban fog választ kapni.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — —	17.—
Khaki kamara, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18.—
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	22.—25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt		7.60

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

A csendőrség legrégibb, legmegbízhatóbb bevásárlási helye. — Kedvező fizetési feltételek.

TRIBON ruházati rt.

Budapest, VIII., Ullői-út 14. szám
Telefon: J. 392-85 és 312-57

Egyenruhaszövetek, bélésárak, női és férfi fehérnemű, selyem, kötött és szövött-aru, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a

REMINGTON

Tisza. 1. Közvetlenül lett pótcsendőrből próbacsendőr, ezért a pótcsendőri ideje a nyugdíjába beszámít, a levelében említett nappal tehát eléri a nyugdíjkorhatárt. A napot helyesen számítja, de biztonság kedvéért ne ragaszkodjék hozzá pontosan, néhány héttel hosszabbítsa meg. 2. Megkapja. A gazdasági hivatalon keresztül a belügyminiszter úrtól kell kérnie. A házassági és születési anyakönyvi kivonatokat csatolja. 3. Ha a háborúban teljesített katonai szolgálata idő beszámítását — miután a háborús szolgálata és csendőrségi szolgálata között megszakítás van — kegyelmi úton megkapja, ezek az évek éppen úgy kétszeresen számítanak önnél is, mint bárki másnál, akinél nincs megszakítás.

Háborús emlékérem. Ha az édesanyja, vagyis az özvegy él, akkor a háborús emlékérem őt, ellenkező esetben a legidősebb élő fiút illeti meg. Édesapjának a levelében írt szolgálatait természetesen okmányokkal kell igazolni (Gyulán a volt 2. honvéd gyalogezred állomásozott, irattára most is Gyulán van), ha ezek szerint ön az igényjogosult, ezt őrs-kihallgatáson jelentse.

Hóvirág. Aki azért szerel le, mert a kötelezője lejárt s tovább szolgálni nem hajlandó, semminemű kincstári ellátásban, tehát végkielégítésben sem részesül. A leszerelésre vonatkozó szokásos nyilatkozatban erről mindenkinek le is kell mondania. Ha azonban a csendőr szolgálatban megbetegszik, vagy másként szolgálatképtelenné válik, amellet pedig legalább 4 év, 6 hónap és 1 napi beszámítható szolgálatai ideje van, akkor végkielégítést kap, ha pedig a beszámítható szolgálatai ideje legalább 9 év, 6 hónap és 1 nap, nyugdíjban részesül. A végkielégítés tulajdonképpen illetékes összegéből 40 százalékot levonnak, ez az általánosan ismert szanalási levonás, amely mindenkire vonatkozik, akinek legalább 15 évi beszámítható szolgálatai ideje nincs.

K. II. alhadnagy, Nagybjom. A Szut. 423. pont 2. bekezdése nem azt rendeli, hogy a járőr az ügyészségnek tessen jelentést, hanem csak az őrsparancsnokságnak, mert az ügyészségnek szóló jelentést az őrsparancsnok köteles a Nyut. 9. mellékletében foglaltak szerint megtenni. A Nyut. 9. melléklet 30. pont a) alpontja olyan esetre vonatkozik, amikor a hulla személyazonossága ismeretes és sem öngyilkosságra, sem pedig balesetre nem lehet következtetni, például az illetőt az országon szívszélhűdés érte. Ha azonban öngyilkosságra lehet következtetni, akkor mindenképpen a 30. pont b) alpontja szerint kell a jelentést megtenni, akár ismeretes az elhalt, akár nem, mert tudjuk, hányszor szokták a gyilkosságot öngyilkosságnak feltüntetni. Ilyen esetben tehát az eltemetéshez az ügyészség engedélyére van szükség, míg természetes halál esetén azt a közigazgatási hatóság is megadhatja. Megjegyezzük különben, hogy kétségtelen öngyilkosság esetén a közigazgatási hatóság is meg szokta adni az eltemetésre az engedélyt, ez azonban nem menti fel a csendőrséget a kötelezettség alól, hogy az esetről az ügyészséget tudomásba helyezze. 2. Az őrs jelentését semmiféle más hatóságnak vagy hatósági szervnek a jelentése nem pótolja. Az őrsnek tehát az előírt jelentést minden esetben meg kell tennie, tekintet nélkül arra, hogy egyidejűen más szerv, például a hatósági orvos is jelentést tesz-e vagy sem.

Gálosfa. Meg kell fizetnie a kivetett párbért, mert nem az illetményeit, hanem az ingatlanát, vagyis a magánvagyonát terhelték meg az egyházi adóval. Az nem változtat a dolgon, hogy csendőr, sem az, hogy másutt lakik.

Rondella épület. 1. Azok az őrsparancsnokok, akik I. csoportbeli tiszthelyettesek, nem tartoznak a korlátozott nos létszámba s így nősülési kérvényüket bármikor beadhatják, kérvényük sorszámot nem kap, hanem soronkívül nyer elintézt. (Cs. K. 9/1924. sz.-ban közzétett 120.377/VI. c. eln. B. M. körrendelet.) 2. Radics Béla volt a szerzője s ő játszotta el Erzsébet királynénak is. 3. A Szolg. Szab. I. rész 541. pont h) alpontja értelmében minden katonaaállományú egyénnek, aki a vezénylő parancsnoknak előjárója, vagy feljebbvalója, fövetés jár. A szabályzat legénységi egyénekre nem állapít meg kivételt, tehát őket is fövetés illeti meg. 4. Elvű kell tekinteni, hogy ha valamely utasítás szövege és mintája között ellentmondás van, mindig a szöveget és nem a mintát kell irányadónak tekinteni. A feljelentések fogalmazványai-ban „Az eljárás alapja” címszó kitöltésénél is tehát a Szut. 463. pont 1. alpontjában foglaltak szerint kell eljárni. Abban az esetben azonban, ha a „Sértett” címszó alatt a 463. pont 1. alpontjában felsorolt kérdésekre is válaszolunk, az 1. címszó alá elég annyit írni: „A sértett panasza”. 5. Az első 8, a másodikat 3 ütemre kell végrehajtani, mert ami az egyik fegyverfogásnál két ütemben történik, az nem történhetik más fegyverfogásnál egy ütemre. Számítása az ütemek tekintetében egyébként helyes.

Talpaló. Az 1928. évi 24. számú Honvédségi Közlönyben közzétett 58.584/14. 1928. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint tisztek és altisztek minden pantallóhoz tetszés szerint viselhetnek talpalót, azoknak azonban, akik számára sarkantyú van rendszerezve, ha a sarkantyút viselik, mind szolgálatban, mind pedig szolgálaton kívül talpalót kell viselniük. A fent idézett rendeletben az „altisztek”-re előírtak nálunk a csendőrré és a próbacsendőrré nem vonatkoznak, ők tehát talpalót nem viselhetnek. A csinos öltözködés szempontjából általában ajánlatos talpalót viselni. A nadrág az által, hogy a talpaló kissé kifeszíti, szebben fekszik, nem csuszik fel és járásnál nem lötyög a lábszáron. Igaz viszont, hogy talpalóval a nadrág jobban rongálódik, mint anélkül, mert az anyag kinyulik, hosszas ülésnél pedig „térdet” kap. Erre való tekintettel semmiesetre sem ajánljuk, hogy szolgálatban talpalót viseljen, amely fegyveres felszereléshez különben sem illenék. Talpalóval leszorított pantallóban a mozgás nem feszelen, terepen, sárban, porban nem lehet vele elég szabadon mozogni, de ezenkívül terepen a nadrág is sokkal jobban rongálódik talpalóval, mint anélkül. Csak szolgálaton kívül viselje s akkor is csak kimenő alkalmával. Itt szótávasszük némelyeknek azt a csunya szokását, hogy túlrövid, csak bokáig érő pantallót hordanak, amely a járásnál ide-oda lötyög. Az ilyen túlrövid nadrág nevetségesen katonátlan benyomást kelt. Minden pantallónak olyan hosszúnak kell lennie, hogy a cipőre reáboruljon s addig, ameddig ér, a cipő felsőrészét teljesen befedje. Ajánlatos gumitalpalót viselni, amely hamarabb elszakad ugyan, mint a szövettől vagy bőrből készült, de a nadrágot kíméli, mert feszítésnél, leülésnél stb. enged. Erre a célra legjobb az olyan gumiszalag, amelybe bizonyos távolságokban gomblyukák vannak beleszöve; divatárúzetekben méterszámra árulják. Ezt nem kell beszegni, sem megvarrni, csak a kívánt hosszúságra elvágni s kész a talpaló. Színes (khaki vagy fehér) talpaló fehér vagy khaki nadrághoz sem illéses, a fehér vagy khaki nadrághoz is tehát csak fekete talpalót lehet viselni, ha a lábbeli fekete.

REFORM

Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.

Kész női, férfi és gyermekkabátok, öltönyök, női ruhák, fehérneműek, szövet, selyem, bélés- és divatárú, ág- és asztalnemű, paplanok, takarók, szőnyeg, kötött- és szövöttáru

Vidéki rendeléseket aznap e. intézünk! Kedvező fizetési feltételek! Kérjen árjegyzéket!

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Minden csendőr

családi házhoz juthat
kamatmentes kölcsönrel

a könnyű előfeltételek teljesítése után. A kölcsön kis részletekben 15 év alatt törleszhető.

Díjtalan felvilágosítás a

BUDAPESTI INGATLAN BANK R.-T.-nál

Budapest, VII., Rákóczi-út 10. Telefon: 34-6-05.

Sz. I. őrm., Helvécia. Nem közölte velünk az áthelyezését, azért nem változtattuk meg a címszalagját. A hiányzó példányt megküldöttük, címszalagját Helvéciára helyesbítettük.

Füredőszolgálat. Csak kétféle vezénylés van: ideiglenes és tartós. Mind a két vezénylésnek megvannak a maga illetékei, a kettőt nem lehet összekeverni. Ha ideiglenesen vezénylik, akkor nincs igénye podgyászszállításra, de viszont jár önnek a vezényeltetési pótdíj, ha tartósan vezénylik, akkor nem kap vezényeltetési pótdíjat, de viszont meg kell kapnia az áthelyezési költségeket, mert a tartós vezénylés az áthelyezéssel egy tekintet alá esik. Ha három hónapig ideiglenesen van vezényelve s ez a vezénylés a három hónap elteltével tartóssá minősül, akkor mind a vezényeltetési helyére való utazás után (utólag), mind pedig az anyaőrsére való bevonulás után ugyanolyan illetményekre van igénye, mint az áthelyezettnek, vagyis podgyászviteldíj ilyen esetben illetékes.

KÉZIRATOK.

N. J., Gadány. Kivonatossan közölni fogjuk.

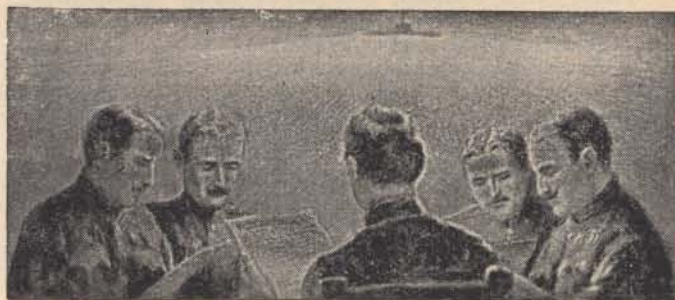
Október 6. Nagyon megszokott frázisok. Nem közölhető.

B. J. törm., Budai-út. Kedves kis eset, de túl jelentéktelen ahhoz, hogy közölhetnők. Bizony úgy van az: az ember csak akkor kezd a kincseit megbecsülni, amikor elveszítette. Így vagyunk a hazánkkal is; amíg benne élhetünk, amíg bármilyen keveset, de kenyeret ad, ócsároljuk s ha idegenbe vet a sorsunk: megsíratjuk.

Piroska. Nagyon rossz vers.

Sz. Sz. Sz. Csak érinti, de nem meríti ki a tárgyat, amely különben meglehetősen el is van csépelve. Ne forogjunk mindig a megszokott témák: a bilincselés, házkutatás, fegyverhasználat, helyi és személyi ismeret stb. körül; van a csendőrségi szolgálatnak nagyon sok érdekes ága-boga és oldala, érdemesebb ezekkel foglalkozni. Űsse csak fel a Szut.-ot akárhol, minden oldalon talál ilyen témát, kettőt is.

Gömöri magyar. Lehet, hogy nagyon-nagy szükségből megfelelné, de mert bőven el vagyunk látva jobbnál-jobb tárcákkal, nem közölhetjük.

A holtak regimentje.

írta: RAKATS LAJOS.

(5)

Parancsot adtam, hogy a nehéz sebesültet, egy fiatal tizenhétéves honvédet, vigyék hátra a domb mögé a segélyhelyre. Két sebesültvivő fölemelte a hordágyat és az árok fenekén megindult, majd a domb felé kanyarodott ki. A karjukra fűzött vöröskereszt messze jól látszott, mégis, alig léptek ki az árokból, az, aki elől ment, fölajdult és elejtette a hordágyat a sebesülttel együtt. Visszagurult az árokba, a vállát zúzta szét a golyó.

Soha nem felejttem el azt az arckifejezést, amit akkor Gergely őrmesteren láttam. Orrcimpái kitágultak, szeme összehúzódott, csontos arca még markánsabbá lett. A másik pillanatban már felugrott a szárazárok peremére és féltérde ereszkedve lövöldözni kezdett. Mint valami gép, emelte föl a puskáját, látszott raja, hogy megfonoltan céloz, a marcona katonárcra gyakran ült ki a megelégedettség, ha a lövése talált.

— Ne kapkodd a fejedet! — mordult Gergely a mellette fekvő honvédre, aki minden feléje süvítő golyó hallatára visszacsúszott az árokba. Gergely volt az egyedüli, aki féltettel kiemelkedett a partszegélyen fekvő rajvonalból.

— Gergely, feküdjön le! — kiáltottam rá, mialatt kötöző-csomagmal az árok fenekén, sebesültvivők híján, egy honvéd mellét kötöttem be.

— Ne féltsen engem, zászlós úr! — fordult vissza — nem ért engem a golyó. Add ide a sebesült történetkáját! — szólott a mellette fekvő honvédehez.

A honvéd felnyujtotta hozzá a történetkáját. Gergely visszafordult, hogy kivegye belőle a történetet. A térdelő őrmester mellén tompán koppant valami. Kinyujtott kezéből kihullott a töltény, majd a fegyver. Arca fakó, sárgaszínű lett, szemei csodálkozva tekintettek körül, azután hangtalanul lefordult az árokba, közvetlenül mellém. A lehunyt szempillákkal fekvő mellé ugrottam, föltéptem zubbonyát, kezem nyirkos meleget érzett — vért.

— Kötözőcsomagot! — kiáltottam, mert láttam, hogy az őrmesternél levő nem lesz elegendő, olyan erősen bugyogott a vér. Ketten emelték fel a sápadtan fekvő őrmestert, vattát szorítottunk a seb két nyílására. A mellettem térdelő sebesültvivő rám nézett, tekintetében benne volt, hogy itt már nincs segítség.

Gergely fölnyitotta szemét, rámnézett. Irtózatossá fájdalmi lehettek, arcizmai rángatództak, látszott, hogy le akarja küzdeni szenvedését. Szája mozgott, valamit mondani akart,

Férfi, női és gyermekpulloverek nagy választékban kaphatók. Árjegyzéket kívánatra postán küldök

ELITE

divat- és egyenruházati, felszerelési cikkek áruháza

(CÉGTULAJDONOS: ALMÁSI ISTVÁN)

Budapest, VI., Nagymező-utca 38.

Telefon: 214-83. — Postatak. csekksz.: 16.909.

Csendőrségi nyomtatványok!

Argentoratpor és folt papír!

Szőnyegek, bútorok csendőrség részére előleg nélküli részletfizetésre

legolcsóbb áron.

Recamiék, sezlonok, sezlontakarók, ebéd- és plüsszöngyek, vasbútorok, paplanok stb.

Vidékre értesítésre megbízottal küldünk

Központi Lakásberendező Budapest, VI., Liszt Ferenc-lér 5.

Telefon: 271-77.

PUCH és eredeti STEYR WAFFENRAD

kerékpárok a csendőrség részére legalkalmasabbak

PUCH MŰVEK RT. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

Járőrszolgálatba vigyen magával Weiss Manfréd konzervet!

A konzervfajtákat, azok árát és megrendelési nyomtatványokat lásd „Csendőrségi Lapok“ I. évi márc. 1., márc. 15. és máj. 1. számokban, illetve azok mellékleteiben.

Weiss Manfréd Első Magy. Konzerv és Ércárugyár Rt. Bpest, IX., Máriássy-u. 1.

föléje hajoltam, de csak fogainak csikorgását hallottam. Az őrmester megsebesülése egy pillanat alatt megbénította a fél század akcióképességét, sebesült is sok volt már. A homokos, száraz árokfenék csúszós lett a kifolyt vértől. Kevés puska felelgetett a románoknak, az emberek nagyobbik része sebesült volt, vagy sebesültek kötözött.

A domb pereméről szakadatlanul ropogó puskatűz jelezte, hogy előttünk erősödik a román támadás. Gergelynek a hóna alatt és a válla fölött csavartam át a gézt, amikor sötét tömeg zuhant az árok fenekére. Föltekinttem: egy román katona volt. A két méter magasból való zuhanás ereje érzett rajta, amikor négykézlábról föltápáskodott és meglátott bennünket. Fölkapta szuronyos puskáját.

Életem legborzalmasabb pillanatát éltem át. Tölem négy lépésnyire meggörcsült álló alak kézben tartott fegyverrel, fekete bozontos haja s kiugró pofacsontjai közül vadságot sziporkázó tekintete megfagyasztotta bennem a vért. A román egy lépést előre tett felénk és ekkor közvetlenül a fülem mellett dörrent egy lövés, hogy belezúgott a fejem. A hatalmas román arcán a rémület kifejezésével kinyújtózott, elejtette fegyverét, levegő után kapott, aztán arccal élelem zuhant.

— Nincs semmi baj, zászlós úr, — hangzott mellettem. Marusán érces, meleg hangja, de ez a hang nekem szebbnek tetszett, mint a legszebb muzsika, — a főhadnagy úr küldött, hogy segítsek zászlós úrnak.

Föltekinttem Marusánra, leeresztett fegyverrel állott mellettem. A románt nézte, akit a golyója alaposan elintézett. Most a viaszszerű arccal, mereven fekvő csendőrmesterre siklott a tekintete. Elsápadt.

— Meghalt? — kérdezte.

— Még nem — álltam föl s megszorítottam a derék csendőrmester kezét, akinek golyója az utolsó pillanatban érkezett. A kézszorításban több volt, mint köszönet. Aki harcot jár, tudja, hogy ez mit jelent.

Ami azután következett, már csak a végsőkig feszített emberi ideg gépies működése volt. A minden meggy fatalizmusával kezdődött meg a harc az árokban levők és a románok között. Visszavonulni a meredek dombháton egyet jelentett a biztos halállal. Az emberi ösztön, miként az állatoknál is, a legnagyobb erőfeszítésre ösztökél, végső szükségben a legjámorabb is támadójába harap — elszántta tette szákutcába került maroknyi csapatunkat is. Artikulálatlan emberi hangok, golyósüvítés korszába beleberregett a géppuska hangja. Fülünket sértette a hegyoldalból közvetlen fölöttünk kattogó fegyver, de mégis önbizalmat adott. A zászlóaljhoz beosztott bosnyák gépfegyver-osztag páncéljának védelme alatt leereszkedett a meredek dombon, ahonnan nem volt jó kilövése s közvetlenül a fejünk fölött szórta végig golyóival a román rajvonat.

Ismét lélegzethez jutottunk és a géppuskával együtt most már mi is felkapaszkodtunk a meredek domboldalon. Nyolctíz ember mászott utánam a domboldal horpadásaiba lapulva, a többi ott maradt az árokparton, vagy az árok fenekén sebesülten, vagy holtan. A legtöbb tizenhét, tizenkilenc éves fiatal gyerek még, tizenhetesek, — a huszadik menetszázad „tigrisei”.

Hálás voltam a zápornak, amely a hegyoldalból cikcokban futó lefolyásokat mosott ki, mert azokba belelapulhatam. Mellettem egy honvéd kúszott, vigyázatlanul kimászott a gödörből. A jobb vállát átlőtték.

— Zászlós úr, kérem, kötözzön be — nyújtotta felém balkezével előhalászott kötözőcsomagját. A feladat nem volt könnyű, mert elég sűrűn susztorgott körülöttünk a homokba fúródó golyó. Alig, hogy elkészültem a hevenyészett kötéssel, újból feljajdult a honvéd és a kötés alatt pirosodni kezdett az inge. Több kötözőcsomag nem lévén, letépett ingujjal kötöttem át a sebet s tovább kúsztam a tetőre. Amikor átértem a dombháton, elsötétült minden körülöttem s kábultan rogy-

tam le. Forró melegséget éreztem, amikor kinyitottam a szememet. A számhoz szorított kulacsból mohón ittam a fekete-kávét. Sándor főhadnagy hajolt fölém.

— Mi újság? — kérdeztem tőle.

— Semmi különös, csak hogy éppen nagyon meleg volt ez a nap. A mi századunkat alaposan elintézték, — mutatott a völgyben ülő kicsiny csoportra. Bekötöttfejű, felkötöttkaru honvédek gubbasztottak a domboldal egyik védett részénél; ott van a század.

— Maradtunk még páran — jött hozzám Marusán és érdeklődött, nem történt-e valami bajom.

Egy harminckilences hadnagy és a bosnyák főhadnagy jött mellém és érdeklődtek, hogy lent a szárazárokban mi újság, hol vannak legsűrűbben a románok. A zürzavarban magamnak sem volt tiszta képem és így csak sejtés szerint próbáltam válaszolni a helyzetet. Sültelet és kenyeret hoztak, mohón nyeltem az ételt és rá a kulacsból a bor teljesen felüdült.

Az árokból egyenként szivárogtak föl a még megmaradt embereim és a domb mögött gyülekeztek. Sándor főhadnagy a szárazárokból visszaszivárgó félszázad maradékát pihenőbe rendelte, az első és a második szakasz fekként a dombélen rajvonban és egy harminckilences század volt a tartalék.

A Kopaszhegy lankáján hosszú vonalban húzódott a II/7. népfőlkelő zászlóalj három századának rajvonala. Azután egy-két kilométeres megszállatlan terület következett, azontúl volt a székeley nyolcvankettesedik gyalogrezd rajvonala. A székeleyekre irányított román pergőtűz sejtette velünk a rajvonat irányát.

— A románok visszavonulnak! — jelentette a domb peremére kiküldött megfigyelő. De ezzel egyidejűleg a láthatatlan román tüzérség a Kopaszdombot kezdte ágyúzni. Vízjogva szállottak felénk a tábori tüzérség gránátjai, de a meredek domboldal teljes védelmet nyújtott ellenük. Vagy előtűnk, vagy mögöttünk robbantak a srappelgránátok, veszteséget nem okoztak, legfeljebb a völgyből munitiót szállító járóereinket riasztották csak meg. A reánk és balra messze-sébben lévő nyolcvankettes rajvonatra zúdfótt pergőtűzből sejtettük, hogy az újabb támadásnak az előkészítője.

— Nehéz tüzérségünk még mindig nem érkezett meg! — szólalt meg a harminckilences hadnagy — pedig már régen jelezték az érkezését.

— Tegnap éjjel Pusztacelina körül felhőszakadás volt — válaszolt Sándor főhadnagy —, úgy látszik, a falu alatti sártengerben rekedtek.

— Bosszantó, hogy a román üdvözet válasz nélkül marad — gyújtott szivarra a harminckilences hadnagy és körülkínálta szivarokkal megrakott tárcáját.

— Az ilyen üdvözeteket szívesen elhallgatom, legfeljebb néhány ürügynek kellemetlenkednek, meg a telefonistáknak — riposztott Sándor főhadnagy, aki ki nem állhatta a telefonistákat.

Négyen voltunk tisztak a domb oldalába vágott földzékben és szivarozva hallgattuk a fölöttünk susztorgó gránátok egyhangú zúgását. A harminckilences hadnagy minden gránátnál találgatta, hogy a mögöttünk lévő völgy közepét átszelő patak innesső, vagy túlsó partján fog-e bevágni, aszerint, hogy a zúgás alacsonyabban, vagy magasabban hangzott fölöttünk. Ebből azután „társasjáték” alakult, min-

Sokat gyalogoló csendőrök

használjanak

izzadás, kipálás, kisebzés ellen

KROMPECHER féle higiénikus gyógyhintőport

Szárit, gyógyít, hűsít. Mindenhol kapható.
1 praktikus bádogdoboz 60 fillér.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tisztavapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árabban is csak az elsőkézből minden közvetítő drágitásától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételtelen okirati elismerésben részesült állandó szerződéses felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Budapest, I., Lenkei-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

denki egy fém pénzdarabot tett a tenyerébe és amint fölötünk zúgott a gránát, koronára vagy írásra fordította a tenyerében. A bevágódás után a kinyújtott tenyér bizonyította, hogy ki találta el a bevágódás helyét. A bosnyák főhadnagy volt a legjobb érzéke, majdnem minden lövést helyesen ítelt meg.

— Megérkezett a tüzérség — jelentkezett Marusán Sándor főhadnagy előtt és a völgy felé mutatott. Látszóvak emelkedtek a jelzett irány felé.

— Ez csak Gebirgs-Haubitz — legyintett a főhadnagy. Anyi, mint semmi. Csakugyan, nemsokára jól ki lehetett venni a dülöúton elővonuló lovaskaravánt, a lovak hátára szerelt ágyúcsöveket és az ágyúalkatrészeket. Az érkezetteket azért mégis lelkes éljen és hurrá köszöntötte. Az üteg a völgyben lévő patak kis hídján átkelve, hamarosan leszerelt és munkába lépett. A két mokány ágyú szorgalmasan kezdett dolgozni. A füstkarikákön át ugyancsak sűrűn köpködte meredekrőptü lövedékeit a románok állásai felé.

— Mérges két jószág, mondhatom — kedélyeskedett a harminckilences hadnagy —, ha két ilyen mérges komondor vigyáz a völgy bejáratára, nem igen kell tartanunk román támadástól.

— Várjunk csak — szólt közbe a főhadnagy —, ok nélkül nem piszkál bennüket a román tüzérség.

A Kopaszdomb felé eső oldalon megszűnt a gránát-detonációk dobolása. Viszonylagos esend támadt. Végig a rajvonalban a kettes és a tizenhetes honvédek ásóikkal mélyítették a lövésztekőket. Mögöttük a terepen telefonisták, küldöncök és muniósládákat szállító emberek szaladgáltak.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: György Aladár.

Vázlat-pályázat.

A járőr tagjainak Magyarizsep község északi bejáratánál, a 129-es hídnál el kell válniok. A járőrvezető az elválás után Cselej községen, Dubinán át portyázik tovább és járőrtársát Szecségres község északnyugati kijáratánál lévő keresztnél várja be. A menetvonal, amelyet az elváló járőrtársnak meg kell tennie, a térképen szaggatott vonallal van jelezve.

A terep ismeretlen, térkép csak a járőrvezetőnél van. Ezért a járőrvezető az elválás helyén az elváló járőrtárs részére vázrajzot készít a követendő útvonalról.

FELADAT: Megszerkesztendő az elváló járőr részére készítendő útvonal-vázrajz.

IRÁNYELVEK A SZERKESZTÉSHEZ: Az útvonalról szerkesztendő vázrajznak az a célja, hogy az ismeretlen terepen térkép híján az előírt menetvonal betartására segédletül szolgáljon. Ezért a mellékterepből csak azt tartalmazza, ami tájékozásra szükséges.

A vázrajzot a részletes térképről egyszeres nagyítással, ironnal kell megrajzolni. A domborzat csak néhány szintvonal szerű vonallal rajzolható. A vázrajzon az elválás helyét és idejét, úgyszintén a berajzolt helységek nevét is fel kell tüntetni s az útvonalszakaszok hosszát is be kell jegezni.

Az útvonalról készített vázrajz alaki kellékei az egyéb vázrajzok alaki kellékeivel megegyeznek.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: október 15. A legjobb vázrajzot értékes, teljes borotválófelszereléssel jutalmazzuk. Az eredményt a november 1-i számunkban fogjuk közölni.

Magyar Királyi Osztályosjáték **42.000 nyeresemény**
84.000 sorsjegy

Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben **Minden második sorsjegy nyer**

500.000

azaz egy félmillió aranypengő

Jutalom és nyeresemények készpénzben:

300.000	50.000	25.000
200.000	40.000	20.000
100.000	30.000	15.000

stb. összesen közel **8 millió aranypengő**

Húzás október 20-án kezdődik!

Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos ára:

Nyolcad **3** pengő, negyed **6** pengő, fél **12** pengő, egész **24** pengő.

Sorsjegyek az összes főárusítóknál!

Rendkívüli őszi és téli vásárunk!

mindent elkövet, hogy vevői a legjobb minőségű árukhoz juthassanak **legolcsóbban, a legkényelmesebb** fizetési feltételek mellett!

Férfi osztályunkban:

Kész öltönyök, felöltők, télikabátok, bundák, öltöny- és felöltő-szövetek, krtonai és egyéb egyenruha szövetek nagy választékban, férfi fehérneműek, pulloverek, kötött mellények, fehérnemű anyagok méter szápra.

Saját műhelyünkben készítünk öltönyöket, felöltőket, egyenruhákat, télikabátokat, bundákat stb.

Női osztályunkban:

Kész női köpenyek, szőrmebundák és kosztümök, kész női szövet és selyem délutáni és estélyi ruhák, pongyolák, bluzok: aljak, pulloverek, kötött mellények, köpeny és ruhászövetek, selymek és műselymek méterszápra, vaszonárak, sifon, stb. Menyasszonyi kelengyék, ágygarnitúrák, kész női fehérneműek, damasztárak

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos - utca 18. szám.

FENNÁLL 63 ÉVE
Telefon: 89-5-41

Szőnyegosztályunkban: Szellőntakarók, szoba- és tutószőnyegek rendkívül olcsó árban

KLISÉK:
RÉVÉSZ ÉS EHRlich
TELEFON: 37-6-44.

Örs-lőzőnöket, szolgát stb. közvetít 1 pengő közvetítési díjért:
Fleischmann Lipót Budapest, VII., Bethlen-utca 4. sz.
Keleti-kávéház mellett.